H. Hüsnü 678

[illegible] دیرکی — اناحوه دیرکی — صاپان [illegible]

سیاه [illegible] دیرکی — ادغل اوت قطوعه استعمال [illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible] ادغل اوت قطوعه [illegible]
[illegible]
[illegible]

عند السفر ذكر اسم سلام

۱۲۱

ويده

اللهم اني اسئلك بجاه اسمك بالسلام ان تجعلني [illegible]

برذاتك صاغ یاناغنده سیویلجه کبی برشی پیدا اوله رق کیتدکجه
اوزایوب دلنمکله برطرفدن راحتسزلکی وبرطرفدن دخی
منظره جه بدلکی کندوسنی بی حضور ایدرك علاجی بولنمدیغندن
برقاچ نفر شهرتلی حکیملری جمع ایله نهایت مذاکره لرنده اوزون
اوزادی معالجاته لزوم کوسترمشلر ایکن برکیمه بو تکلفدن
صرف نظرله او محله اتمك ایچیله یوغورلمش خمور صیجاقلی
مرهم ویاقی کبی قونلسه چابوجه مندفع اوله جغنی سویلیوب
وقتده خمور موسمی اولمغله تعریف وجهله وضع
ایتدکده برنجی کیجه یاره قپانوب ایکنجی اثر بیله
قالمدیغنی موثوقاً روایت ایتمکله جناب حقه محتاج
ایتمدن بویله بر یاره سی اولان بولنور ایسه
حسبه اندفاعنه دلالت وخدمت مقصدیله
بورایه اشارت اولندی [illegible]

رسالة في تحقيق التصوف لمولانا قطب العارفين
الشيخ مصطفى الخلوتي الجركشي قدس الله سره

بسم الله الرحمن الرحيم

معلوم اوله كه ارباب قلوبك تحصيلي وتحصيلنده سعي بليغ
ايلدكلري تصوف احوال ثلثه دن عبارتدركه تجلئ افعال
وتجلئ صفات وتجلئ ذات ايله تعبير اولنور لكن حين افادهده
احوال ثلثه صاحبلري حالات ثلثه ده فرق ضاله دن اوچ فرقهٔ
باطله يه مشابهلردر تجلئ افعال صاحبلري جبريه يه وتجلئ صفات
صاحبلري الحاديه يه لكن جبر وحلول والحاددن مبرالردر
بو تجليات ثلثه يه مظهر اولان ذوات كرام ايله طوائف ثلثهٔ
مذمومه نك بينلرني تفريق ايدن شرع محمدي واركان احمديدركه
اگر بر كمسه دائرهٔ شريعتده داخل ومركز استقامتده ثابت اولوب
مقامات ثلثه دن وتجليات سابقه دن تكلم ايدر ايسه عرفان الهي
واسرار ربانيدر وكندودن ظهور ايدن خارق عاده كرامتدر لكن
عندالله وعندالرسول وعندالمرشدين مذموم وبي ادبلكدر واگر
دائرهٔ شريعتدن خارج ومركز اتقادن ذره مقداري مائل اولور ايسه
كندوسي ضال وكلامي الحاد وافساددر وظهور ايدن خارق عاده
سحر واستدراجدر اما صوفيه دن ملاميون حضراتي عوام

ناس عندنده ومحجوبين قتنده حسب الظاهر شريعته مخالف
اقوال وافعال واطوار ايله كورينور ايسه دخي لكن تحقيق
وتدقيق اولنسه قطعا وقاطبة شريعت احمديه يه سر مو مخالفتلري
يوقدر انجق طبايع شريفه لرنده سر واختفا محبتي مركوز اولمغين محجوبين
عندنده ظاهرا شريعته مخالف حقيقتده موافق اقوال وافعال
واطوار ايله نفسلرين مستور ومخفي قيلورلر ذاتنده بو فرقهٔ مستوره
كامللردر ومكمللر دكلدرلر ونفسنده راشدلردر مرشدلر
دكلدرلر انلردن استدعا واسترشاد صحيح دكلدر اعتقاده لايق واقتدا
صحيح دگل زيرا طالب تصفيه اولنلري شك وشبهه يه القا ايدرلر مرشديت شك وشبهه يه
القا ايتمك دكلدر بلكه جميع ناسك قلوبندن ريب وشكي اخراج
وازاله ايتمكدر وامر ارشاد والله ذو الجلال حضرتلرينك عنايت
ازليه سي وجذبهٔ ربانيه سيدركه بر قولني افعالا وصفاتا وذاتا
كندينه جذب ايدوب نيجه مدت قصر جمالنده مهمان وتحت
وصالنده سلطان قلندقدنصكره تكميلا للارشاد مقام بشريه
انزال وارسال ايدوب طوائف ثلثه كه كفار وعوام وخواص
كفاري كفردن ايمانه وعوامي معصيتدن طاعته وخواصي
ماسوادن وصلته دعوت ايله مأمور وطرف حمايه سندن
خلافت ايله منصور ومؤيد قيلنمشدر اول عبد انبيادن
ايسه نبوت تشريعيه اوليادن ايسه نبوت تعريفيه

تسمیه اولنور مرشد کامل ومربی واصل ذات نبوتدن
حصه منداولملریله انبیاء عظام نه کونا فرائض وواجبلری
وسنن ومستحباتی وسائر ارکان شریعتلرینی قومی بیننده اقتدا
قصدیله جهراً وعلناً اجراسیله مأمور اولدقلری کبی
مرشدلر دخی اوراد اذکار وخلوت وعزلت وفرائض ونوافل
وسائر ارکان طریقتلرین مریدلری بلکه سائر ناس بیننده اقتدالری
قصدیله جهراً وعلناً اجراسیله مأمورلردر ومحل اتهامدن
احترازی ملتزملردر وعبادات وطاعتلرنده وسنن محمدیه یه اتباعلرنده
وسیر احمدیه یه سلوکلرنده اصلا عجب وریا اولمز انلر بر قومدرکه
لا اعبد ربا لم اره اکرامیله مکرم اولمشلردر قوللری عین
توحید وفعللری عین اخلاصدر کروه ملاحده عبادات
ظاهریه ابرارک حالی. وعبادات باطنیه مقربینک حالیدیو
اعتقادلری کفر وافساد وعبادات ظاهره یی ترک عین الحاد
اولدیغندن ماعدا صفحهٔ قلبلری حرف دیندن ونقطهٔ تصوفدن
خالی ولسانلرنده نیجه خرافات وشطح وطامات جاری
ومعین شریعت غرا اولان علماء اتقیایه بغض برله معرفت باری
وتصوف ادعاسنده اولوب طریق علیه یی شریعت غرادن آیرو
بر طریق عد ایدوب حال وذوق ایله صدور ایدن اهل اللهک کلام
مطلقلرین لسانه کتوروب کندولرینه قال ومشایخ ایله علما

بیننده متفق علیها اولان عبادات وطاعاتی وریاضات
ومجاهداتی ترک ومختلف فیها اولان بعض افعالی وجوب
مرتبه سنده کندولرینه عادت وحال بلکه معصیته آلت
قلان اول زمرهٔ ضالین واول فرقهٔ خاسریندن تصوف دور
ومعرفت حق انلردن مهجور وبوجهتدن علماء سلف وخلف
بعضیسی تحقیقاً وبعضیسی تقلیداً اول کروه ملاحده یی
زجر ورد خصوصنده عارف وکاملی فرق ایتمیوب صورت
اطلاقده نیجه رسائل تحریر ونیجه کلمات تقریر ایلدیلر لکن
عارفی محجوبدن وکاملی ناقصدن ومقبولی مردوددن
فرق ایتمیه رک زجر ورد امر مطبوع اجلدن بو بابده ائمهٔ
صوفیه دخی نیجه کتابلر تألیف ونیجه رساله لر
تصنیف ایلدیلر علما ایله مشایخ میانه لرنده
اولان نزاع لفظیدر معناده متحدلردر
اتحاد معنوی فهم ایتمیان بیلدیلرک
لفظنده تکثیر نزاعلرینه
اهل الله راضی اولمازلر

م م م
م م
م

حکمت. خردمندلر منصبین بی‌خرده ویرمک و ادانی
مرتبهٔ اعلایه کچورمک حلیهٔ سرّی پایه‌یه بند و پیرایهٔ پایه‌یی سره
پیوند ایتمکدر. التاج للرّأس والخلخال للقدم. بیت
نکویی با بدان کردن چنانست :: که بد کردن بجای نیک
مردان :: هر دیارده که اصحاب فضل و هنر پایمال و ارباب
جهل صدرنشین صفهٔ اقبال اوله هم ملک وبال عظیمه گرفتار
من قلّد انسانا وفی رعیته وهو اولی منه فقد خان الله و رسوله
وجماعة المسلمین حدیثی موجبنجه مستحق عتاب و عقاب
باری اوله و هم مملکته خلل کلّی طاری اولور. اول حالتک
شآمتی شاه و رعیته ساری اولور. بیت همای گو مفکن

سایهٔ

سایهٔ شرف هرگز در آن دیار که طوطی کم ز زغن باشد
حکمت. هر درخت مضرّت نه قدر که شاخ اولورسه
بر حیله ایله قلع اولنمق میسّردر امّا نهال کینه که زمین سینه‌ده
راسخ اوله بر چاره ایله قمع اولنمق متصوّر دکلدر. مثلا
آتش اگرچه کیم سوزنده در شرر ضرری رشحهٔ آب ایله
قابل زوالدر لکن شعلهٔ حقدی جمیع میاه بحار و سیول
انهار ایله اطفا محالدر. و زهر بلا نهال اگرچه سمّ قاتلدر مضرّتی
تریاک ایله بدندن ازاله اولنمق قابلدر ولی زهر کینه تریاک ایله
سینه‌دن مندفع اولنمق ممتنعدر. قطعه نهال کینه که
در سینه‌ها نشانده شده :: مقرّرست و معیّن که بر چه خواهد داد
:: درخت حقد بد انگونه میوه دارد :: که طعم آن بمذاق

دل کسی مرساد . فائده اکر نفسک مالکی جمع کنمرک
بقاسنی متضمن اولا بحسب العقل جائز کورمشلر . نفع
عام ایچون ضرر خاصه ارباب شرع ونقل فتوی ویرمشلر
نصیحت هرکه وقتی غنیمت بیلمیه غالب بودرکه اول
قدرت الک برونی الله کیرمیه وبعده ندامت وملالت
وملامت فائده ویرمیه هرکیمسه که عدوسن تنها وضعیف
بوله اولی بودرکه انک تدارکن قلوب اندن خلاص اولمق
اردنجه اوله زیرا خصم اول ورطه دن رها بولیجق محتملدرکه
قوت بولوب تیغ کینه کیمنده اولوب انتقامن آله . بیت
چو بجست از تو تو از وی نجهی . ور نبندی تو چون رست تو از وی زهی
خواهی که امان باشدت از آفت او . در دست چون افتاد امانش مدهی

حکمت

6

حکمت نزول نوائب وحصول مصائبده جزع
وفزع بنده یی ثوابندن محروم ایدر وقلت صبر
وخفت عقل وسفاهت رأیله مشهور وموسوم ایدر
بومقوله وقایع که احبابه واقع اولور تلاقی وتدارکده
ایکی نسنه نافع اولور بریسی عروهٔ وثقای اصطباره
تمسکدرکه شجرهٔ صبر مثمر ثمرهٔ نجاتدر وبحکم الصبر مفتاح
الفرج تحمل کلید ابواب حصول نجات ووصول نجاحدر
قطعه کلید درکنج مقصود صبرست . در بسته اکر بگشود که
صبرست . ز آیینهٔ سینهٔ دردمندان . غبار ستم
برد صبرست . بریسی دخی رأی راست وتدبیر درست
وفکر صائب ورای ثاقبدرکه چون برق صائب

چون برق رای صائب صاحب ذهن ثاقب
شب واقعه‌ده لامع اولاظلام ظلمی هوای حالدن زائل اولان
ستم ویدن رفع ایدر و فارس میدان فراست
هر ساعت فکر ایله هزار ساله حیله و مکری کند و وز رفع
بیت توان بمرهم تدبیر نیک و رای صواب :: جراحت
دل صد پاره را دوا کردن تحمل ایلدی شاهزاده بیت
بیضهٔ زاغی قوسک طاوس قدسی النه :: جنت خلد برین اشجره
اکایر ایسک :: میوهٔ جنت آب کوثر ایله بسلسک ::
زاغدر بید اولان بیک درلو تدبیر ایسک حکمت
مقتضای طینت و لوازم جبلت هر چند که بعض عوارض
سببیله اولکی حالدن تحول ایتمک میسردر اما عاقبت

العاقبه

العاقبه همان حالت اصلیه معاودت ایتمه‌سی محقق
و مقرردر حکیم سخندان طوسی یعنی امیر الشعرا فردوسی فرموده‌سی
بو معنای سلک نظمه مکتوب و بو عبارت رنگین استعارات
شیرینله ادا ایتمشدر نظم درختی که تلخست ویرا سرشت
:: کرش بر نشانی بباغ بهشت :: ور از جوی خلدش بهنکام آب
:: بپیخ انکبین ریزی و شهد و ناب :: سر انجام کوهر بکار آورد
:: همان میوهٔ تلخ بار آورد :: حکمت هر پادشاه که ابواب
جور و بیداد اوزرینه فتح و بساط ظلم و ستمی بسط ایلیه عنقریب اساس
دولتی منهدم و اسباب سلطنتی منعدم اوله زیرا ثبات سلطنت
کفر ایله ممکن و ظلم ایله متعذردر الملک یبقی مع الکفر و لا یبقی مع الظلم
نظم رها کن ستم را یکباره کی :: که کم عمری زد ستمکاره کی

شهنشاه چون رأی را بد کند : یقین دان که بد در حق
خود کند حکمت دیمشلردر که هر کیمه که درت نسنه یه
مرتکب اوله لازمدر که درت نسنه یه مترقب اوله هر
کیمه که ظالم اوله عنقریب هلاکنه جازم اولمق گرک
و هر کیمکه صحبت زنانه حریص اوله فضیحتی مقرر بیلمک
گرکدر و اول کیمسه که اکل طعامده شره تمامی اوله بر مرض
هائله منتظر اولمق گرک و هر پادشاه که وزرای رکیک رأی
قطع امید ایتمک گرک حکمت کتب حکماده مسطوردر که
التی کمسنه التی نسنه دن قطع امید لازمدر اول
خصوصندن مأیوس اولمق واجبدر اول پادشاه ستمکار
ثبات سلطنتدن ایکنجی متکبر و مغرور ستایش و مدحدن

اوچنجی

اوچنجی بدخلق کثرت احبادن دردنجی گستاخ بی ادب
مرتبهٔ عظمیدن بشنجی بخیل بی مروت احسان وانعا
مندن التنجی حریص حسب صیانت و دیانتدن زیرا که حرص
حریصی حرامه اقدام ایتدیرر و هر یرده که حرص و آز
خیمهٔ اقامت قوره امانت و دیانت اول منزلدن رخت
اقامتی گوتورر حکمت حکما دیمشلردر که چون بر جماعت
بر امرک تحصیلنه عزم ایدوب و بر مهمک طلبنه جزم ایده لر
حصول مقصودده اول کمسنه فائز اوله که فضیلت و مروتله
سائرلردن ممتاز اوله اگر جمله سی صفتده برابر اولورلر
اول کمسنه نک مرادی حاصل اوله که خلوص طویت و صدق
عزیمتده مرتبی اوله اگر بو خصلتده دخی متساوی اوله لر

مطلوبه اول کمسه واصل اوله که یار و مددکاری بسیار اوله
بو بابده دخی تفاوتلری اولمسه هر کمسه‌یه که اقبال دولت
مساعد و طالع و بخت معاون و معاضد اوله دست
وصول ایله شاهد مقصودی اول کمسه در آغوش ایدر حکمت
مخفی اولمیه که بر امرک کسبی هر نه دکلو صعب و دشوار اولور
بعد الحصول انی محافظه ایتمکدن آساندر زیرا که نیجه امور اولور که
اتفاق طالع و مساعده و امداد بخت ایله بی کد و زحمت
جد و جهد محصل اولور اما تدابیر اصابت پذیر مضبوط
و تسخیر قلمق میسور اولمز هر کمسه که پیرایه حزم و احتیاطدن
عاطل و میدان تدبیر و مضمار فکر عواقبده راجل اوله حاصل
سعیی هباء منثور اولور عن قریب منزل ناکامه نازل اوله بارکه

کندوی

کندوی ملامت ایلمه فائده قلمیه و کف دستنده حسرت
و ندامتدن غیری قالمیه حکمت ارباب حکمت باب
مصاحبتده بر میزان وضع ایتمشلردر و بیورمشلردر که اگرچه
هیچ کمسه‌یه صدیق اولمق لایق دکلدر اما هر کمسه
صداقته موافق دکلدر مصادقت ایدیجک اوچ طایفه ایله
ایتمک کرکدر اولا ارباب علم و عمل ایله که انلرک مصاحبتیله
سعادت دنیا و آخرت میسر اوله «هم القوم لا یشقی
جلیسهم» ایکنجی اصحاب مکارم اخلاق ایله که دوستلک خطاسنی
دامن اغماض ایله ستر ایدوب باب نصیحتده سعی بلیغ دریغ
ایلمیه‌لر اوچنجی اول طایفه ایله که بی غرض و کم طمع اوله‌لر
و اساس محبتی قواعد صدق و اخلاص اوزره اوره‌لر

واوج طائفه ایله دخی مصاحبت ومعاشرت ایتمه دن
احتراز ایتمک کرک بری ارباب فسق وفجور در که
انلرک مبلغ ماهمی مشتهیات نفسیه مقصور ودائرهٔ میل
ومحبت ایتمک نه سبب راحت دنیا ونه موجب اخرت
ورحمت اولور ایکنجی اهل کذب وارباب خیانت که انلر ایله
مصاحبت عذاب الیم ومعاشرت بلای عظیم در ودخی مره
سندن کلام فتنه انکیز نقل ایدوب سایرلردن سکا
اخبار وحشت امیز القا ایده لر اوچنجی اصحاب حمق وبلاهت در
که هرکز نه جلب منفعتده فوائدینه اعتماد جایز در ونه دفع
مضرتده افعالینه اعتماد معتبر در اکثر عین خیر تصور
ایدکلری محض شر واقع اولور ومفید اعتماد ایتدکلری مضر

وضار

15

وضار ملاحظه قلدقلری نافع واقع اولور حکمت هر
کمکه بو اوچ خصلتله اراسته اوله انک مصادقنده
شائبهٔ قصور ومخالصتنده رائحهٔ افتراق اولمیه اول
بودرکه دوستک برعیبنه مطلع اولسه اظهارینی جایز
کورمیه ایکنجی اکر هنرینی کورسه بربینی اوکوستره اوچنجی
دوستنه احسان ایتسه مقابله سنده امتنان ایتمیه دور
دنجی دوستدن احسان کورسه کانسیانه روا کورمیه بشنجی
دوستدن خطا وذلت مشاهده ایتسه ذیل عفو وصفحله
ستر ایده التنجی اکر جرمنه جرمنه اعتراف ایدوب
اعتذار ایدر شرف حسن قبول ارزانی کوستره هرکیمکه
اوصاف مزبوره ایله موسوم اولمیه مطلقا صداقتدن

محروم اوله جون بو نوع اصحاب واحباب فی زماننا
کمیابدرلر لاجرم ارباب تجارب دیمشلردر که صدیق
صادق عنقا کبی لا امکان و رفیق موافق کیمیا کبی نامی
مشهور و کندی نا پیداشاندر بیت همان عنقا و عمحوا
صادق :: جهانده کیمیا بدر یار صادق حکمت
هرکیمسه که صفت غدر و خیانت ایله موصوف اوله
هیچ صاحب دلانک صحبتنه مائل اولمزو اوکیمسه که
نقض عهد و بیوفالق سمتیله موسوم اوله اهل حقیقت
قتنده شرف اعتبار و درجهٔ قبول بولمز بیت صنمه
پیمانه کبی کاسه سر :: صنمه پیمانه صادق ایسک اگر ::
بلکه انکله مناسبت و مصاحبتی شانلرینه نقص و شین
وانکله

وانکله مرافقت و مصادقتدن احترازی ذمتلرینه فرض
عین بیورلر حافظ بیر پیمانه کش ماکه روانش خوش باد
:: گفت پرهیز کن از صحبت پیمانه شکنان :: حکمت فضلای
حکمت شعار بیورمشلردر که ورث طائفه دن ورث نسنه یی
دریغ ایتمک گرک اولا اباء و شاهلرک صلاح نصیحتچون
بر نسنه طلب ایتسه لر دریغ ایتمک جائز دکلدر ایکنجی فقرا که
انبعاء خیرات و ارشاد حسنات ایچون خواله دن جزئی
نسنه دیلیه لر بذل ایلمک گرک اوچنجی شاکردان قابل
کسب قضایا به استعداد کامل حاصل قلمش اوله و انک
طلبنده اقدام و اهتمام اوزره کلوب سیاق سعی تشمیر اوله لر
انلره رهنمون اولوب باب تعلیم و تفهیمه شرط مبالغه یی

تقدیم ایتمک کرک و رونجی اجتناب صداقت انسانک
هر سنه که سبب فراغ خاطری اوله اکا دست رس متیسر
اولمیجق دریغ ایتمیوب اولباده مضایقه یه مجال ویرمک
کرک فایده حلم تک مایده اخلاقدر و بدکلر به کوره
نکه بودر حلمی قلب ایسک ملح اولور یعنی فرضا که برکسنه
تحصیل اجناس فضایل ایله بنی نوعندن ممتاز اولسه و تقدیم
اصناف فواضل ایله اقرانی میاننده کوی مسابقتی ربوده
قیلسه چون خشونت طبع و غلظت قلب و تهتک مزاجله
موسوم اوله سائر هنرلری معدوم حکمنده اولوب شول
طعام بی نمک کبی مقبول طباع اولمقدن محروم اوله
فایده حکما بیورمشدر که بش نفر زندن حذر ایدوب
اجتناب

اجتناب واجبدر حنانه و منانه و انانه و کیة القفا
و خضراء الدمن حنانه اول عورتدر که زوج آخردن
اولادی اولوب حکم اولادینا اکیادینا غایت مهر و شفقت
و کمال حنین و مرحمتندن بو زوجک مالنی متصل انلره صرف
ایلیه منانه اول عورتدر که صاحب مال و جاه اولوب قدرت
و دستکاه ایله زوجنه منت ایلیه انانه اول عورتدر که
بو شوهرندن سابقندن فایق باکنده و مزاجنه موافق زوجی
اوله انک ذوق و صحبتی کام آرزوسندن کچمیوب
متصل بو شوهرندن انین و شکایتده اوله کیة القفا
شول بر عورتدر که و برزن عفیفدر که شوهری هر محلدن که
غایب اوله حاضر اولانلر انک باشنه سنک طعن و داغ

و داغ مذمت اوره‌لر خضر الدمن اول زن جمیله‌در که
قبیلهٔ غیر اصیله‌دن اوله بو مقوله زنه سبزهٔ مزابل تشبیه
ایلمشلردر بو اصل ازواجله ازدواج و امتزاج
ایتمه‌دن احتراز ایتمک گرک مرد نیک کرداره بو مقوله‌لر
ایله اختلاط مزار بار مصاحبت مار و ممازجت سباع
جان شکاردن دشواردن دشواردر قطعه زن بد در
سرای مرد نکو :: هم درین عالمست دوزخ او :: زینهار
از قرین بد زنهار :: وقنا عذاب النار حکمت دیمشلردر که
عورتلردر که اون باشندن یکرمی‌یه وارنجه وارنجه آرام دل
و جان و راحت روح روان‌در اوتوزدن قرقه وارنجه
صاحبهٔ همت بند و خداوند مال و فرزنددر قرقدن اللی‌یه
وارنجه

اللی‌یه وارنجه حافظهٔ نام و ناموس و صاحبهٔ ذوق و سالوسدر
اللی‌دن تجاوز ایتسه بلای سیاه و آفت مال و جاه و سوهان
عمر عزیز وارهٔ جان لذیذ عمارت خراب و زراعت
بر آب ماربی گنج و مایهٔ درد و رنج در بیت اوره جون
سن زن بنگاه پنجه‌ایله گورمک ازه‌دلور شکنجه حکمت
اگر بر بکره تزویج ایتمسک انلردن متولد اولان کاشکی نام
مرد عاقل گرکدر که ایلمش موزنی خیال محال ایله مبتلی و اوهام
خامه که دام وسوسهٔ شیطاندر قلبنه یول ویرمیه حکمت
دیمشلردر که مهر و محبت ابنای زمان تقرب سلطان و جمال جوانان
و عهد صبیان و وفای زنان و سخاوت مستان حکمنده‌در
ماهیچ بر سنگ وجودینه اعتماد و بقاسنه اعتقاد جائز

دکلدر موعظه دفاتر مآثر اکابرده مسطوردر که مردم
آزرده یه هرچند که استمالت وملایمتده افراط اولنه
ووعدهٔ لطف وعنایتده مبالغه قیلنه بر کمالنکی دخی متزاید
اولوب تنفر ووحشتی مشتد اولور بو تقدیرجه اندن تحرز
وتجنب زیاده واجب اولور قطعه عزیزمن چون آزردی
کسی را ، مراعاتش بکن تا می توانی ، که هرچند از تو خدمت
بیش بیند ، مر اورا بیش گردد بدگمانی ، فائده حکما
بیورمشلردر که پدر ومادر صدیق صادق مثابه سنده در
برادرلر رفیق موافق مرتبه سنده در وعیال وعم
آشنالر درجه سنده در وزن مصاحب قبیله سنده
در ودختر خصم قسمنده در وسائر اقربا بیگانه لر حکمنده در

اما بسری

اما بو سری بقای ذکر ایچون استرلر وکند ونفرینه انی برابر
طوترلر سائرلره انی بلمزلر وغیرلری عزت وخدمتده
اکابر یک قیلمزلر حکمت اهل تحقیق وارباب تصدیق
قتنده بو قضیه مبین ومبرهن درکه احکام خیر وشر واصناف
نفع وضرر باری تعالینک تقدیر ازلیسی وحسبی ومشیتی
سببیله نافذ وجاریدر وخلقک قصد وجهد ومنع
ودفع وتقدیم وتأخیرینک ذره دکلو نفع ومدخلی یوقدر
لا رادّ لقضائه ولا معقب لحکمه بیت کسی ز چون
وچرا دم نمی تواند زد ، که نقشبند حوادث ورای چون
وچراست ، حکمت اوچ طائفه روش حکمتدن دور
ومنهاج دانش ومعرفتدن مهجوردر اول کمسنه که

قوتنه اعتماد ایدوب بی باک اوله لاجرم بو مقوله کمسنه
نفسنی مهالکه القا ایدوب تهورا کا سبب هلاک اوله
ایکنجی اول کمسنه که اندازهٔ غداسنی بیلمیوب تمییز ایتمیه
هر آنده طعام و شرابدن سر بولدقجه تناول ایدوب
پرهیز ایتمیه هر آنده اول طعام و شراب انکا مضر اولوب
بنیهٔ حیاتنی خراب ایلیه اوچنجی اول شخص که ملایمت خصمله
مسرور اولوب عدونک عذب لسانیله مغرور و سحر و
بیانیله مسحور اوله بی شبهه انک انجام کار خسارته مفضی و
عاقبت حالی ندامته مقتضی در نظم مشو ایمن از حیلهٔ دشمنان
ز پیوندش و بر تاب از انسو میان ؛ حکمت اخبث اموال
اولدر که اندن انتفاع اولنمیه و اخبث ملوک اولدر که حفظ
ممالک

ممالک و ضبط رعایاده اهتمام قلمیه اخس احباب
اولدر که ایام شدت و ایام کمبده دوست جانبندن
اهمال ایلیه شر نسوان اولدر که بدخلق و بدسیرت
اولوب شوهرینه ازا ایلیه خراب بلاد اولدر که
انده امن و امان اولمیه اقبح مصاحب اولدر که دوستلرک
سینه آیینهٔ صفوتنی کینه سبیله مکدر اوله موعظه
حکمای اسلامیه جزاهم الله خیرا بیورمشلردر که ایزد تعالی
بنده زینی مواعظ رائقه و نصایح فایقه ایله تهذیب
اخلاقه ترغیب ایدوب تحصیل مکارم صفات
و محاسن عاداته تحریص بیورمشلردر هر کیمه که سعادت
ازلی یار اولورسه کفایت ابدی معاین و مددکار اوله

لاجرم احکام قرآن وکلام حکمت انجام قرآنیه یه
قبلهٔ جان وکعبهٔ جنان اولوب جمیع ازمانده دل خرم
امن وامانك حریم حرمتنه التجا قیله ومصالح عباد
حقنده نازل اولان آیات کریمه نك بریسی بودرکه
نصایح مزبوره یه رشته‌لدروحی والکاظمین الغیظ
والعافین عن الناس والله یحب المحسنین پیران طرفندن
بریسی زبان حقیقت ایله بو آیهٔ کریمه نك جواهر معانیسن
بروجهله سلك بیانه چکمشدرکه کظم غیظ اولدرکه عفو بنده
مبالغه اولمیه وعفو اولدرکه اثر کراهت صفحهٔ دلدن
محو اوله احسان اولدرکه دوست مجرم ومعتذره باب
ملاطفت ومراجعت مفتوح طوتیله بو مفصلك محصلی

بودرکه

بودرکه آدمی کرکدرکه بنای افعال واعمالین لطف
ومدارا اوزره مبنی قیله وجمیع ازمانده مدارا وموسات
معتبر بیله فائده صحاح اخبار وحسان آثارده کلمشدرکه
اکر رفق ولطف برصورتده مصور اوله شعشعهٔ جمال
باکمالی بروجهله تابان ودرخشان اوله که هیچ بر دیده
انك مشاهده سنه طاقت کتوره میه بر دبیر انك شرح
شکل هنر ووصف صورت بی نظیرك کلك تعبیر ایله
صفحهٔ تقریره تحریر ایده میه نظم کنهکاره چو قدرت بوله
سن سن // کناهن عفو ایده سن بنده اولور // که مجرم کندی
جرمی کشته سیدر // نسیم عفو ایسرسه زنده اولور حکمت
نعیم دنیا بربضاعتدرکه عقلا انکله بازار رجاده ذکر جمیل

ونهم بنك تحصيل ايدرلر و سفر راه معاد ايچون زاد
استعداد اعداد ايدرلر تا بحكم نعم المال الصالح للرجل الصالح
مال و ملال ترك حسن حال و مآلرينه باعث اوله دائم و كم
باركه مستوجب عقاب و نكالدر و سبب اولميه مرد عاقل
اكر دنيا و آخرتده سعادت يوزين كورمك استرسه
بو سوزلرى سامعهٔ قبول ايله استماع قيله كه جان عزيزين
طعمهٔ لذيذ ايچون كه حلاوتى حلقه الصقدن اوته كچمز نار جحيمه و عذاب
اليمه القا ايتمه دن امتناع و اول نواله كه بر زار و اضرار
عالم غيبدن حواله اولمشدر قانع اولوب اول مقداردن
كه بقاى تن و قوام بدن كا منوطدر تجاوز حكمت و اول
كيمسه كه تأييد آسمانى ايله مؤيد و سعادت جاودانى ايله
مؤيد

مؤيد و سعادت جاودانى ايله مؤيد اوله عنان
همتن كشف رموز حكمايه معطوف و قلوب كمال عزيمتن
فهم اشارات علمايه مصروف قيله و دار الشفاى طريقتدن
دواى جانفزاى حقيقته واصل اولوب بركات
معالجات اطباى روحانيه ايله علت پرخطر جهالتدن
افاقت بوله قطعه داروى تربيت زبير طريقت
بستان : كادمى را بتر از علت نادانى نيست : عابد
و زاهد و صوفى همه اطفال رهند : مرد اكر هست بجز عالم ربانى
نيست حكمت اضرار و ازارى كندويه شعار ايلمز
مكر جاهل كه نور حقيقه ظلمت باطل ميانندة فرقدن غافل
اوله برنادان كه غايت شقاوت و جهالتدن بيابان

غوایت وبادیهٔ ضلالتده سرکردان اولوب
آفات اسائت ومکافاتی عین یقین ایله مشاهده
ایده میه اما اول عاقل ودانشورکه دیدهٔ عقلی کحل الجواهر
توفیق ربانی ایله منور وگلشن جانی روایح ریاحین عنایت
رحمانی ایله معطر اوله آزار وایذا ایه نیجه رضا ویره وکندو
نفسنه لایق کورمدوکن آخر خصمنده نیجه روا کوره ع
مپسند بکس آنچه بخود نپسندی حکمت خیر واکر شر
هر عمل ایچون بر جزا مقرردر والبته اول مقدر اول فعله
مترتب اولمق مقرردر عدم ظهوریله مسرور وتأخیر
وتراخی سبیله مغرور اولمامق کرک ان الله یمهل ولا
یهمل فحواسی مقتضاسنجه شاید استدراج ایچون امهال

واقع

واقع اولمش اوله که ترتب جزای اعمالده بر مدت
مهلته مجال واردر احتمالدر اهمال بحسب العاده محالدر ودنیا
بر مزرعه درکه خیر واکر شر انده نه اکرلرسه انی بیچرلر وبر
مشرعه درکه اکر دُرد واکر صاف اندن نه اغتراف ایدرلرسه
آنی ایچرلر ان احسنتم احسنتم لانفسکم وان اسأتم
فلها پس هرکسه که میوهٔ سعادته ایرم دیه تخم سعادت
اکمک کرک وهرکسه که زخم سهام المندن واهم ایلیه
کمان ظلم وستم چکمک کرک حکمت اکابر فضائل مآثر
بیورمشلردرکه لکل عمل رجال افراد خلایقدن هر احد جامه
خانهٔ غیبدن بالای استعدادینه لایق لباس اختصاصله
خاص اولمشدر وخزانهٔ مواهب الهیه دن هر شخص

هر شخص قامت استعدادینه موافق خلعت مهم مخصوص
ارزانی بیورلمشدر هر فرد بر عمله سزاوار و هر مردك
برامره قابلیتی واردر شعر مگس بهر طاوسی نزادند
ملخ را پر عنقایی ندادند ، زهر که آرزوی می‌نشاید
نسیم گل ز خار خشک ناید ، ساقی الطاف ازلی
هرچند که هر احدی جرعۀ عنایت و باده
رعاییدن بهره مند ایتمشدر اما هر کیشی یه کل حزب
بما لدیهم فرحون ، خمخانه الستدن مزاجنه سازگار شراب
خوشگوار ارزانی بیورمشدر بیت کس نیست که بهره مند
از تو ولی ، اندر خور خود بجرعۀ یا جامی ، پس فرده لا
زمدر که اول صنعته که صانع لم یزل ازل الدن اکا نامزد
ایتمشدر

19

اشتغال گوستره و جد و جهد ایلیه که اول عملی علی
سبیل التدریج مرتبه کماله یتیره حکمت مرکبه که طریق
ارث و یا سبب کسبله تحصیل ایتدوکی صنعتی ترك ایدوب
کندویه ملایم و طبعنه مناسب اولمیان مناصبه طالب اوله
لاجرم دائم تردد و تحیره گرفتار اولوب اول طریقه که
سالك اولمشدر منزلنه واصل اولمیه و طریق اولدخی
مراجعت میسر اولمیوب انکله یوزك میاننده سراسیمه و سرگردان
قاله هیچ حاصل اولمیه پس واجبدر که هر کشی نصیب ازلی
ایله قناعت ایدوب عنان آرزویی دست هوسه ویرمیه
و زیاده طلب ایدوب نقصان گورمدوکی کاری و فائده سین
مشاهده ایتدوکی عملی الدن چیقرمیه تا بو حدیث صحیحك

که من رزق من شیء قیلنمه موجب صرفیدن تجاوز
قیلمیه و بیابان تردد و تحیرده حیران و سرگردان قالمیه
حکمت هرکسه نک که آیینهٔ قلبنده زنک حیرتدن زنک
اولمیه هر قصه دن بر حصه الملق میسردر و انک که پای عقلی
علت غفلتله لنک اولمیه قنطرهٔ مجازدن منهج حقیقته
عبور قیلمق متصوردر بیت زهر بازیچه رمزی میتوان
خواند :: زهر افسانه فیضی (میتوان) یافت :: حکمت زرع اوج
حرفدر ایکی حرف اولی زردر و حرف آخری عیندر
اولدیغی اسم زردر پس زراعت عاین زردر بلکه
زراندر زردر فلاحت اکسیرینه مالک اولان عاقللر
عالمده کبریت احمر دیدکلری زراعتدر دیرلر کما قیل

لله در

لله در قائل حیث قال شعر جستن کبریت احمر
عمر ضایع کردنست :: روی بر خاک (سیاه) ور که یکسر کیمیاست
حکمت صفت طمع شومدر و طمعکار اولنلرک عاقبتی
مذموم و ناصیبه حاللرنده الحریص محروم مفهومی هر قومدر
اول کمسه که ملک قناعته مالک اولور پادشاه عالمدر
شول کیمسه که طریق حرصه سالک اوله آنی صنمه ادر
شعر قرص جون میشکن میشکیب :: نانخوری گندم آدم
فریب :: حکمت کشی کندونک اسلافی طریقندن (چیقمق)
و آبا و اجدادی زبانندن غیریله تکلم ایتمک نهج استقامتدن
بعید و مذهب عقلده فکر غیر سدیدر بیت خردمند
مدرک و هوشمند متدارک اولدرکه استماع نصیحت

علمایه مواظبت اولوب اتباع موعظت حکمای دمنه
واجب بیله تا انلرک فوائد پندلرندن بهره‌مند
اولوب ثمرات تجربه‌لرندن انتفاع بوله و جمیع
اموری سمت حکمتدن دور و منفعت غفلتدن
مهجور اولا شعر اکا دیر عاقل اولنلر خردمند
که کوش هوش ایله اصغا ایده پند :: سخن کوهردر
کوینده غواص :: اله رحمتله کیرر کوهر خاص ::
حکمت اجود اخلاق تاجداران زمانین واحسن اوصاف
سلاطین عدل آیین حلم و رفق و حسن خلقدر که تا هم
نفوس ملک ملوکک عیون خلقده انلرله معظم و مهیب
کورینوب و لشکر و رعیت انلرک خدمتنه دل و جان ایله راغب
اولوب

اولوب اکابر و اصاغر انلردن راضی و شاکر اولوب
دوام ایامنی خیر ایله یاد ایدرلر و اولورلر :: من سعادة المرء
حسن خلقه وکاد الحلیم ان یکون نبیاً :: حدیث شریفنک
معنای لطیفی وزره سعادت دنیوی و مرادات
اخروی حلم و رفق و حسن خلقه مبنی در حلمدن غیری ملوک
هدایت سلوکه لازمدر که ثبات و وقار ایله متصف
اوله که حلم بی ثبات فی المثل علم بی عمل و موم بی عسلدر فرضا که
برکمسه کمال حلمله آراسته و پیرایه صبر و تحمل ایله پیراسته
اوله چون انده ثبات و وقار و دوام و قرار اولمیه
عاقبتی ندامتله و خاتمی خفت و طیشه مشوب اول تحملدن
فایده بولمیه و اول صبرک بری و اول حلمک ثمرینی کورمیه

حکمت ارباب تحقیق و درایت بونك اوزرینه متفقلر

درکه شول کمسه که قوت غضبیه یه مسئولی اولمیه صد بقدر

درجه حسن بولمیه نوادر کلمات حکماده کلمشدرکه بر

حکیمدن التماس اولندیکه متفرقات حسن خلقی بر کلمه ده

جمع ایلیه و انك ضبطی انسانه آسان اوله بیوردیکه

ترك غضب تجمیع جمیع محاسن اخلاق و احاسن خصالدر

خشم و غضب مستلزم جمله قبایح اعمال و فضایح افعالدر

مثنوی خشم و کین وصف سباعست و دد آن ::

هرکه را خشمست و کین شد از بدان :: اصل خشم از دوزخست

و کین تو :: جزء آن کلست و خصم و دین تو :: پس تو جزء

دوزخی پس هوش دار :: جزء سوی کلی خود گیرد قرار

حکمت

حکمت اجماع آرای حکمای دین قویم و اجماع انظار

سالکان صراط مستقیم بونك اوزرینه درکه طبع

سقیم و نفس لئیم هیچ بر وجهله پیرایه استقامته قابل

اولمز و زخارف معارف از زیور وفا و حقیقت

ایله آراسته قلمز سنك کبی هرچند که گردننه یاقوت

و زبرجددن طوق مرصع بند ایده نجاست ذات

خساست صفاتی متغیر اولمز و خرك هر بار که جلون

اطلس خاص و لگامن گوهر و الماس ایتسه رخوی پلیدی

زایل اولمز :: کمثل الحمار یحمل اسفارا :: بو معنایه شاهد در و بو

نکته یه مؤید و مؤکددر قطعه هرکیمك وارایسه زاده

شرارت اثری اصطلاحات علومیه ایله امحا اولمز

برقره طاشی قزل قانیله رنکین ایلسک :: طبعی تغییر اولور
لعل بدخشان اولمز :: ایلسک طوطی یه تعلیم ادای کلمات
دلی انسان اولور اما اوزی انسان اولمز حکمت
بر بنده که کنده وکناهنه مقر و معترف اولوب اثار جرمن
صفحات احوالنده معاینه قلوب مقام اعتذاره کله مرد
کریم الطبع ومحمود السمات قبول عذرنده مقدورن بذل
ایتمک کرک والعذر عند کرام الناس مقبول حکمت
طالب سرمایهٔ سعادت دنیا و آخرت اولنلره لازمدرکه
علمانک نصیحتن وحکمانک اشارتن بنای کارلرینه پیش
نهاد ایده لر و مصالح دین و دنیا و سوانح امروز و فردا
قاعدهٔ حکمت و اساس معرفت اوزره بنیاد ایده لر

ظهور

23

ظهور وانلکدن احتراز ایدوب جانب وقاروبرد
باری ده احتراز ایلیه لر هرکیمه کیم عنایت ازلی یار و هدایت
ابدی مددکار اولا لاجرم فرق همتی تاج تواضعله زینت
بولا وکتف منقبتی رواج حلم ایله اراسته اولا زیرا تواضع
وحلم اعدایی احبا منزلنه کتورر واحبایی اقربا مرتبه سنه
ییتورر شعر سلطنتدر اکرچه عزت وناز :: شاه اولدرکه
اوله بنده نواز :: مهری کور ابر توسکن افلاکه :: یوز اورر
اوزرابه وانما خاکه حکمت محنت آباد دنیاده برفرد
بی غصهٔ جراحت جرعهٔ راحت نوش ایتمامشدر
وخرابهٔ روزکارده براحد بی رنج وآفت برکنج
لطافت کورمامشدر واشتمامشدر شعر کس عسل

بی نیش زین دکان نخورد :: کس رطب بی خار زین بستان
نخورد :: هرکسه که بو نکته یه دبو نکته دن اکاه وبو اسراردن
خبردار اولا نه غصۀ خار آزار زمانه دن ابر
حزران کبی اشک ملامت ریزان ایدر نه جلوۀ ازهار
تازه غدار روزکارله موسم بهار کبی طرح فرح وطرد
احزان ایدر انک غمنه مدار ایسترورونه سرورینه قرار
منصوردر نظم انک کبم عقل کامل وله یاری :: جهان حالندن
اعتباری :: کوروب بو چرخ کردان اضطرابک ::
زمانک سرعت انقلابک :: نه اقبالندن اولور شاد وسرکش
:: نه ادبارندن اولور جانه آتش حکمت هرکسه نک که
قدم نیتی مقام توکلده راسخ وبنای عقیدۀ مکان تسلیم

ورضاده

ورضاده شامخ اولا مقاصد دین ودنیا اکا سهولتله
ال ویره ونقاب ارزودن شاهد مرادی احسن وجه
اوزره جمال کوستره شعر کلید توکل کرایدبدست
:: درکنج اقبال بتوان کشود :: بجوکان صدق اندرین
عرصه گاه :: زمیدان توان کوی دولت ربود ::
حکمت هرکسه که کربت وغربت ورطۀ محنته مبتلا اوله
متأدب ومهذب اولوب نتیجۀ تجربه‌لر حاصل اولورکه مدة العمر
اکا منافع مترتب اولور شبهه ریاضت سفرله ترقی
کلی یه دست رس اولورخواه راه صوردن خواه شاه
راه معنیدن کورمزمیسن که بیاده شش منزل سفرله فرزانه
لکدن فرزینک مرتبه سنه ایرشور شعر الم ترقی رفعة

25

بیدفا: اذا احتد فی سیره فزنا: وماه سبکرودن
ورت کیجه سیرله منزل بلالیدن درجه کماله ایشور:
نظم بی سفر شاه اولورمی عالمگیر: بی سفر ماه اولورمی
بدر منیر: وهرکیمسه که گوشه مسکن وراحت اباد وطندن
قدم بیرون قلمیه مشاهده عجائب بلاد وملازمت اکارون
دور اولوب اعجوبات اسرار اقطار وخبایای احوال
روزگاردن محروم ومهجور قالور باز اول سببدن ساعد
سلاطینده مقام قیلدیکه کاشانه اشیانه سنده قرار
ایتمز وجغد اول جلدن ورای دیوار مذلتده قالدیکه گوشه
ویرانه سندن طشره گیتمز رباعی هرکه سفر کند بسند بده شود
: در عین کمال نور بدر بده شود: پاکیزه تراز اب نباشد هرگز
هرجا که

هرجا که مقام کند بنده شود حکمت اکابر بویر شردرکه درجات
شرفه ترقی زحمت کثیره ایله اول وبرر ومرتبه عزتدن تنزل
کلفت یسیره ایله میسر اولور سنک گران کبی که روی زمیندن
ارتفاعنه مشقت فراوان لازمدر اما اوقاعنه ادنا التفات
کفایت ایدر بو اجلدندرکه همتی عالی اولمیانلرک مراتب عالیه
رغبت ایتمز وتحصیل منازل سامیه یه صرف همت ایتمز
کیمکه الخمول راحة اسایشن طلب ایلیوب روینذن ال
چیوب دائم الوقت مقیم زاویه ذلت وحقارت اولمق
محقق در واولکیمسه که الشهرة افة خارستانندن خوف
ایتمیه ازمدتده کل مراده واصل اولوب چمن عزنده
نشین اولمق مقرر در حکمت عاقل اولدر که هر امرک فاتحه

سنه ناظر اوله و برنجی اکمدین بر بین و بر نهاله دیکمدین ثمر بین
ملاحظه قیله تا اول فعلندن پشیمانلق موجب ملال خاطر احبا
و اول پریشانلق سبب جمعیت دل اعدا اولمیه فائده
حلیم ایله صبور اورتاسنده فرق باز مشهور در حلیم اولدر که
غیرک گناهندن تجاوز ایده تکلف و مشقت اولمیه
صبور اولدر که اخلاقی اقتضاسنجه نفسنه جبر ایده کراهت
ایله تحمل ایله حکمت مشایخه اعتراض کمال جهالتدر ارباب
فقره سوء ظن : ان بعض الظن اثم : مقتضاسنجه غایت
غباوتدر زیرا که ارادت انسان کامل ارادت حقده مضمحلدر
پس اهل کمالدن بر فعل وجوده کلمز که مراد حق اولمیه و بر
جزوی نسنه اندن صدور ایلمز که اکرچه ظاهرا مخالف

عقل

عقل و منافی طبع اوله ضمننده بر مصلحت کلی ملحوظ اولمیه
مثنوی آن پسر را کش خضر ببرید حلق : سر آنرا در نیابد
عام خلق : در درون بحر شکست کشتی را : صد درستی در شکست
خضر هست : کاملی گر خاک گیرد زر شود : ناقص ار زر
برد خاکستر شود : حکمت سنت حضرت باری جل ذکره
بونکه اوزرینه جاریدر که عالم اسبابده هر نفعه وسیله
ایله فتح باب میسر اوله و مسبب الاسباب هر شخصی کسب
واکتساب سببیله مرزوق ایدر ع بکسب کوش که
کاسب بو حبیب الله : مقرر در که کارخانه قضاء
و قدرده هر رزق که مقرردر البته صاحبنه واصل اولسه
کرکدر لیک جستجوی وسعی و تک و پودن تعذیب حیوان

بلا فایده دن غیری نه حاصل اوله کرک در نته کیم ده
دیمشلردر که قطعه کلور نه که اولدی مقدر فراخی و تنکی
یرکه کوکلکی کر طوت کرکسه ول طار :: کشتی یه چونکه مقدر ور
نصیب ازل :: نه اکسیلور نه چوق آرتار ایدرسه سعی هزار
بعض اکابردن منقولدر که هر بار که نصیبمدن قاچدم آخر بکا
یتدی و نصیب اولمیان چندانکه طلب ایتدم بندن ابا ایتدی
حکمت هر کلام که مستمع انک استماعندن امتناع
ایده متکلم اول تکلمده اقدام ایتمامک کرک و هر مقالکه بوننه
قلبده انس فکر و ثانی ایله خلاص بولمیه قاله کتورمامک کرک
سامع دخی احوال متکلمی تمام ملاحظه قیلوب بیلمک کرک که
خیر اندیش و عاقبت بینمیدر یا ضرر انکیز و نفاق آئینمیدر

چون بیله که

چون بیله که قائلک ادای شکر نعمت و حقوق تربیتدن غیری
غرضی یوقدر کلامی سمع رضا ایله اصغا ایتمک کرک
خصوصا شول موادده که فوائدی فی الجمله اکا عائد اوله
فائده در خدمت پادشاه معلوم اوله که رعایت و آداب
ملوک و سلاطین امر عظیم و کار صعبدر عقل کامل و تام و
ریاضت تام کرک و بعض مشایخ عظامدن ابو حفص
حداد نیشابوری قدس سره مریدلرینه آداب سلاطین
امر ایدوب جمله سی مقام خدمتده بر پای و دست
بسته بیشت و یا یرندن غیری نظر ایتمیوب سؤال
سوز سویلیکه رخصت ویرمزدی و حتی حج ایچون بغداده
کذر ایتدکده جنید حضرتلری قدس سره اصحابنک

ادابن كوزتمك ادبت اصحابك اداب السلاطين ديدكلرى
ودخی خدمت وقربت سلاطين خطرناكدر نته كيم فضلادن منقولدر
السلاطين يستصغرون في العقاب ضرب الرقاب
ويستعظمون في الثواب رد الجواب شيخ سعدی بیورمشلردر
كه پادشاهلر كاه اولوركه سلامدن الجنورلر وكاه اولوركه
بر دشنام ايله خلعت ويررلر وبو صعوبت خدمت وقربت
سلاطين اولدركه انسان سهو وذللدن خالی اولمز وسائر
خلائق عقوبت تمام اجراسنه قادر اولمز وايدرسه
صكره سؤال وجواب بلكه عقاب وعتاب چكمك احتمالی
اولمغين زمان غضبده اغماض واعراض ايدرلر پادشاهلر
انفاذ قول واجرای امره قادر وبو عقابدن اوتوری

انده

انده ایچون اويله ايلدك وبر كمسنه اولمامغين زمان غضبده
ادنی خطاره عظيم جزالر ايدرلر ودخی كندولر الم وعقوبت
كورمشلردر امرا ايدكلرينی هيبت وجزء صنورلر حكايت
ايدرلركه مرحوم سلطان بايزيد بن محمد خان حضرتلرينك بركون
مبارك طرنغی اراسنه حصير چوپی كيروب محكم الم ويرمك
امر ايتمشلر كه من بعد كمسنه نك طرنغنه قمش بورنكله شكنجه ايتميه لر
بيت خفته بر سنجاب شاهی نازنينی را چه غم ** كر زخار وخاره
سازد بستر وبالين غريب حكمت حكما بيورمشلردركه خدمت
كار ملوك خوف وخطرده وملازم سلاطين بيم ونيستده
همخواره مار وهمخانه شيره بكزر اكرچه شير نابده ومار خوابيده
اوله انك شررشرندن رها بلسر ونه ده بونك ضرر زخمندن

خلاص متصوردر بیت مکن ملازمت پادشاه از آن
ترسم که :: همچون صحبت سنگ سبو شود ناگاه حکمت
قدر بیلمز کمسنه ایله صحبت ایتمك وقیمت اکلمز شخصه خدمت
ایلمك اول مثابه‌ده‌درکه امید محصول‌له زمین شوره تخم اکه‌سین
یا گوش اصمه اخبار فرح وغم تلقین ایده‌سین یا سنك
خارادن گنج برنفع توقع وامید ایدوب قازه‌سین
قطعه ز پادشاه وفا جستن از لئیمان باشد :: که میوه‌ها طلبیدن
زشاخ سرو سهی :: نهال بید ز انبه شکر نخواهد داد :: هزار بار
گر از جوی خلد آب دهی :: حکمت علما دیمشلردرکه اهل
قول وفعلده درت نوع اولدرکه ایلمیه سویلیه بو عادت
جوان مردان وخصلت ارباب مروت واحساندر ایکنجی
اولدرکه

اولدرکه سویلیه ایتمیه بو سیرت اهل معاش وسمت
اوساط اشخاص نوع انسان‌در اوچنجی اولدرکه نه ایلیه
ونه‌ده سویلیه بو خصلت دونان وصف خسیس ومادر
حکمت اکابر فضائل شیم صفحات دفاتره قلم کرم برله رقم
بیورمشلردرکه بش نسنه‌دن فائده میسر دکلدر ومتصور
دکلدر قول بی عمل ومال بی خرد وعمل بی صلاح وصدقه
بی نیت وزنده‌گانی بی صحت حکمت حکما بیورمشلردرکه
علامت حمق بش نسنه‌در غیرك مضرتنده کندویه منفعت
تصور قیلمق وبی ریاضت عبادت ثواب آخرت رجا
ایلمك وخشونت وخصومتله معاشقت نسابه مباشرت
ایتمك وراحت حضورله دقائق علومه وقوف

وعبور قصد ایتمك ونقص حقوق وبعض عقول ایله
ناسدن صداقت توقع ایتمك فائده قزلباش
بدمعاش نسب طاهرهٔ علیه یه علاقه سی اولمدیغندن ثقاتدن
منقولدر که بابالری اسمعیل ابتدای خروجنده امام علی بن
موسی رضانك مشهدنده وسائر اماکنده اولان سادات
عظام کندونك نسبنی بجز نسابه درج ایلکه اکراه ایتوب
افترایه جرأت ایتمشلر وابتدای جلدن قتل عام ایدیجك
بعض سادات قتلدن خلاص ایچون امثال صورتن کوستروب
دیدوکین ایتمشلر اما بو مقدار تدارك قیلمشلر که
نظر ایدنلر حقیقت حاله واقف اولهلر زیرا علمای انساب
مابیننده عظیم اولوب اصلا نسلی قالمامق ایله معروف

رسیده

رسیده منتهای ایلمشلردر وفرضا صحت نسبی مقرر اولوب
دخی بی دین ولبحق سائر کفردن فرقی اولمز حضرت
رسول صلوات الله تعالی علیه وسلامه جناب شریفك
الی شعائر شرع مبلغی رعایت واحکام دین منبلغی حمایت
ایدنلردر حضرت نوح علیه السلام کنعان صلبی اوغلو ایکن
دینی اوزرینه اولمدیغی ایچون اهلکندر دیو نجات ایچون
رب العزتدن دعا ایلدکده «انه لیس من اهلك»
دیو بیورلوب وسائر کفره ایله تعذیب اولوب اغراق
اولنمشلر اگر انبیاء عظام علیه السلام الندن ونسلندن
اولمق دنیوی واخروی عذابدن نجاته سبب
اولایدی حضرت ادم علیه السلام نسلندن اولمغله اصناف

کفره دن بر فرد دنیاده و آخرتده معذب اولمزدی

حکمت صاحب دولت قاهره ایله محاوره و مجادله شانهٔ

شقاوتدر حکمت هر کیمکه اصلنده نسیب اولمیه کرم ازن

نصیب اولمیه و نطفهٔ خبیثه دنیادن کیتمیه تا وی نعمته

کفران و اساءت ایتمیه نظم زبد اصل چشم بهی داشتن

بود خاک را دیده انباشتن حکمت عالمده اتّقا شی

واردرکه انلر شیمزی معتبر دکلدر مال دنیا نحوتنیز و متابعت

هوا تحتلیز و مجالست نسا بنیلیز و مصاحبت اشرار

ندامتلیز و طمع لئیمان ذلتسیز و ملازمت سلطان خطرو آفتسیز

حمخانهٔ دنیاده بر فردک ساغر حالی بادهٔ مال و منالیله

مالی اولمزکه عاقبت سرمست و بی باک اولوب کریبان عصیانن

باش

باشن چیغارمیه و هوای نفسه بر کمسه قدم باصمزکه معرض

هلاکه دوشمیه زنان طائفه سیله بر مرد مجالست ایتمزکه اکا

انواع بلا یتیشمیه ارباب فساد ایله بر کمسه اختلاط ایتمزکه

عاقبت الامر ندامت ایتمیوب کندوی ملامت ایتمیه

مردم دون و سفله دن بر کمسنه توقع ایتمزکه ذلیل و خوار

و بی قدر و بی اعتبار اولمیه عام و خاص دن بر شخص

صحبت سلطان ایله اختصاص بولمزکه سلامتله اول کبرداب

بحر عنا و کربلای کرب و بلادن خلاص بولمیه نته کیم فضلای

کبار صحبت سلاطیندن نهی ایدوب بیورمشلردرکه

مثنوی صحبت شاه را از روی قیاس همچو دریای

بی کرانه شناس بر چنین بحر پر زخوف و خطر هر که

نزدیکتر بریت آر :: فائده شیخ معاذ رازی قدس

سره دیر که مؤمننک اوچ علامتی واردر خوف

ورجا و محبت خوف شول مرتبه در که جمیع معاصیدن

البقیه ورجا شویله کرکدر که جمیع عبادات مالیه

و بدنیه یه اقدام ایده ره و محبت شو مرتبه ده اولمق

کرکدر که :: من احب شیئاً اکثر ذکره :: بر نفس انک

ذکرندن خالی اولمیه فائده معلوم اوله که حقیقت

انسانیه نفس الامرده شیء واحددر اما انکچون مراتب

مختلفه و اعتبارات متنوعه واردر مدبر بدن اولدیغی

اعتباریله نفس ناطقه دیرلر و ذو الجهتین اولوب بر جهتی

مبداء کله و بر جهتی نفس حیوانیه یه ناظر اولوب

باین

باین الجهتین منقلب اولدیغیچون قلب دیرلر و نفس حیوانیه

جهتندن اعراض ایدوب مبداء کل جهتنه اقبال اعتباریله

عقل دیرلر و حیات ذاتیه سی اولوب حیات بدنیه یه سبب

و قوای بدنیه اندن مکتسب اولدیغی اعتباریله روح

دیرلر و جهتین مذکوره بیندن ذهول ایدوب انوار صفات

سبحانیه یه بالذات کندو ذاتندن بولدیغی اعتباریله روح

دیرلر الی غیر ذلک من العبارات بو ذکر اولنان

اصول اکثر علماء شرع قتنده مسلم و مقبولدر حکمت حکماء

بیورمشلردر که تا بیماره کمال صحت میسر اولمیه طعام و شرابدن

لذت بولمز و حمال تا بار کرانی ظهرندن اندرمیه راحت بولمز

و مرد عاشق تا دولت معشوقه ایرمیه قرار و آرام بولمز

وما فوقنا منزلنده منزوی اولمیه حضور و آسایش کورمز
و مرد خائف تا دشمن مستولیدن ایمن اولمیه بر لحظه حضورله
تنفس قیلمز بیت چون ز دشمن کسی فراغت یافت
: جانب خوش دلی عنان برتافت : حکمت عباد خدا
ایکی قسمدر بری ملوکدر که انلره ایالت و فرمان برلک
مقرر در و اولمشدر بری دخی رعیتدر که انلر خلعت
امن و فراغت و کسوت حضور و استراحت مقدر اولمشدر
بو ایکی حال بر محلده اجتماع پذیرا اولمق محالدر یا راحت
یا راحت اختیار ایدوب عنان دولتی الدن قومق کرک
یا سمان عزت و دولت ایله قناعت ایدوب لذت
فراغت و حضور و استراحتدن ال یومق کرک

قطعه

قطعه آنکه او پا بر سر ناز و نعم می نهد : روز کارش در جهان
سر و آزاد و سرور میکند : بادشاهی در چمن و آن دم کل را
زانکه کل : با وجود نازکی از خار بستر میکند حکمت
حکما بیورمشلردر که : الجد وسیلة الجد : یعنی جادهٔ جد
و جهد طالبی سر منزل بخته یتورر و بیابان جفایه قدم وفا ایله
قطع ایتمک جمال شاهد مقصودی نظر مشاهده یه کتورر
حصول و آمال و آمانی رکوب و اهوال منوطدر و نیل
مطالب و مقاصد تحمل و متاعب و شدایده مربوطدر بیت
کمر سلطنت نباید بست : هر که رغبت تن آسایی : هر کسیه که
میدان همتده کمر جدی در میان ایدوب سمند جهدی زیر
رانینه الهوار رکاب محنده تن آسایی و راحتدن ال چکوب

خواب نوشین و شراب شیرین حضور و فراغندن
اجتناب قیله قناعت عزّت و امتناعدن شاهد مرادی عنقریب
یوز گوستره و منصهٔ عرصهٔ جهانده عروس مقصودن
از مانده جلوه گر گوره بیت همّت بلند دار که پیش خدا
و خلق ؛ باشد بقدر همّت تو اعتبار تو ؛ هر کمسه که مرتبهٔ
بلنده ترقّی قیله مرحبا که موسم گل گبی مدّت بقاسی
قلیل اوله اما ذکر جمیل سببیله عقلا قتنده اصحاب
عمر طویلدن معدود و محسوبدر و اول کمسه که دون همّت
و دنی طبیعت اوله اگرچه خار گبی باقی و برقرار اوله فضلا
اعتبارنده اموانندن مرحوم و مکتوبدر بیت سعدیا
مرد نکونام نمیرد هرگز ؛ مرده آنست که نامش به نکوئی نبرند ؛
حکمت

حکمت معلوم اوله که دنیاده ریاست حسب
و نسب ایله دکلدر بلکه عقل و کیاستیلهدر کیمک که عقل کاملی
و تمیز شاملی اوله پایهٔ دانیده قالمز عنقریب درجهٔ
عالییه واصل اوله کیمک که عقلی ضعیف اوله و رأیی
سخیف اوله مرتبهٔ شرفدن منزل دنییه تدنّی و تنزّل ایدر
نظم ببینید کار عقل شریف و رای درست ؛ توان
کمند تصرّف بر آسمان افکند ؛ وگرنه دیدهٔ دل برگشاید
از همت ؛ نظر بسوی معالی نمیتوان افکند ؛ حکمت
مرد بلند همت توشه و گوشه ایله قناعت قیلمز و پایهٔ بلنده
ایرمینجه مسند فراغنده راحت اولمز گل طرب بی خار
تعب میسر دکلدر و فتح در گنج بی کلید رنج هرگز متصور دکلدر

بیت زبانسز قنده اولور دنیه ده سود؛ جهانده وار
میدر حلوای بی دود؛ حکمت حکما بیورمشلردر که اوچ امره
ارتکاب ایتمز الا سئول باطل که کردن فطرتی زبون قصددن
عاطل اوله اولا تقرب سلطانه قصد ایتمک ایکنجی کمان
زیاده ایله سعی ایتمک اوچنجی عورتلره سرینی کشف ایدوب
رازنی فاش ایتمک حکمت پادشاهلرک ایلچیسی وسوزی
واتک ترجمانی بلکه فی الحقیقه زبانیدر اول جهتدن منشوردرکه
هر پادشاهک عنوان نامه کرداری ومضمون ومظنون
ومکنون اسرار ضمیری رسولینک کفتار ورفتارندن معلوم
اولمق مقرردر زیرا که اگر اندن بر هنر وفضیلت ظاهر
اولور اولور ایسه وافعال پسندیده واقوال ستوده
صدور

صدور ایدر ایسه پادشاهنک حسن اختیار وکمال
امر وشناسلکنه استدلال قیلورلر وشویله که اندن خطا
وسهو ایله غلط جهتندن بر نادره صادر اولا پادشاهه
سبب سوء ظن وباعث دخل وطعن اولور بدسکالری
غیبت ومذمته مجال بولورلر علمای حکمت انتساب بوبابده
بیحد وبیحساب تأکیدات ایدوب بیورمشلردر که اول
پادشاه که بر جانبه رسول کوندرر لازمدر که اول قومک
اعقلی واقوالنده جمله نک افصحی وافعالنده جمیعنک
اکملی اوله ملوک سالفه اکثر رسالته حکمای فضیلت
پرداز اختیار ایدرلردی بلکه بعض ملوک عقل وفضیلتنه
زیاده اعتماد ایتدکلرندن طریق رسالته بالذات کیدرلر

کیدرردی بو بابده اولا شرع ایدن و خلعت خلافتی
اکتسدن خلع ایدن و رسالته بنفسه کندو کیدن حکیم
خاقانین اسکندر ذو القرنین ایدی که ابیاتی بیت
هنر بر آنکه شیر از اشکار زند :: پیام خود گدا آرزند
قیل اراد رجل الحج فاحضره الامیر مقلد وقال له اقرأه
علی النبی صلی الله علیه وسلم منی السلام وقل له لولا
صاحبک لزرتک قال الرجل فحججت واتیت المدینة
ولم اقل ذلک اجلالا فنمت فرأیت النبی صلی الله تعالی
علیه وسلم فی منامی فقال لی یا فلان لم لا تؤدی الرسالة
فقلت یا رسول الله اجللتک فرفع رأسه علیه السلام
الی رجل قائم بین یدیه فقال له خذ هذا الموسی فاذبحه به
یعنی

یعنی فاذبحه به یعنی مقلدا فوافیت الی العراق فسمعت
ان مقلدا ذبح علی فراشه ووجد الموسی عند رأسه فذا
کرت الرؤیا للناس فشاعت بینهم فاحضرنی ابنه فرداش
فحدثته فقال لی تعرف الموسی فقلت نعم فاحضر طبقا مملوءا
امواسی فاخرجته منهم فقال صدقت هذا وجدته
عند رأسه وهو مذبوح فی فراشه نقل
من خاطب لبغل روی الحافظ ابو نعیم وغیره عن اسمعیل
بن حماد بن ابی حنیفه رحمه الله قال کان لنا جار طحان رافضی
وکان له بغلان سمی احدهما ابا بکر والاخر عمر فرمحه
احدهما ذات لیلة فقتله فاخبر بها ابا حنیفة فقال انظروا
الی البغل الذی رمحه لعله الذی سماه عمر فنظروا فکان کذلک

وروى الحافظ ابو موسى قال ذكر لى بعض اهل العلم
بانّ رافضيان اجتمعا فقدّم احدهما للآخر سكّينين وقال
هاتان ابو بكر وعمر فكل انت التى هى ابو بكر وانا آكل التى
هى عمر فانّه اغلظ وانا به اقوى فلما اكل منها البعض
علقت منها شوكة بحلقه فقتله من ساعته حكماء فارسدن
منقولدر كه آسايش سلطنت وآرايش دولت دورت
نسنه ايله مؤيددر پاكيزه دين ووزير امين وعدل
وداد وفضل شريعت آباد بزرجمهر حكيم ايدر دورت
نسنه نك حصولى ميسر دكلدر الّا دورت نسنه ايله
وصولى متصوردر قيام جهانبارى ودوام تاجدارى
اولمز الّا بعدل وظفر اعدا ودفع دشمن ميسر دكلدر الّا
بمشورت

بمشورت صاحب عقل وناسزا ايله الفت وتحصيل محبت
اولمز الّا باخلاق حميده وتواضع پسنديده و
وحصول مطلوب ميسر دكلدر الّا بصبر ايوب حكيم مزبور
ايدر دورت نسنه ده دورت نسنه لازمدر پادشاهدن
لطف وسياست ووزيردن امانت وعسكردن متابعت
ورعيتدن اطاعت بقراط حكيم ديرلركه دورت
نسنه يه دورت نسنه مهتردر شاه دانا وپادشاه صاحب
رأى ووزير خيرخواه ومشير دولت پناه ملكك شرفى
ايدرلركه هر مرد صاحب امتيازه دورت نسنه دن حذر
كركدر نااهله تفويض خدمت وناسزايه ميل ومحبت
واهل فساد ايله الفت وامور مصالحده عجلت

حکیم مزبور ایدرلر که درت نسنه مقبول عالم وممدوح
بنی آدمدر عقل وعدل وحیا وصبر مأمون
خلیفه دیرلر که درت نسنه آفت دولت ومهلک
نعمتدر غفلت امیر وخیانت وزیر وحسد اقران و
کستاخی فقیر وفلاطون حکیم دیرلر که درت نسنه
محل خطردر وموقع حذردر خدمت سلطان والفت
بدان وصحبت زنان وبه مشورت بابدان وبه نادان
وبطلمیوس حکیم دیرلر که اهل دولت درت نسنه ایله
مؤیّدر عنایت باری عز اسمه وموافقت تأثیر
اسمانی واوقات سعیده واخلاق حمیده بقراط
حکیم ایدرلر که درت نسنه روشن کوزه کورلکدن
علامتدر

علامتدر جاهلی حسودی وناکسی وبیکسی نفاق حکیم
ایدرلر که شرائط سلطنت ولوازم رعیت درت
نسنه دن مرکبدر پادشاه دن شفقت وحمایت
وامانت ورعایادن طاعت وحکیم مزبور ایدرلر
که حصول عافیت ووصول قناعت درت نسنه دن
میسردر رضای حق وبی نیازی خلق ونوازش
مردمان وقطع توقع سوء وزیان حکیم مزبور ایدر
که هرکسنه یه درت نسنه حاصل اولور
صبردن مراد وپرهیزکاردن صلاح وسعادت
نشان قناعتدن توانگری وسعی جمیلدن حضور
بابان مزبور ایدر درت نسنه بی اشتباه تاج

وتختی وملک وسلطنتی تباه ایدر طعن وذم مردمان
وصحبت لئیمان ومشورت زنان ورضاء فساد و
ظالمان مزبور ایدر درت خصلت نافع درت فعل
شنیعه مانع اولور پرهیزکارلق حرامه وزنکاره پرهیز
افعاله وسخاوت ذلته وامانت قلته مزبور ایدرلر
که درت نسنه ابلهلکدن علامت وحمقدن نشانه‌در
مصاحبت ابلهان ومشورت زنان ودوستی بدان
ونصیحت فضولان مزبور ایدرلر که درت نسنه سبب
ملامت دنیا وموجب عقوبت عقبادر طمعکاری
ونادانی ومردم آزاری وبخیلی ومزبور ایدرلر که
درت نسنه جاهللکدن نشانه وحماقتدن بهانه‌در
تلف مال

تلف مال وغفلت احوال روزکار ومشورت
زنان ومخالفت نصیحت دوستان حکیم مزبور ایدرلر
که درت نسنه عنوان عزت وبرهان سعادتدر
رضاء حق وخشنودی خلق ونیک خصلت واتقابت
امانت مذکور ایدرلر که درت نسنه مهلکدر انکا عظیم
چاره وتدارک کرکدر آتش ودشمن وبیماری و
ودانش خود حضرت عمر رضی الله عنه بیورمشلردر که
درت نسنه ابدا بقاء دولت واهل سعادت اولمق
میسر دکلدر غفلت سلطان وتدبیر نادان ومال حرام وکردش
ایام وحضرت عمر رضی الله عنه بیورمشلردر که درت
نسنه ثمره سعادت ونتیجه عبادت دکلدر مخالفت

شاهان ومصاحبت نادان ومحبت زنان ودوستان
قدیم ویاران مستقیمه جوربی بایان جعفر صادق
رضی الله عنه بیوررلر که مرد دانا وعاقل درت نسنه ایله
درت نسنه یه قادر اولور عقل ایله رفعته تقوا ایله سعادته
شکر ایله عزته خدمت ایله همته ودخی بیورمشلردر که انسان
کامل درت ایو خصلتدن درت وجهله راحته واصل
اولور سخاوتدن ریاست وشکردن عزت وحسن خلقدن
عافیت وسکوتدن سلامت وینه بیوررلر که درت
نسنه مرد توانانک قدین لام وجانن بی آرام ایدر
کثرت اعدا وزن بدلقا ودین بیشمار وعیال بسیار
ودخی بیوررلر که درت فعل ذلیلدن درت خواص زائل

اولو

متکبرلکدن نعمت وحسددن قوت وکاهلکدن محبت
وکستاخلقدن حرمت وینه بیوررلر که درت نسنه
هر کاهل کندکدن صکره دوندرمک قابل دکلدر سویلنمش
سوز آتلمش اوق وقضا وقدر وعمر ولا بدل وینه
درت نسنه دلالت عزت وعلامت دکلدر زنا ایله ع
سیارش خدمت واوغلانلر ونشاغله مصاحبت وضرر
احمقدن ایمین اولمق وزناندن وفا وحمقدن ودخی بیوررلر
که اجمال تفسیر درت نسنه مشعردر اداء فرض واجرا
سنن پیغمبری ورضای پدر ومادر وبنده کان خدایه
بنک نظر ودخی بیوررلر که درت نسنه سبب بزرکوارلکی
وموجب کامکاری در مصاحبت عالمان ومشاوره

دوستان و مکالمهٔ بزرگان و ممانعت ظلم ظالمان
و بیورر که هر مرد دانادن درت نسنه یه مدار الامردر
سلطان ستمکره استاد پرهیزه و شخص بیماره و یار نیکوکاره
و دخی منقولدر که رونق تاجداری و زینت شهریاری
درت نسنه دن میسردر ادراک پاک و کلام راست
و صافی نیت و رعیته رعایت   ابو درداء رحمه الله
بیوررلر که درت نسنه دلیل سلامت و مشیر اسرار حندر
مشاورهٔ دوستان و مداراهٔ دشمنان و تسکین
حدت و هوا و هوسدن فراغت   و دخی منقولدر که
حضرت فاتح خیبر کرم الله وجهه بیوررلر که درت نسنه نک
ترکیله محذورات دنیویه و اخرویه دن سالم اولور

تعجیل

تعجیل و تکبر و حدت و اهمال خدمت و
و دخی بیوردیلر که درت نسنه دولته راجع
و دولته مانع اولور پرهیز اعدا و تحصیل یار بی ریا
و تحمل غضبده صبر و حمیت   و دخی بیوررلر که درت
افعال ناخوش انجامک سرانجامندن درت درلو افعال
بدکامی حاصل اولور عناددن رسوایی و خشمدن
پشیمانی کبر و کیندن دشمنی و کاهلکدن خواری
و دخی بیوررلر که درت نسنه درت نسنه دن ظاهر
اولور عرض احتیاجدن خواری و ناز متکبرلکدن
پشیمانی و خفتدن بدنامی و مقابلهٔ سلطاندن
هلاکی   لقمان حکیم ایدر که درت نسنه دلیل راحت

و موجب سلامتدر متابعت تدبیر عالم ابرار و محافظهٔ
راز و اسرار و پرهیز کبر و کین و تحصیل کسب و صلاح
دین و وحی ایدرلرکه درت نسنه نک عاقبتی دنیا
و عقباده ندامتدر حسد و عجب و خشم و بخل و وحی
ایدرلرکه شرط یاری و رسم وفاداری درت نسنه در
راستی گفتار و راستی اقوال و بذل مال و فدای سر اقبال
و وحی ایدرلرکه درت نسنه اوصاف اهل کرم و افعال
و اصحاب همم در نیک خصلت و صبر حمیت و عهده
وفا و ارباب حاجاته لطف و سخا و وحی ایدرلر
درت نسنه سبب تحصیل دولت و موجب تکمیل
سعادتدر مصاحبت بزرگان و مشاوره زیرکان و تتبع

احوال

احوال دوستان و تفکر تواریخ شاهان عمر بن
عبد العزیز حسن بصری حضرتلرینه نامه گوندروب
کندونک امور سلطنتنی پاینده و دفع اعدا ایچون نصیحت
رجا ایلدکلرنده جواب بیوردیلرکه اگرچه خدای عز
و جل بر کلمه در خوف کیمدن و اگرچه دکلدر فایده کیمدندر
مرتبهٔ قناعت عالمدن بی نیاز اولمق و فایده عزلت
جهانده سرافراز اولمقدر و احتراز کبر و حسد و
آز و ریا و مودت و ترک شهوت و وصول سعادتدر
و صبر ثبات سبب حصول مراداتدر منقولدرکه هشام
بن عبد الملک خادملرندن رحمه الله استفسار ایلدی
نتایج سلطنت و مصالح رعیت کلی مصلحتدر دنیاده

وعقباده بونك سؤالندن نیجه خلاص بولور در
جواب بیوررلرکه بیراقچه نك حصولی طریق شرعه
موافق ومصارفی امر حقه مطابق کرکدر اهتمام ویدیکم
بوکا کیم قادر اولور ونیجه اوله بیلور شیخ بیوردیکه
هرکیسه آتش دوزخدن کریزان اوله ونعیم جنته طالب
وجویان اوله لاجرم اول شاهان دولت نشانه وطالب
رضای رحمان اوله ودخی منقولدرکه اخیار مشایخدن
بریسی شیخه سؤال ایلدیکه غناء عالمدن حاصل
اولور جواب ویردیکه درت سنته ایله آدم
اکا واصل اولور فرمان خدایه رضا وخلقدن قطع
دست ورجا وفراغ دل وصافی خاطر ودخی

منقولدرکه

ودخی منقولدرکه ابراهیم ادهم رحمة الله علیه صور
ویردیکه سیزلره نه اولدیکیم برکون سلطنتده کندو
احواله نظر ایلدوب کوردمکه آخر منزل کوز
وبن یار وهمنشینمدن دور وسفر عظیم وبن زاد
وزواددن دور ومهجور وحاکم عادل وبن جوابده
عاجز ومقصور حاصل کلام بیوردیکه ابراهیم ادهم
حضرتلری برکون بر درویشی کوردیکه اتفاقا عریان
وفقر فاقه دن کریان اولوب ایکلر وبیوردیکه ای
درویش دریغنه ایکلرسین مکر انت فقری
رایکان بولمشسین درویش تعجب ایدوب
ویدیکیم درویشلك خود محل محنت وموقع زجرت

اوله اول صفوتی ابنور حضرت ابراهیم ادهم بیوروبر

که بنی بن ملک بلخک پادشاهنی در وبیلکه وکسندم

اماکه هنوز زیاده بهشت الدم و دخی بیورمشلر که برکیمسه

اوج وقتده حاضر دل و صافی خاطر اولمیه انک

اوزرینه ابواب سعادت بسته و اسباب رفعت

شکسته در اول وقت قرائت قرآن ثانیا وقت ذکر الله

ثالثا وقت نماز و دخی منقولدر که ابراهیم ادهم حضرتلری

بیوردیلر که بر کون بر بیابانده بر طاش کوردم اوز

اوزرنده یازلمش که اقلب و اقرأ اول طاشی دوندردم

یازلمش که اکرسن عمل ایتمیه سن لذات علمی قنده بوله سن

واکر اثار حقی اکلمیه سن ذات حقی نیجه بیوره سن

ودخی

و دخی منقولدر که برکمسنه ابراهیم ادهم حضرتلرینه دیدیکه

مدت عمر درازده نیجه و نیجه و بیعد معصیت ایدوب

کندو نفسمه عظیم ظلم ایلدم و هنوز وامن زهد و صلاح

و تقوا و ورعده و هوا مشوم و نفس مذموم الدن

خلاص بولمامشدر حضرت شیخ بیورمشلردر که اکرچه

بو التی خصال پسندیده و اخلاق حمیده ایله عامل اولورسن

بو ذنبلردن کوراتدن و بو افعال قبیحه دن و افعال شنیعه دن

خلاص بولورسن و انسان کامل اولورسن اول

بودر که چون معصیت ایتمک استیه سن مناسبدر که رزق

خدادن برنسنه اکل ایتمیه سن و دیدیکم یا قندن اکل

ایده یم شیخ جواب ویرلر که یا ولی نعمته کشی عاصی

عاصیمی اولور اگر معصیت قصدین ایدرسن مثاب
اولدر که ملک خدادن طشره گیده سن دیدیکم
یافنده وارهیم شیخ حضرتلری بیوردیلر که جوابنده
یا اولورمی که اول جل و علانک ملکنده اوله سن
اکا عاصی اوله سن ثانیا اگر فعل شنیعه مباشرت
ایدرسن مباشرت ایدرسن مناسبدر که نظر خدادن
مستور اوله سن دیدیکیم اول غیر ممکندر شیخ بیور
دیلر که پس روامیدر که اول پادشاه عظیم الشان
حضورنده احوال قبیحه و افعال شنیعه یه مباشرت
ایدرسن رابعا چون ملک الموت قبض روح
ایچون بسن اول محل لازمدر که توبه و استغفار ایچون

اندن

اندن مهل الهسن دیدیکیم اول امر حقدن تجاوز ایلمز
و بو مفهوم سعادت نمون :: اذا جاء اجلهم لا یستأ
خرون ساعة و لا یستقدمون :: شیخ بیوردیلر که
اول وقت مهولی ممان بو محلدر بو محلی بیل ای غافل خامسا
چون منکر و نکیر گلوب سکا سؤال ایدیه لر انلری سن
رفع ایله دیدیکیم اکا گیمک کوجیدر شیخ بیوردیلر که
پس سنک حالک بدتردن بدتردر سادسا روز
قیامت و یوم ندامتده چون گنهکاران و عاصیان
دوزخه بیوریله سن جهد ایله که وارمیه سن اول
شخص دیدی که ای مرشد کامل اکا کیم قادر اولور
اول مرد قابل شیخدن بو کلامی دیکنون استماع

ایلدی انک نفس مبارکی تأثیر ایدوب درحال افعال
ماضیه و افکار آتیه سنه توبه و استغفار ایدوب
توابین و متهجدیندن اولدی

م

ایلدی انک نفس مبارکی تأثیر ایدوب درحال افعال

ماضیه و افکارانیه سنه توبه و استغفار ایدوب

توابین و متهجدیندن اولدی

م

آصف نامۀ لطفی پاشا

حمد و ثنا اول پروردکار بی همتایه اولسون که مقدسدر
عن الشبیه والنظیر و سلطان بی وزیر در و صلوات و تحیات
اول سرور انبیایه و سرور اصفیایه اولسون کیم بشیر و نذیر
ودخی آل و اصحابنه اولسون که هر بری احیای دین ایچون
صاحب تدبیر در صلی الله علیه ما دامت السموات والارض
اما بعد بو رساله نك مؤلفی اضعف عباد الله لطفی پاشا
ابن عبد المؤمن وقتا که حرم خاص سلطانیده بو حقیر جنتمکان
سلطان بایزید خان زماننده پرورده نعمت سلطانی
اولوب و بو آیین عثمانیه یه بنده خیرخواه اولوب و مادام حرم
خاصده ایکن تحصیل معارف ایدوب و جلوس سلطان سلیم

خانده

خانده چوقدارلقدن الای چقه متفرقه لق ایله طشره
چقوب بعده چاشنکیر باشیلق بعده قپوچی باشیلق
بعده میر علملك بعده قرمان بکلربکلکی اندن صکره اناطولی
بکلربکلکی بعده وزارت عنایت اولوب بعده پادشاهمز
سلطان سلیمان خان علیه الرحمة والغفران حضرتلری
زماننده صدارت عظمی عنایت اولندی بو حقیر کثیر التقصیر
طشره چقدقده نیجه علما و صلحا و شعرا و ظرفا ایله
مصاحبت ایدوب علی قدر الطاقه تحصیل علوم ایتمکله
لطیف اخلاق ایتمشدم پادشاهمز اولان اعظم السلاطین
واکرم الخواقین ناصر عباد الله حامی بلاد الله الغازی
فی سبیل الله خادم الحرمین الشریفین مالك البرین والبحرین

سلطان سلیمان خان خلد الله ملکه و ابد سلطنته و حاکم
بو حقیره وزارت عظمی منصبن احسان بیوردیلر اول زمانده
بعض اداب و ارکانی و قانون دیوانی اول کوردکلریمه
مخالف و مغایر کوردوکم ایچون وزارت عظمی اداسین
و لوازم کبرای صدارت مهماتن بو رساله ده درج ایدوب
اسمن آصف نامه قودم تا که وزارت ایله معتقد اولان
و رعایت اولنان اخوانم نظر ایدکلرنده بو حقیره خیر دعا
ایده لر و بو رساله درت باب اوزره ترتیب اولنمشدر
باب اول اطوار و اخلاق وزیر اعظم نه رسمه کرکدر و پادشاه
عالمپناه ایله و رعایا و برایا ایله نیجه معامله ایتمک کرکدر آنی
بیلدیریر باب ثانی تدبیر سفر بیانندهدر باب ثالث تدبیر

خزینه

خزینه بیانندهدر و باب رابع تدبیر احوال رعایا
بیانندهدر و بو حقیر منصب وزارته کلدکده احوال
دیوان عالیشانی پریشان بولمشدم یدی ییل محکن اولدیغی
قدر تدبیر ایله انتظام ویروم بعده سعادتلو پادشاهمزه بعض
منافقین اهل غرض ٭ الذین فی قلوبهم مرض ٭ نفاق
ایدوب و بعض خصوص صدارتمزه متعلق مغلوب نسبت اولنوب
انلرک کید مکرندن امین اولمغیچون صدارت عظمادن
فارغ اولوب ادرنه یه کیدوب کوشه انزواده فراغ
بالله جناب عزته دعاده اولمشیدم دولت دنیای فانی
سریع الزوالدر و لازم الارتحالدر عاقل و نجم عاقل استراحتی
کوشه فراغتده و سیر باغده بولمق ایکدر حق سبحانه و تعالی

ارکان آل عثمانه روزکارک خوف و خطرلرندن و اعدای
دین و دولتک بد نظرلرندن امین ایده امین بنده کرمه

باب اول اخلاق و آداب وزیر اعظم نیجه اولمق کرکدر و
و پادشاه عالمپناه ایله نیجه معامله ایتمک کرکدر انک بیانندهدر

اولا صدر اعظم اولانده غرض اولمق کرکدر هر خصوصده
لله فی الله و لوجه الله ایتمک کرکدر زیرا که انک فوقنده
بر منصب یوقدر که اکا واصل اولا و حق سوزی حجاب
ایتمیوب پادشاهه سویلمک کرکدر و ارکان دولتی جواب
حقه شهادت ایتمک کرکدر وزیر اعظمک پادشاه ایله اولان
معامله و اسرارینه خارجدن وکل سائر وزرا آنیله واقف
اولمق کرکدر حتی بر کره سلطان سلیم خان مرحومکه سلاطین

سلفک

سلاطین سلفک عدل و غزا و معرفت و سخا ایله ممتازی
و میدان سلطنتک سرافرازی ایدی انک زمان شریفلرنده
پیری پاشا مرحومکه دفتردار حال ایکن عقل و ادراکنه اعتماد
و اعتقاد کلی اولنور و اولدیغیچون همت پادشاه والا
منزلت ایله منصب صدارت عظمی ویرلمش ایدی بر
خصوص مشاوره سیچون اکثر زمانده پادشاهه وار
دقده اول وقت فرخنده نشانده پادشاه ایله نیجه مشا
وره ایتمشلر ایدی وزرادن هیچ پاشا دیوانده دون
نه سویلشدیکز دیو صوردیغی ایچون پیری پاشا غرضی شکست
ایدوب عزلن تخلیص ایتمش ایدی عاقبت نیجه تشفیع ایله کوجه
خلاص اولمشدر پادشاهلر ایله چوق اختلاط ایتمک

کرکدر اما ملوکک ندیمسنز و مصاحبسنز اولمز ولکن ندیم
و مصاحب نخشندن و خلعتدن بهره مند اولوب مصالحه
قارشمامق کرکدر صدر اعظم پادشاه عالمپناهه اکر عرض
ویدار ایدیروب بروده اولمغی مناسب کورمک
کرکدر وزیر اعظم کیجه تنها سنک بر غرض محرملردن مناصبه
مستحق اولوب فقیر و ناتوان اولندی یوقلاشدردوب
منصب ویروب ابقلاندرمک کرکدر نته کیم وزیر
معنا حکیم صاحب تدبیر کبیدر مرض فقر فاقه ایله بیمجال
و بی طاقه اولندی احیا ایلمک کرکدر صاحب قدرت
کیشی اولوب محل جنکده استخدامه یره سه کدالک کورمک
کرکدر و دخی وزیر کنده و توابعنه زعامت و تیمار ویرمک

کدر

کرکدر و بر ریسه آنز ویرمک کرکدر اکر جوق اولورسه
یانده طوتنوب بکلربکیسی و سنجاغی کبی و الای بکیسی
یاننه کوندرمک کرکدر و ایکی اوج قلیج بر یره برکدرمک
کرکدر که دفتردار و نشانجی خاصلردن اوله اولور
اولمزه اولاق حکمی ویرلمک کرکدر اولاق حکمندن ممالک
عثمانیه ده ناهموار ظلم چوغ اولورار اولاق حکمی قتی جهنم
اولوب سلطنته ضرر احتمالی اولان بروده ویرلمک
کرکدر فقرالری خلاص ایچون صدرازم زماننده منزل بارکیرلرین
بعض کوشه به وضع ایتمشیدم و صدر اعظم پادشاه
عالمپناهی میل و مالدن و مال تغیری ایله و بالدن صقلامق
کرکدر و نیجه بیت المال نا مناسب و دوشمسه ورثه سی کلنجه

باب همایونده وضع امانت اولنمقلغی بو عاجز ایندیردم و
و پادشاهم سلطان سلیمان خان عدالت عنوان بدیع بیوردکلر
باب همایونده امانت وضع اولنوب بدیع بیله دکل نقل
ایله یاخود آخر بقعه‌یه وارث ظهور ایتمز ایسه خزینه‌یه الینمق
بیورمشلر ایدی زیرا اموال خلق بر وجه داخل خزینه اولنمق جائی
دولته دلیللردر وزیر اعظم اولان قول طائفه‌سنه مدبر و ضابط
کمسنه‌لری آغا و نااهل و بی عقل و بی ادراک اولنلری کتاب
ایتمک کرکدر قول مضبوط اولمنجه صدر اعظم راحت بولمز
و صدر اعظم پادشاهه امور دین و دولته لازم اولانی توقیف
ایتمیوب سویلمک کرکدر و خدمت ناهموار کورمدن بین الناس
عزلله بستر قرین اولمق کرکدر و خداندن عزلدن وهم ایتمک کرکدر

وصدر

صدر اعظم صلوات خمسه جماعت ایله خانه‌سنده ادا
ایدوب قپوسی آچق اولوب بولوشلمه‌سی آسان اولمق
کرکدر و عرض شکن اولمیوب متمکن اولدیغی مرتبه تطییب
خاطره سعی ایتمک کرکدر و حرامزاده و خبیثلردن ظهور
ایدن هدایا ایله خلاص ایتمکدن بغایت حذر کرکدر و احتیاج
دولته رشوت مرض بی علاجدر مکر که کشینک کندی دوستلرندن
هدایا کلورسه معتاد اولنلردن قدرتی اولوب محتاج اولمیاندن
الینمق جائز اولا بوخصوص رشوتدن الحذر الحذر اللهم
نجنا و صدر اعظم اولنلرک اون ایکی کره یوز بیک اقچه
خاصی واردر بر بچق بازوسی طوته‌ر هر سنه‌ده بکرمی یوک
قریب اقچه اولور بر ایکی یوک اقچه دخی اطراف آغده اولان امراء

اکرادن وغیری امرادن اقمه دن واندن کلور رسنده
بکرمی درت یوک اقچه اولمق لازم کلور الحمد لله تعالی ایام
دولت عثمانیه ده بو احسانک قدر ایله بو حقیر اون یوک
اقچه سن ییلده مطبخ ایله قوللرم مهماتنه وبش یوک اقچه سن تصدقاته
صرف ایدوب درت یوک اقچه سی دخی خزینه ده قالوردی
وغزاده مال غنایمدن وبکلربکلکمزده حلال اعتبار اولان
رسوم اعشاردن نیجه محصول حاصل اولمشدر آنی دخی تصدقاته
واحسانه صرف ایده رز : الحمد لله الذی اکرمنا وانعمنا :
طمع بر قبیح وادیدر که هیچ غایتی یوقدر قناعت بر کنز
لا یفنی درکه منافعی چوقدر : اللهم ارزقنا من الشفاعة :
ویسر لنا القناعة : وزراء اعظم اولنلرک اوقاتی مهمات
سلطنة

سلطنه مصروف کرکدر نفیر وسورنا وساز وسوز وعیش
وعشرته مناسب وکلدر اول مقامه کلدککده مناسب
اولان سکوت وتقوادر تمکن اولدیغی مرتبه نفس صلاحه
ندن
وعالمی اصلاحه سعی ایتمک کرکدر صدر اعظم اولان اهل دیوا
ارباب مناصبه وعلمادن وارباب معرفتدن اهل اولنلرک
اولولرینه رعایت والتفات ایله مشار الیه بالبنان ایدوب
استمالت ویرمک کرکدر واهل مناصب واهل دیوان
کندودن غیری محکوم ایتمک کرکدر ومدرسین وعلما طایفه
انکرکه
سی بربرلرینه حد اوزره درلر اکرکه بربری حقنده
سویلدکلرینه اعتماد واعتقاد ایتمیوب رئیس العلما اولنلر ایله
مشاوره ایدوب مناصب علماده تجربه ایتمک کرکدر

ومناصب كتابتدن اكر روزنامه واكر مقابله در واكر سائر

خدمتلردر خدمتلردر حذر ایدوب احوال قلمدن بی خبر اولان

نااهله دوشمهمك كركدر صدر اعظم اولان هفته ده ایكی

كون مخصوص صحیحه حضرت رسالتپناه علیه السلام روح شریفلرینه

طعام ایدوب علمادن وصلحادن نیجه كمسنه لری دعوت

بعض علمادن اول تقریب ایله نیجه احواله واقف اولمق كركدر

ایله بو حقیر زمان صدارتمده بویله ایتمش ایدم وزیر اعظم مجلسنده

مراتب اهل مناصبی بلمك كركدر و هر برینك مقامی نیدر اكلامق

كركدر اولا بكلربكیلر وزرانك آلتنده قعود ایدرلر انلر و كمسنه

تصدر ایتمزلر و مال دفتردارلری سنجاق بكلرینه و اوزنكو اغالرینه

تصدر ایدرلر ینه و اوزنكو اغالرینه باش ینكیچری اغاسیدر

اندنصكره

اندنصكره میرعلمدن بعده قپوجی باشیدر بعده میراخوردر

بعده چاقرجی باشیدر و بلوك اغالریدر و دفتردارلر نشانجی یه

تصدر ایدرلر امّا نشانجی اسكی اولا و مال دفتردارلری و نشانجی

تحت قاضیلری ایله برابردر حتی مدرسلره اكر اللی واكر التمش

آقچه ایله درینه تصدر ایدرلر و باش دفتردار بلاد ثلاثه قاضیلری

ایله برابردر و دفتردار كتخداسنه و تیمار دفتردارلرینه و متفرقه

و چاشنكیره و سنجاق بكلرینه صحن مدرسلری تصدر ایدرلر

و داخل و خارج مدرسلری سنجاق بكلری آلتنده در و سلاطین

تربه سی خدمتنده اولنلر چاشنكیر و متفرقه دن تقدیم اولنور

و چاوشلردن كاتب معزز و مكرمدر تقدیم اولنور حتی سلطان

سلیم خان حضرتلرینك زمان شریفلرنده بر كون كاتبلریله

چاوش ظاهرده اولان مصلحته خدمت ایدرلر چاوش
نزاع ایدیلر سلطان سلیم خان حضرتلرینه عرض اولندقده کاتب
تقدیم اولنمق گرکدر زیرا که کاتب اسرار سلطنت چاوش
ظاهرده اولان مصلحته خدمت ایدر بو رمز و کتاب ایچنده
مقدم یکیچری کاتبی و روزنامه جی و علوفه متفرقه یعنی خارج
اولنلره ویرلمك گرکدر الا مگر که حرم خاصدن چیقه یاخود
بکلربکی زاده و دفتردار اوغلی اوله و سکسان بیك
اقچه زعامتی اولمیان سنجاغه مستحق اولمز و سنجاغك نهایتی
بشیوز بیك اقچه در و مال دفترداری سنجاغه چقسه لر درتیوز
بیك ایله چیقر و اوزنکی اغالری و چاوش اللی بیك ایله چیقر
و کاتب زعامتنك نهایتی اللی بیك در و چاوشه قرق بیك

اقچه

اقچه مقدارلری جمع اولمق گرکدر زیاده ویرلمک
قلیچ ازلغنه سبب اولور ویرلمکدن احتراز
گرکدر و زعیمه وزرا قاتلقمق قانوندر صدر اعظم
اولان پادشاه ایله اکثر کلمانده یا پادشاهم بن بوینمدن
بوکا بردم و طوغروسن سویلدم روز جزاده شمدن
صکره جوابن سن ویره دیمك گرکدر و دیوانده نماکی ا
استماعنده بالذات مقید اولمق گرکدر و اطراف
و اکنافدن ایلچی کلسه چوق حواله و آفت اولمامق ایچون
ایلچی اوزرینه یکیچی تعیین اولنان کمسنه لره ایلچیلری چوق
گزدرمسونلر دیو محکم تنبیه و تاکید ایله اسماع اولنمق گرکدر و
احوال نرخ امور مهمه عالمدر انکله محکم تقید ایتمك

كركدر ارباب منصبك كيمى بزرجان بازركانى و كيميك
خانه سى عطار و دكانى اولمق كركدر بزرجان مصالح فقرادر
و اهل مناصبى بر ايكى شكايتجى سببيله عزل ايتمك
كركدر بر ايكى شكايتجيسى اوله اكرام اودر و اكر قصادر
وزير اعظم اولان نصيحتى مشعر مكتوب كوندروب
نصيحت ايتمك كركدر انكله متنصح اولموب شكايت اوستنه
ايه عزل اولنمق كركدر صدر اعظم اولان مقدارشناس
كركدر هر كسك قدرين اكر حسب ايله و اكر معرفت ايله و اكر
خدمت ايله دربلمك كركدر و هر كس قنغى منصبه مناسبدر
انكلامق كركدر و اكا كوره توجيه مناصب ايتمك كركدر
و رعايادن اولوب اتادن و دده دن سپاهى زاده

اولميانى ابتدادن سپاهى ايتمه دن طپانمق كركدر
اول قبول اتمينجه هركس رعيتلكدن قاچوب سپاهى اولمغ
لازم كلور رعيت قالمينجه ايرادات پادشاهى قلت
اوزره اولمق لازم كلور الله اعلم ؛ تبارك الذى بيده
الملك وهو على كل شىء قدير ؛ باب ثانى تدبير سفر بيا
نده در اولا سفر لازم كلدكده برله وزرادن يا خود
بكلربكلردن برينى سردار تعيين ايتمك كركدر و بعضى بر
سنجاق بكى دخى سردار اوله كلمشدر و اول سفره نقدر
رخت و خزينه لازم ايسه مقدم تدارك ايدوب
بعده چقمق كركدر اكر پادشاه عالمپناه كندولرى چقمق لازم
كلور ايسه صدر اعظم اولان كمسنه دفتردارلرى و

وسائر دیوان وارکانی جمع ایدوب نقدار خزینه
کرک ونه مقدار عسکر کرک ونه رده خزینه قونلق کرک
تدارک ایدوب وپادشاه عالمپناهه لازم دوه وقاطر
وآت مهماتن میرآخور ایله کورمک کرک وپادشاه
ایچون یوله برخیمه کتوروب کیمک کرک اولا صدر
اعظم اولان قونلقده پادشاه عالمپناهدن بر مقدار
اوزاق قونمق کرکدر تاکه اطرافنی عسکر احاطه ایده
پادشاه چیمه سندن خلق بر مقداری بعید قونمق کرکدر
وپادشاه اوتاغی اوکنده خزینه چادری قوریلوب
دفتردار اولان دیوانی انده ایتمک کرکدر وپادشاه
عالمپناه طرفندن وزرایه وقاضی عسکره ودفترداره

ونشانجی یه

ونشانجی یه ودفتر امیننه طوار ویرلمسی قانوندر
سلطان سلیم حضرتلرینک زمان شریفلرنده واقع اولان
چالدران سفرینک دفترنده مسطوردر صدر اعظم اولان
یولده آت اوستنده ایستدوکی زمانده پادشاهه
یتاشمق کرکدر سائر وزرا وسائر ارکان دیوان چادرلرنده
یتاشمق جائزدر ومعزول سنجاق بکلری دخی یتاشمق
جائزدر وهر کیجه بر سنجاق بکی قراول بکلمک کرکدر مرحوم سلطان
سلیم مانند برکون فتح دیاربکره کیدرکن برقاچ حرامزاده
فدائی جاسوس شاه اسمعیل طرفندن ارسال اولنوب
اوتاق پادشاهی اوکنه کلمشلرکه خیمه پادشاهی آتشه
اوروب وکیجه ایله بکلیوب طشره چیقرسه بچاق ایله

اوره لرین طوپولوب حضرتندن کلنلمش ایدی اول زماندن
برو نوبت ایله بر بلوک آغاسی بکلمک مراد اولنمشدر اوناق
اوکنی بر بلوک آغاسی بکلمک کرکدر و پادشاه عالمپناه حضرتلرینک
اوکنده طوروب طوپ و زنجیر کرکدر که دوام قلعه یه
باعث اوله و پادشاهک آترا باغنه بو قانون دخی ور المشدر
اما بو قانوندن مراد استحکام اوزره طورمقدر و باننده
بر مدبر طوروب خوف اینمه پادشاهم بعون الله تعالی
فرصت بزمدر دیوب قوت و تقویت ویروب تفرقه
خاطر ایندیرمک کرکدر و جنک ایچنده عسکره خلاف قانون
ویرکو ویرمک کرکدر و عسکره برسنقیم نزول اینمی کرکدر
پادشاه یکیچریه و سپاهی یه الی کونلک ذخیره باغشلمق

قانون در

قانون ویرکو ویرمک کرکدر و عسکره برسنقیم
نزول اینمی کرکدر و پادشاه یکیچریه و سپاهی یه الی کو
نلک ذخیره باغشلمق قانوندر اوچ سرحدده ولدقده
واوچ کون دخی جنکیز کن مرحوم سلطان سلیم خان ورمشدر
و فتح واقع اولسه عید کبی اول بیلور وزرا و قاضی عسکر
و دفتردار قفتان کیرلر و بکلربکیلر و سنجاق بکیلر قفتان
کیرلر و طشره مناصب صاحبلری دخی قفتان کیرلر و بونوبه
قانون اولان الی بیک آقچه تیماری اولان ایکی جبه لو ویرر
و اون بیکلو اوچ لو ویرر و یکرمی بیکلو زعامت درت
جبه لو ویرر اما جبه لو المقدن حذر ایتمک کرکدر و بونده
صاحب تیمار بالذات کندوسی کلمک کرکدر مکر کیم صبی و خواجه

و باغو جسنه اوله و پادشاه ایله ایکی قات خزینه سفره
کیتمک کرکدر جایزکه بخشش لازم کله و سرحدلری مدبر حاکملره
اصمرلیوب بکلندرمک کرکدر و سرحدلرده واقع فتوحاتی
بلدرمک کرکدر و پادشاه چادرده ایکن عرضه کیرمک
لازم کلسه سرای قانونی کبی کیرملک کرکدر و فره احوالی
نداری نیجه مهم ایسه دریا احوالی اندن زیاده مهمدر
برکون سلطان سلیم خان که عقل و ازعانی عدل و احسانی
ایله سلاطین عثمانیانک صاحب قرانی ایدی فاضل
الدهر ایدی کمال پاشا زاده افندی یه بیورمشلر که ترسانه‌ده
اوجیوز پاره مقدار ناخصاردن کاغدخانه یه دولمق کرک
نته کیم فتح افرنج دردیدکده مرحوم منلا اشار الیه پادشاهم

بیزلر شهر

بیزلر شهرده مقیم بیزکه انک ولی نعمتی بحر دربحر ایکن
اولمینجه کمی کلمز و کلمی کلمینجه استانبول معمور اولمز دیو
بیورمشلر مرحوم سلطان سلیمک آفتاب عمرلری زواله
قریب اولمغین خاطر شریفلرنده اولان نیتلری میسر
اولمدی اما حالا پادشاهمز اولان صاحبقران العدل والاحسان
سلطان سلیمک سلیمان خان حضرتلرینک دخی دریا مهمانده حکم
تقیدلری اولوب احوال بحر منتظم اولوب هر وجهله
غزات بحر کفره یه غالب اولمیه همتی و نظرلری عالیدر
حتی بو فقیر سبب اولمشدم که دریایه مستقل بکلر و قپو
دفتردارلردن نیجه حاکم نصب اولنوب سلطنت
آل عثمانک برجناحی ذر معمور اولسون دیو جوق سعی

59

ایتمش ایرم وبنم دخی پادشاهمز سلطان سلیمان خان خزینه
عرضنم بو وجهله اولمشدر که سلاطین سلفده بره ممالک
چوقدر اما بحره ممالک ازدر بحره سفردار کنده کافر
بزدن اول قدر زیاده غالب کره کوزدی بو عرضی ایدوب مکره
جوابنده بو سوزک حقندر سیم اوبه کرکدر دیو بیورمشدر
دوریا حقنده جانب پادشاهیدن بر ایاین نصب
ایدیردم حاصل کلام سفر حقنده سوزومک نتیجه سی کلامک
کزیده سی بودرکه اکر مهمات بره واکر مصالح بحردر
داکر نظام وانتظام وزرا وافراد وزرک بوزی ایغیدر
وباعث ذکر خیر بدر ممکن اولان مرتبه سعی کرکدر باب
ثالث تدبیر خزینه بیاننده در اولا تدبیر خزینه امور مهمه دندر
سلطنت

سلطنت خزینه ایله اولور وخزینه تدبیر ایله اولور ظلم
ایله اولمز وبو حقیر زمان وزارتنده خزینه یه نهایی ونقصان
اوزره بولدم جلوس سلطان سلیمان خانده ایراد ومصرف
برابر اولمش ایدی وکاهی ایرادی یتشمیوب طشره ده موجود ایکن
خزینه دن ویریلور ایدی بو بابه سبب اختلال الدر البنده
ایراد مصرفه غالب کرکدر تا که ایبن سلطنته زوال ونقصان
کلمیه وزرای اعظم اولان ایرادی مصرفه غالب ایدیردی
قول طایفه سن چوغالتمقدن حذر ایتمک کرکدر عسکر
ازکرک واوزرک وجمله دفترلری موجود کرک واسامی
علوفه اون بیک عسکردر هیچ اکسلمیوب اون بیک
ادمه مواجب تبشدرمه سی اولوا انقدر اکر ایراد خزینه

اگر ابراد خزینه در اگر قول مواجبی در و اگر دربار و سرای
و مطبخ و آخور مهماتی در جمله مشوب بر مقدار دخی
ارتمق گرکدر وزیر اعظم اولان دیوان عالیشانه مدبر و عاقل
و ماهر حواله و واقف قلمدار و اهل وقار و خبردار دفتردارلر
کتورمک گرکدر و انلره استقلال ویروب امورنی
تفویض ایدوب و انلر دخی امور مأموره لرنده دقت
ایدوب مال پادشاهی یه تقید ایتمک گرکدر پادشاه
زمان سابقلرنده ابراهیم پاشا و اسکندر چلبی که التفات
عنوانیله مشهور زمان اولوب پادشاه عالم بالذات
سرایلرینه و باغچه لرینه واروب جمله عالمک گوزینه دیکن
اولمشلر ایدی آخر الامر فتح بغداده بری سردار
اولدقده

اولدقده بعض اسنادن ویری خزینه و نزولی قصور
اوزره تدارک ایدن مظهر غضب اولمشدر تدبیر خزینه ده
رأی بودر که چوقلق مواجب ازدیادینه سعی ایتمیه لر
تقاعد ویرمه ده اهتمام ایده لر و تقاعد ویرمک لازم
گلسه بگلربگیره یوز التمش آقچه و قاضی عسکره یوز اللی
آقچه در وزرایه ایکیوز آقچه و دفترداره و تخت قاضیلرینه
سکسان آقچه وزرایه ایکیوز آقچه سنجاق بگلرینه التمش
آقچه اولمشدر و اگر زعامت ایله تقاعد ایدرلر ایسه
وزرایه یوز یگرمی بیک بگلربگیره سکسان بیک دفتر
دارلره التمش بیک سنجاق بگلرینه اللی بیک ویریلوردی
و بعده گورلدن غیری دخی اکدار اولوب عمل بانده و اولو

و اولان مستحفظه و حتی ویریله کلمشدر و مقاطعات التزام
ایله ویرلمکدن امانت ایله ویرلمک اولادر محل و سنجق
اولنوب مقاطعه‌لری دفتردار عرض ایدر و ایتمک کرکدر
مقدما وزرا ایله مشاوره اولنوب بعده عرض ایتمک
و مصر خزینه‌سی کذشته‌ده یوز اللی بیک التون کلور
پادشاه عالمپناه‌یه بالذات جیب خرجلغی اولمق ایچون
تعیین اولنمشدر و بالجمله خزینه احوالنده سوزم بودرکه
ایراد ایله مصرف هر سنه یوقلنوب اکا کوره تدارک
اولنمق کرکدر اللهم یسر البرکة فی السفر والحضر امین بحرمت
سید المرسلین باب رابع رعایا احوالی بیانندهدر اولا
رعایادن اللی وجوه جوز لازمدر که تاتار طائفه‌سی کرچه
ممالک

ممالک علیه عثمانیه‌یه جارسزدر اما طاغی طائفه‌در انلره
تکلیف سفر اولنمز و اسکنجی ذخیره ایچون عسکره قره قوللغی
تعیین اولنمشدر و رعایانک دفتری دیوانده دفترخانه
ده مسطوردر و مضبوطدر اوتوز ییلده بر تحریر اولنوب
مرده و مریض اولانلر چیقوب تکرار یازلمق کرکدر و اسکی
دفتردن نقصان اولمق کرکدر و بیریک رعایاسی ظلمدن
قاچوب بر آخر یره وارسه اورانک حاکمی ایز اسکی
یرینه کوندرمک کرکدر ولایت و ملک خراب اولمیه
و رعایادن عوارض درت بش سنه‌ده بر یکرمیشر اقچه
النمشدر مقابله ایله ایچون یکرمیشر اقچه احداث وضع
اولندی مرحوم سلطان سلیمان خان حضرتلرینک زمان

شهر بغداده بر کره واقع اولمشدر هر سنه اولیوب
درت بش سنه ده بر کره کدر عسکره بکسماط بها دیو آقچه‌لر
هر سنه الینمق معقول نسنه دکلدر زیرا رعایایه کوچ اولور
وکورکجی کمیلر ایچون وضع اولنمشدر زیرا اکثری کمیلر
درت خانه دن بر کورکجی کوتوریلوب فلاح اولن
خدمت ایدر ایسه خزینه دن کونده اوتوز آقچه
ویرلمشدر ورعایادن کلی خدمت بولنوب مزید
عنایتدن تیماره مستحق اولوب سپاهی اولسه باباسن
واقرباسن صیانت اهتمام ایتمک کرکدر وباخود دانشمند
اولسه کندو ورثه‌کدن قورتیلور اما توابعی بنه رعیتدر وسا
دات کرام که عرب مطهره هاشمیه در انلره دخی خارجدن

چوق کمسنه قارشمشدر پس انلره نقیب الاشراف
وضع اولنمشدر دفتر قدیلرکه شجرهٔ طیبه‌لر انده
موجود اولمیان واولمیانی اخراج ایتمک کرکدر و
ورعایایه چوق یوز ویرمک کرکدر لکن مقدار ماله
کده
اولوبه کمسنه تعرض ایتمک کرکمز اما الباسنده واعلا
وانده سپاهی کبی ترتیب ایدرمک کرکمز بو عبد کثیر التقصیر
سلاطین سلفک هر بری بر وتقوی ایله مجتهدین عظامه
تقلید ایدرلردی انلردن کوردوکم واشتدوکم منوال
اوزره بو رساله‌یی تحریر ایتدم حق سبحانه وتعالی حضرتلری
مرسل الصفا وملهم الصواب در هر قولن خیره ارسال وایصال
ایلیه واخلاق حسنه ایله باد ابدیره آمین یا رب العالمین

بحرمت سيد المرسلين وخاتم النبيين وصلى الله تعالى
على سيدنا ومولانا ونبينا محمد وعلى اله وصحبه اجمعين
والحمد لله رب العالمين
م م م
م

باسمه المولی رهبری توفیق خدا و یاوری روحانیت
رسول کبریا ایله شاهد فوز و ظفر مرآت طرف لامع
الشرف ملوکانه‌ده چهره نما و جلوه گر اوله‌رق اشبو
اوان نصرت نشانده بریة الشام ایله حوالیسنک و بتخصیص
رشک فرمای حصون افلاک اولان عکا قلعه‌سنک
آبادیسی نهر مستمرو قواعده‌دن تخلیصیله ضبط و تسخیر و حسن انظار
مرحمت آثار خسروانه ایله حوالی مذکوره اهالیسنک عیون
رقیمودلری قرین و نور پیرا اولدیغی فرعون امت احمدی
اولان کس ناکسک باصدمهٔ قهر الهی ازبن و بادرخت
ملعنت آلودینک قربار کنده و افنا و جریان جویبار

معدلت

معدلت و مرحمت شاهانه ایله کشت زار امنیه‌ء
اهالی غبطه فرمای سبزه زار جنت المأوی اوله‌جغنه
شاهد عادل ایسه ده جمله‌یه معلوم اولدیغی جهتله شاهد
واحد عادل دونی حد و نصاب ولمق ملابسه‌سیله
مثبت مدعا اولمیه اولمیه‌جغی رتبهٔ بداهته واصل
اولمغله اشبو آوزه‌نیه اقتضای مطالب ورسعام
زاده اوزرنه وی علی غالب کتا و مستندن شاهد دیگرین
تحریسیله حد نصابه ابلاغ و باین الفحول متلقی بالقبول واقع
اوله‌جق قالب احسنه افراغ قیلنمق امرین تشمیر ساق مساعی
ایده‌رک کتب معتبرهٔ تفاسیری بالمطالعه اعتبار کرده
فحول اولان تفاسیردن روح البیان نام تفسیر معارف

کثیره‌ده سوره اعرافك مشتمل اولدیغی آیات قرآنیه
دن أستعیذ بالله : الذین یتبعون الرسول النبی الامی
الآیه کریمه‌سی نعم المصادفه بکار معارفده عدیل عدیم
اولان درشهوار شاهدانه‌یه وسهرنس اوله‌رق دعوی
ظفر انتمامزی مثبت جعل تألیف لازم الفك آیات
کریمه مذکوره اشارات خفیه‌سندن استنباط ایلدیکی
احکام بعض عباراتها محضا کشیده سلك تحریر وارقام
قلنمق خصوصی التزام ایلمش موجب فتور وملال اولمق
اوزره تمام عباره ایرادندن صرف افکار ایله عین
عباره‌یی تفصیلا رؤیت مراد ایدن ذوات تفسیر مذ
مذکورك مطالعه‌سی احاله قلنمش ولمغله وبالله التوفیق

تحریر

تحریر روز ترجمه‌یه شروع وابتدار اولندی واعلم ان المقصود
الالهی من ترتیب سلسلة الانبیاء علیهم السلام هو وجود
محمد علیه السلام فوجود الانبیاء قبله کالمقدمة لوجوده الشریف
فهو الخلاصة والنتیجة والزبدة واشرف الانبیاء
والمرسلین وکذلك المقصود من کتب الالهیة السالفة
هو القرآن فهو زبدة الکتب الالهیة واعظمها وکذا
المقصود من الملوك العثمانیة السالفة والسلاطین
الماضیة هو الملوك العثمانیة فهو زبدة الملوك ودولتهم
زبدة الدول حیث لا دولة بعدها بغیرهم الی ظهور المهدی
وعیسی علیه السلام الی آخر ما قال الحقی قدس سره النقی یعنی معلوم
کهان ومنجمان دوارسته اولدرق اوله وبرهان اولسون که

اوزمینش آدم علیه السلام دن بعث جناب احمدی به وله
بخشش قبهٔ مینای زبرجدی اولدیغی زمان معدلت‌نشانه
قدر ترتیب سلسلة الذهب انبیای عظام علیهم الصلوة
والسلام حضراتندن مقصود الهی تشریف وجود شریف
مصطفوی اولوب وجود انبیاء متقدمه وجود لطیف
نبوی یه مانند عقد ثریا مقدمه و انزال کتب سماویهٔ سالفه
ایله ایجاد امم ماضیهٔ خالیه دن دخی مراد رب العباد قرآن
کریم و نشأت امت محمدیهٔ مرحومه اولدیغی مثللو ملوک
پیشین و سلاطین ماضیه دولتلرینک زیب افزای
اورنک دولتلری اولمه‌لرندن دخی مقصود جناب رب
ودود زبدهٔ ملوک معدلت سلوک اولان دولت عثمانیه‌نک

الی یوم

الی یوم الموعود سریرآرای اقبال شوکتمود اولهرق
سلسلة الذهب والانسب همایونلری ظهور مهدی و
عیسی یعنی نهایت عمر دنیایه قدر ساحهٔ اقبال دولتلرینه قرار
اولمسی و حکمرانان اقالیم سبعه و اطراف بلاد مشارقه
و مغاربه ده ید طولی و سلطنت کبرای عالم خاندان شوکت
نشان شاهانه‌لری بولنمسی خصوصلرینه مشیت الهیه
ازلیه تعلق بیورلمش و خاندان شوکت آشیان عثمانیه‌دن
اقدم بو مثللو سلطنت عظمایه شهریاران سلافک هیچ
بری نایل و ظفریاب اوله‌مبوب اشبو جمعیت والا
مخصوص سلالهٔ دولت اجلهٔ عثمانیان اولمش اولدیغی
جد امجد اعلالری همنام حضرت جامع القرآن اولمقدن

نمایان اولدیغندن بشقه فاروق اعظم رضی الله عنه ربه
الاکرم جنابلری مثللو مظاهر اسم حق اولمشدر زیرا حضرت
فاروق اکبر حلی بند کوهر ایمان بر فرا اولدقلرنده روی
نیازی بسوده خاکپای رسول ورب حق اوزره دکلمیز
یا رسول الله دیرق به سبیله رجای اسعاف مسئول ایلدکنی
متعاقب ذات رسالتپناهی حضرت نبی حق بعث
ایدن ذات بیچون وچرایه قسم ایدرمکه ذروه کاخ کیوان
سرای حقده جمله مزا سوده نشین شمنکاه صفا از مقال
لآلی اشتمال ودهان درربارلرندن ایثار بیوردقلردن
بندنجی اوفیقستغ جان وجهانه قسم ایدرمکه بعد ذا تمز اعبادت
خدا بمحبوب رغما لانوف الاعدا اظهار پرستش ایلیه یم

بیوردقلری

بیوردقلری جهتله زیب مجلس نهانخانه صدور ایمانیان
اولان دین اسلام اول آنده ظهور ایتمش ونم زمان معدلت
نشان عثمانیه یه منتهی اولدقده کسب نیروی وفور ایلمش
وخاندان مشار الیهک مظهریت مذکوره لرینه مبنی جرکر
خصوصات سنیه لرنده وبا خصوص اعلای کلمه علیا نیت
خیریه سیله خارج دایره فرمانبری مطاوعت بولنان
مرده و اشقیایه کابرا عن کابر ایادی نصرنمادلرنده
بطریق التوارث موجود اولان سیف صارم ایلدوا
واقع اولان محاربه ومقاتله لرنده وحی قرین حق وصواب
اولدقلری دال اولیمن پایه سلاله شوکتمال اولان غازی
سلطان عثمان خان صبت علیه سجال الغفران حضرتلرینک

مناقب سنیه‌لرندن نقلنه ابتدار اولنان منقبهٔ
جلیله که ذات همایون شاهانه‌لری رشک فرمای
روح حاتم و همیشه کار معدلت آثاری ایثار و ابذال
انواع کرم اولمقدن ناشی طبع مکارم نبع سنیه‌لری
بعض کاسه لیس عندنده مستقل اولدیغی مرآت فؤاد عتبات
اغبیا اوزرینه منعکس اوله‌رق اشبو وضع ناهنجاردن
آشکار اوله سبیله بعض ارباب وجد و حاله عزیمت
وحسب الطریق مسافرت و بیتوتت بیوردقلری بر
رجل صالح خانه‌سنک معلقاتی زیب بخش بیت الشرفی
اولان مصحف شریف رسیدهٔ نظر حقایق اثرلری
اولدقده درحال قیام و متوجهاً الیه تا بروز تعظیم ما لا کلام

بیوردقلرینک فردای اثنای طریقده روح متجسد دا
بر ذات نادره صفات پدیدار اولوب تعب و مشقت
بر طرف مطلوب معدلت مرصوعکز ایله ابراز نهیا ملک
بشارت و کلام خدایه واقع اولان تعظیم و تکریمه مجازاة
الی قیام الساعه سلالهٔ ظفر اسالهٔ سنیه‌لرندن زیب
افزای کهوارهٔ وجود اوله‌جق ذوات بالهت سماتک
هر بری شهریار جهان اوله‌جقدر بن بعد النصح کنارهٔ طریقده
نابت بر شجره‌دن شاخساره قطع و مندیل ظرفنده با
بالاسنه بر شی ربط و وضع بر له شکل علمده دست
ظفر پیوستهٔ اعطا بیوردقلری شی ایله ذات همایون
نزیله اولاد ظفر معتادلرینک منصور اللوا اوله‌جقلرینه

اوله جعفریله ایما و اشارت ایله امر بعث شاهانه‌لرین

معنا اکمال بیوروقدقدنصکره خاتمهٔ سلالهٔ سلجوقیان

اولان سلطان علاء الدین دخی ظاهر اوزره آثار همایون

سینه‌لرینی اورنگ آرای عدل و داد اولمغه سزا

و شایان کورمش اولمغله او بوجهیله سلطان جهان و جهان

بان اولمش و اول دمدن بو وقت خرمه قدر شان شوکت

نشان شاهانه و صیت سطوت جناب خسروانه فحمدا

ثم حمدا آن بآن برتر و از اوج اعلا اولمقده اولوب

بو وجهله خاندان شوکت آشیان عثمانیه‌نك

اسلافنه نسیم فیض خدا معین و چهره‌کشا اولدیغی مثللو

خلافت معدلت پیراسنه و باخصوص ریاض بر خاص

دولتك

دولتك غنچهٔ زیبای مطراسی اولان ولی نعمت جهان

ولی نعمت بیمنتمز پادشاهمز افندمز حضرتلرینك کلزار ابدیهٔ

طراوتنمای سینه دخی رخساره نما اوله جغی ازاده سنك

ومرآیه بونمش اولمغله بقا و استقرار تاجداری شاهانه

بو وجهله منصوص اولان تاجدار معدلتکارك کردن

بستهٔ طوق فرمانی اولمیوب ده مقام عفو و استکبار

پابرجای لج و خصام اولان ورثهٔ فرعون بنیانك درخت

وجود خباثت آلودلری اذین و پاشایان پراکنده و

افنا اولوردیو واقع اولان دعوا من حیث الظاهر

والمعنا شاهدین عادلین ایله مثبت و مبرهن در

صورت دیکر   حل اشکال مسئلهٔ مصریه ده دول

منحابه منقطع طرفلرندن اعلای لوای حضرت کشورگشا
نبت حجریه سبیله ترتیب وتمهید قلنان صغری وکبری میزان
شرع انورده نتیجه نما اولمز صره لرنده بعض سکمغران
وزی انسانیده عادتا حیوان مقوله لرینک حقوق
سنیه واصول محاسن شمول علیه یه طوقنه جق واوزرنده
هذیان کونا کون واقع اولان نفوذ هوای اشبو
آوازهء تیه مآتم ومثالب در سماعزاده اوزر نوی عالی
غالب واعلو نیک دریای حمیت اسلامیه دن بادی
جوش خروش اولدرق منبع کتب احادیث شریفه یه
ابتدار و معتبرات صحیحه دن جامع الصغیر نام کتاب
مستطابک مشتمل اولدیغی احادیث شریفه دن روایت کرده

حضرت

حضرت ابی هریره اولان حدیث جبر القدیم والحدیث
که « ان الله لیؤید الاسلام برجال ماهم من اهله » حدیث
شریفنه ظفریاب اولدیغی حالده معانیء علیه سنی مطالعه
سنده تدقیق افکار ایدیلرک خلاصه شاهد احوال
ونتیجهء دلربای آمال شو وجهله رخساره نمای مرآت خیال
اولمشدر که چونکه جناب واثقدهء اسرار قدر علیه من تحف
التحایا ما دارت الشمس والقمر اقدم خطر لرینک اوغش
ماسوادن نهایت عمر دنیایه قدر مرآت کائنات ده جلوه
نما اوله جق اشکال وصور مهبط تجلیات خدا اولان مبارک
قلب تابناک نبویلرنده کالنقش فی الحجر معانیء موجوده
دن بولنمق طلابه سیلا اشبو اوان نصرت نشانده وقوع

بولمش اولان مسئلهٔ مذکوره ارتسام کرده دل نبویه اولان
معانیء مرتسمهٔ موجوده‌نک برجا اولمق ذهنندن غیر بعید
بولنمسیله شو خصوصده یعنی حل اشکال مسئلهٔ مخصوصده
دول مشارالیهم طرفلرندن وقوعبولمقده اولان معاونت
نامه بونارنجدن بیک بو قدر سنه مقدم مرآت دل حقایق
مونل حضرت نبویه‌ده شو نیافته ایدوکه وآرستهٔ ایمان اوله
وبراهین اولدیغنه یعنی جناب نصرتفرمای رب العباد تعالی
شأنه عن الاضداد والانداد ما صدق « ان الدین عند الله
الاسلام » اولان دین اسلامی طایفهٔ حرم کعبهٔ اسلام
اولمغله یعنی معدوم اولان ادیان سایره اصحابیله البته
تأیید ابدرمقال بلاغت اشتمالی سانحه پیرای زبان معجزبیان

حضرت فخر رسل اولمشدر بو معنا یعنی اهل اسلامک ادیان
سایره ارباب بیله مؤید اولمسی اکثر عوام ناسک بلکه علوم رسمیه
ایله اشتغال ایدوب بر قدردن آگاه اولمیان عونهٔ
وسواسی عندنده منکر بولندیغندن حدیث شریف مذکور
ادات تأکید کلامدن معدود اولان انّ ایله تصدیر و
کلمهٔ زیبای بونیه دخی همحال قامت جانان اولان لام تأکید
ایله توشیح وتصویر اولنمش اولمغله ارتق علوم شرعیه ایله
اوتا محارست ایدن و بلکه مسلمانم دیبن اشبو سره اولنان
براهین قاطعه‌یه اصغا اتمیه‌رک دول متفقه‌نک
معاونتلری خانه مسائل شرعیه بو قدر دیه جک اولورلر ای
دیده تعصب ایله طریق انصافدن عدول وبراهین

مذکوره مسندوده دن ذهول ایتمش اوله جعفری بی
اشتباه و لمعان سمان جناب رب البشر طرف
لامع المجد والشرف ملوکانه یکجه نظر و تخصیص کریمه «
حتی تفیء الی امر الله » مضمون شریفنه مظهر اولان و
وارث اخلاق فاعنه یه قریبا مظفردن پریشانی و اضمحلال
و شقاوت اثرین ساحه دولت مساحه‌ده غلطان
و پایمال ایلیه آمین بحرمت نبی الامین

صنو و بکر   باسمه سبحانه نحمدک یا واهب العطایا
و نصلی علی رسولک الذی بین سنن الهدی و علی آله و
اصحابه التقی   بعد سپاس و حمد خدا و نعت پاک
سید الوری سبب تحریر این کتاب بو در چونکه

کریمه

کریمه « یا ایها الذین آمنوا اطیعوا الله و اطیعوا الرسول
و اولی الامر منکم » نظم جلیلنک مشتمل اولدیغی اولوا الا
مردن مراد ارجح اقوال مفسرین اصابت معنا اوزره
امام المسلمین و امام مادام العالمین اولدی فلاجرم اشبو
مرامهم روایتکرده عبدالله بن فاروق اعظم اولوب بالا
نوشته حدیث شریفک لسان عذب البیان ترکیه ترجمه
سیله ایضاح اولنمسی بعض ذوات نادره صفات
طرفلرندن امر و اکمال اولنمش و اشبو حاکقدم اهل العلم والمطالب
درسعادت آرده اورتوی علی غالب حضرته قربوا امر جلیل
الشانک عهده سندن تکله جک مرتبه اصحاب بضاعه دن
دکل ایدوه » من سئل عن علم فکتمه الجمه الله بلجام من نار یوم القیمة

حدیث شریفه امتثالاً وبالله التوفیق وبیده
ازمة التحقیق ترجمهٔ حدیث شریفه صرف نقدینهٔ معانی
البال ایمیش که جناب بادی آفرینش هر دو سرا علیه
لوائح التحایا اشبو امور غامضه نک کشف وحل اداسی
سیه شو وجهله دهکشا اولورکه وحدانیت حضرت
خدا وحقانیت رسالت شاه سریر اصطفایه ایمان ایله
لب آرا اولان هر افراد مسلمه امر وفرمان امام مسلمه اطاعت
ایتمک فریضه دن اولوب شویله که قبل سلطان معدلت
عنوان دن مأمور اولدیغی خصوص کندی عندنده اسنر
محبوب واسترسه غیر محبوب اولسون یعنی ذات
مأموریت مأموره کوره محض معصیت اولدیغی حالده

هرنه که

هرنه که امر وفرمان بیوریلور ایسه ازدل وجان قبوله
شایان اولدوغی وآرسته ولابل دربایندر واکرچه
معصیت ایله مأمور اولور ایسه لا طاعة للمخلوق
فی معصیة الخالق منطوقنجه اطاعت محض ضلالت
اولدیغی اشبو ایراد اولنه جق صور وامثال ایله مثبت
اولوب مثلا زیر سایهٔ امرا حموایهٔ حضرت ظل حقیا
حیدن مستظل بندکان دن بری محرمات قطعیه نک
بریله مأمور یعنی شرب خمره وبا زنا ویوخسه محامل خصوصات
منهیه ارتکابنده مجبور اولدقده قبولی غیر جائز ونا روا
اولدیغی معلوم بالعکس طبایع انسانیه نک منفوری اولان
جوع اشیادن قضا شرعا اداسی لازم کلوب ده بالسبا

برکسنه نک قتلی ایله اولو الامر جانبندن مأمور و بر کیسنه
کندی اقتضاسی خوفندن و یا امر ولی الامر مساغ شرعی اولو
اولمدیغی مطالعه سندن ناشی امر اعدامی اجرا تحمل چون
وجرا اولمیوب محان سمعاً وطاعة مراسمنی ایفا ایله امور
مأموره سنی الکماله سرعت والحاصل عند الطباع مستکره
و مستقذر کورینن کافه خصوصاتده امر ولی الامره
مطاوعت لازمه دن اولدیغنه تنبیه و بو کلام دری النظام
ایله شان معالی نشان جناب امام المسلمین بر زیب و تنویه
بیورلمش و اشبو حدیث شریفک مشتمل اولدیغی حب
و کره عند الطبع لا عند الشرع دیمک اولدیغنه لفظ
معصیتک حب و کرهه مقابله مذکور اولمسیله ایما و اشارت
قلنمشدر

قلنمشدر والله اعلم بحقیقة الحال

صورت دیگر باسمه عز وجل اشهب سوار ساحه کریمهٔ
ان الله یأمر بالعدل والاحسان ؛ و حائز قصب السبق
فرمان   اعدلو دنکه جسبان و شایان اولان ذات شوکت
سمات شاهانه و جناب جلالتمآب پادشاهانه نک
من قبل الله تعالی موهوب اولدقلری شیمهٔ رضیهٔ رعیت
پروری و شفقت مرضیهٔ معدلت گستریلری اقتضاسنجه تأسیس
و تنظیمنه موفق بیورلدقلری قانون نوین معدلتک تطرق
خلل و زللدن وقایه سیله الی ماشاء الله تعالی دستور العمل طوتلمق
و اشبو بابده شرف ریز سنوح و صدور بیورلمش اولان
خط معالی نطق جناب خسروانه نک مآل عدالت اشتمالی

بالادن زیره قدر جمله‌نک معلوملری اولمق اوزره
ارادهٔ دکار معاده سبیله صورت خط شریف مذکور
ایله بر زیب مواقع مناسبه‌یه درج اولنه‌جق نشان عدالت
تجویز کرده اولدیغنه بعض کسنه طرفلرندن اعتراض اولنمقده
بولندیغی اشبو سرگشته اضیاف نوائب ورسعا فزاده
علی غالب عبد داعیلری‌نک مسموعی اولمش و بعض
مذکور طرفلرندن ایراد اولنه بیله‌جک اعتراضات وجوه
ثلثه‌یه محصور یعنی تشبه و انتصاب منهیه و لیلاء عدالت
تغییر اولنور شبه برطرفده ایفا و قاویل ایله واقع اوله‌جق
سرف ونفعه مقصور ایدوکی تفکرده عبد حسنمو آبه
دخی اوله‌بلور حالبوکه طرز اوله‌ده معترض مذکور

طرفندن

طرفندن ایراد اولنه‌جق شبهات ثلثه عدم تقریب
مناسبتیله انتاج مطلوبه‌دن ازاده اوله‌رق و بر وجه
مشروح اولنابده ترتیب و تمهید قلنان اقیسه‌نک
خطاسنه دخی مذکور معترض غیر واقف بولنه‌رق د
علی العمیا تحشی ایتمش اولمغله و بالله التوفیق و بیده ازمه التحقیق
با بیان جای خطای معترض شو وجهله جواب ویرمک
لازم کلمشکه ایها المعترض اشتباه کرده‌کز اولان مواد
ثلثه‌نک اولی اولان ماده تشبه که اشبو ذکر اولنه‌جق
آیین اوباتن سائره‌دن بونمق جهتیله تشبه لازم کلوردینور
ایسه غیر مسلملردر زیرا دکر نشان ماده‌سی ملت بیضای اسلامیه
ایله ملل سائره میاننده امور مشترکه‌دن اولوب

حتی سلاطین سالفه سبقت علیهم سجال الرحمه سنت سنیه‌دن
اولان رمی سهام خصوصنده من القدیم رکز علامت نشان ایلدکلری
مشاهد اولندقده تسلیم اولنسه که عادت ملل سائره‌دن دربنه
تشبه لازم گله حکمی غیر مسلمدر زیرا لفظ تشبه تفعل بابندن
اولوب مذکور بابک بناسنده تکلف در کار اولورق
جمله تکلفاتک بری دخی قصد اولدیغنه نظراً اشبو رکز نشان
ماده‌سی قصده مقرون اوله‌رق اجرا اولندیغی تقدیرجه
منهی اولمق اقتضا ایدر قصد مذکور ایسه احوال قلوبدن
اولوب حالات قلوبه دخی علام الغیوب اولان ذات
اجل واعلادن ماعدا افراد بشرک اطلاعی ممکن اولمدیغی عند الشرع
والعقل قضایای مسلمه‌دن اولدیغی حالده شو خصوصک

قصده

قصده مقرون اوله‌رق اجرا اولندیغی نه جهتله معلوم
اوله بیلور جائز ؛ وحمل المؤمن علی الصلاح واجب ؛
منطوقنجه بلکه عندمزده ثابتدر که قصد مذکور حیاتلرنده
خاطره قطعا خطور ایتمیه‌رک مجرد قانون قویم مذکورک
الی ماشاء الله تعالی دستور العمل طوتلجغنه تنبیه ایچون اجرا
اولنمش اوله ثانیسی اولان انصاب منهیه که ؛ انما الخمر
والمیسر والانصاب ؛ نظم عالیسنک مشتمل اولدیغی
انصاب نصبک جمعی اولوب نصب ایسه ما ینصب
فی الارض اعتباریله نصب نشان وعلامته مشتمل
اولمق جهتیله اشبو نشان ماده‌سی تحت نهیه داخل اولور
ایسه بو دخی غیر مسلمدر زیرا قاضی بیضاوی علیه الرحمه

الهادی ای الاصنام التی نصبت للعبادة عبارهسیله
لفظ انصابک تفسیر بیورلدقلری نظراً لنظم جلیله ده معنای
عمومینک علام اداره سیله ذکر اولنان معنای خاص
مراد اولندیغندن اشبو رکزنشان ماده سی اشتمالکرده
نهی مذکور اولمیه جغی رسیخ بداهتدر ثانیاً لیله عدا لنده
ایجاد اولنه جق قنادیل ایله واقع اوله جق سرف
وتلف آیه کریمه ء ولا تسرفوا نهیندن داخل دکلمیدر
وبلور ایسه مسلم الحق وقایه ناموس سلطنت سنیه
اراده سیله صورت تلف واسرافدن خفیجه اجرا اولنقده
اولان مواد سائره میاننده اشبو ماده یه تخصیص
بالذکر ایله سائرندن سکوت ایتمک ترجیح بلا مرجح
منطوقنجه

منطوقنجه شایان اعتبار اولور مقوله اعتراضدن اولمیوب
وهرحال غرضنه مبنی اعتراض دیمک اولدیغندن بشقه
بو وجهله اعتراضه جسارت ایدن کمسنه بوب وایچه جک
وادرنه بوب کیه جک وخصوصات سائره سنده
مستغرق دریای تبذیر واسراف ایدوکی جرنکرده حاکم
انصاف واشبو رکزنشان خصوصنده بعض کونه تقوهه
اجترا ایلین کمسنه لر خلاف تعرف قضیه سنه
رعایت ایدرک صوب تعصب
واعتصاب ایدوکی زاهین وضوح
مشتبه در والسلام علی من اتبع
الهدی

بیك سكز یوز اوتوز یدی سنهٔ ماضیهٔ میلادیه سی اثناسنده

الفونس نام كمسنه نك ممالك شرقیه یه ایتدوكی سیاحتی

حاوی تألیفدن مستخرج اولان بعض احوال و وقوعاتك

ترجمه سیدر

حالا مسند آرای خلافت اولان سلطان محمود خان

حضرتلری دورت یاشنده ایكن والد امجدلری وار عقبایه

رحلت بیوردقلرنده مرحوم و مغفور له سلطان سلیم خان

تخت عالی بخت عثمانیه یه جلوس ایتدكلرنده سلطان محمود خان

حضرتلری قفس اولوب دائرهٔ دولتلرینی احاطه ایدن

دیوارلردن بشقه برشی كوره میوب فقط لالاسنك

محاورات و مسامرات رسمیهٔ سبعه امرار وقت ایتمكده

ایدی حال بوکه علو عظمتله مجبول بر ذات عالی قدر اولوب
آثار جلیله و مآثر جمیله‌نڭ بقاسنه من طرف الله مأمور
اولدیغندن بوباکرلق طاقت کتوره‌رك تدبیر و نظام
ملك خصوصنه دائر و شعر و تاریخ کتابلرینی تتبع و مطالعه
[illegible] ایتمکدن خالی دکل ایدی و بو وجهله تحصیل معلوماته بذل قدرت
ایلدیکندن قوه حالیه سنڭ دائره‌سنی توسیع ایله الآن و
والیوم ملکی بحسب دانشمند و کثیر المعارف بر ذات
یکتا اولدیغی امر باهردر وقتا که تاریخ میلادك بیك سکز یوز
یدی سنه‌سی شهر مایسنده در سعادتده اختلال وقوع بولوب
شان شرف اسلامیه‌نڭ ستاره‌لری اولان سلطان سلیم
و سلطان محمود حضرتلری برابر برسنه‌دن زیاده‌جه مدتده بر

بربروه اقامت ایدکلرنده بو اقامتکاهده سلطان سلیم مثللو
برخواجه ایله سلطان محمود خانکبی بر شاکردک بیننده نه کونه
حقایق و دقایق کشف و بیان اولندیغی کسنه‌نک معلومی دکلدر
سلطان محمود خان حضرتلری پادشاه مخلوعک ارشادات و تعلیماته
صرف ذهن و وقت ایدیکندن سلطان سلیم حضرتلرینک لطف
و سیرتی و ملایمت طبع و حسن سیرت جبلیه‌سی و شدتی خطار
سلطان محمودک قوه حالیه‌سنی منقوش اولوب غالب
کلمسی لازم کلدیکی مخاطرات عظیمه و موانع جسیمه‌یی
درعقب درک و تیقن ایتمش و هرکونه مصیبت و بلیه‌نک
و تحریکات شیطانیه‌نک نقل و حکایه‌سنی ملغارک
اسم و رسم منحوسه‌لری تکرار بتکرار اولنمغه سلطان محمود حضرتلری

هم

هم مهلکه و مخاطرلری و هم علاج و چاره‌یی اکلایوب
بو بابده نکک وار یابدن اولمش بناء علیه تخت عالی
بخت عثمانی‌یه حین جلوسلرنده بالذات دائره‌سنی التزام
ایتمک نیتیله ارباب دیواندن اولان ذوات عالیه‌یی
جلب و دعوت ایدوب امور مهام سلطنت سنیه‌دن
تحصیل وقوف ایتدکده تشویش و اضطرابدن غیرت
و حمیتده وهن و فتور طاری اولمیه‌رق مخاطره‌سی درکار
اولان نسنه‌لره رغبة الدین کلدیکی درجه‌لرده غالب
کلمه‌نک اسباب و وسائطنی استحصاله درحال همت بیورمشدر
و احوال ماضیه ایله احوال مستقبله‌نک و عادات رودیه
ایله نظامات مستحسنه جدیده‌نک بیننی فرق و تمییزه

دوزن و قیاس ایتمکده ابراز اهلیت و قابلیت
ایده رک برطرفدن عم امجدلرینک وفاتی و دیگر طرفدن
علمالرک ظاهراً تواضع و حرمت ایده رک باطناً هر آن
و دقیقه ده تجدیدینه قلیچ ایله ممانعت و مخالفت گوسترمکه
حاضر و آماده بولوندقلری قفس نشین اولان سلطان
مصطفی برادرلرینی ینه تخت همایونه اجلاس ایتدیرمک
داعیهٔ فاسده لری درکار و پدیدار ایکن نیت خیریهٔ تجدیدینک
ابقاسنده ثابت و برقرار اولوب ملک و دولتک
جریحه سنی کشف و استکناه و ممتنع المعالجه اولدیغنی ایوجه
ظاهره چیقاره رق و بو قدر ملت اسلامیه سلامتیچون ذات
عالیلرینک صیانت و محافظه سندن صرف نظر بیوره رق

ذات شاهانه لریله علمالرک بیننده بر مسابقه میدانی
کشاد اولنسنه و برطرفدن پادشاه مشار الیه حضرتلری علمالرک
اعمال و حرکتلرینه تیقظ و انتباه و دیگر طرفدن کروه
منحوسهٔ دخی وقت و احتیاط اوزره اولمقدن خالی
دکلر ایدی لکن خاقان مشار الیه عساکر جدیده نک
ترتیبنی تفوه ایتمیه رک بو خصوصده اولان نیت خالصه سنی
کمال حزم و احتیاط ایله ارائه ایتمش اولدیغی مواد
معلومه دن در و بیک سکز یوز سکز سنهٔ میلادیه سی یعنی
جلوس همایونلری تاریخندن سکز یوز اون ایکی سنهٔ
میلادیه سنه قدر صدر اعظم اولمش مصطفی بیرقدارک
وفاتندن اقدم و کرک صکره وقوعبولان اختلاللرک

سببیله شکست و منکسر اولمش اولان زمام حکومتنی تکرار
بد طولای رستمانه سیله اخذ و ضبط ایتمکه بذل سعی و مقدرت
ایتمکده اولوب صدر اعظم احمد پاشا طونه سواحلنده
اولان اردوی همایونک سوق و اداره سنی در عهده
ایده رک روسیه لوره مقاومت ایتمکده اولمش
ایسه اعمال و حرکاتنک سوء نتیجه سی و نفرات عسکریه نک
عدم اطاعتی و ضابطانک تذبذبات و تدبیرات جریه یی
دشمنه بیلدیرمکده خیانتلری کروه منحوسه شجره لرینک
قمع و استئصالنه سبب و دلیل جدید اولدیغنه بنا
اول تاریخدن برو دولت علیه عدوجنیه روسیه اردوسنه
فائق براز دوییه مالک ایکن بکرشن عهدنامه سنه وضع

امضا

امضا ایتمکه مجبور اولمش و شوکتماب حضرتلری عهدنامه
مذکوره نک تصدیقنی بکز ماه قدر تأخیر ایتمش ایسه ده
عاقبت الامر تصدیق ایتمکدن امتناع ایده میوب ترتیب
جدیده درکار اولان نیت خیریه سنک ایفاسنه مقتدر
ایتمکه وقت و اراقی بولمش و ایکی سنه ظرفنده روم
ایلینک اعیانلری و بغداد و حلب والیلری و مصر بکلری
و اطالیا والیسی دایره اطاعته داخل اولمش و وهابیلر
حرمین شریفین اراضیسندن طرد و تبعید اولنمش و صدر
اعظم ضرب ممالکنی تسخیر ایتمش و پادشاه عالیبخت حضرتلری
بوندن کسب جسارت ایدوب آناطولی بکلربکلرنک انبارزینی
رفع و ابطال بیورمش و مذکوره بکلرملک خاقانیه نک

اعلالر اصلیسنی ضبط و تفریق و حاصلاتنی اکل و بلع
ایدوب ویره کو ویرمکدن بری و آزاده اوله رق حکومت
جبارانه لرینی اولادلرینه ترک و وصیت بدرلر ایدیکی و بونلرک
محو و الغاسی مجددینک بر مقدمه حسنه سی اولدیغی امر
واشکاردر لکن شوکتماب حضرتلری عاصی اولان دره بکلرک
بقیه سنی رفته رفته اطاعته ادخال و بو وجهله زمام حکومتی
ضبط ایتمک مأمولندن ایکن اول اثناده یونان طایفه سینک
فسادی و عصیانلری تدابیرات ملوکانه لرینک تعویق و
تأخیرینه سبب اوله رق تبعه سلطنت سنیه نک
ایچنده یونان زوات فطنه نک غیرتی قوت اولمش
و سلاطین سالفه نک الغاسنه ظفریاب اولمدقلری طاغیلر
ملغالرک

ملغالرک محو و ازاله سی ملکک و دولتک خلاص و نجاتی
بر حرکت جسورانه یه موقوف بر کیفیت ایدی و اوروپانک
استراحت و مصالحه سی دولت علیه یی بر محاربه اجنبیه دن
وقایه ایدر ایدی روسیه دولتی دخی نیات و مقاصدینک
اجراسنه حایل اولان بو صلح و راحتی الم و کدر ایله مشاهده
ایتمکده ایدی و دولت مرقومه نک یونانیلری عصیانه ترغیب
و تحریک ایتدیکنده هیچ اولمز ایسه مرسوم اوله غیرت ویرمش
و اوروپاده بر سبب واقعه سنج اولان تجربه جیلرینک
و فرانسه و انکلتره وکلاسنک بو ماده ده عدم تبصرلری
روسیه نک نیتنه اعانه و مدار اولمش صورت احوالک
بو کونه روش و رفتاردن پادشاه آل عثمان حضرتلری سنین

قبیله ده و براز مدت مرورنده اولکای خاقانه سنی مجاوری
اولان روسیه نك نیات فاسده سندن تکرار محافظه
ایتمکه مضطر اوله جغنی تخمین و قیاس ایدوب روسیه دولتی
ایسه ناپولیون بوناپارته دن رهایاب اولدیغندن بکرلش
عهدنامه سنك نقض و فسخنه بر بهانه اتخاذینه سعی ایتمکده ایدی
بو حالده شوکتماب حضرتلری اولکای خاقانه نك حوایج
و مخاطرانه موافق و مناسب بر قوت عسکریه نك بر آن
اقدم جه ترتیبی وجوبنه و متزلزل اولان حکم و نفوذینی قطعی و
وجهله تأسیس و تأیید ایتمکه درکار اولان آرزوسنه بناءً مدت
مدیده دنبرو تصور و بر طرفدن مخاطره لو دیکر طرفدن کافه
افعالینك منتحم نتیجه سی اولمق اوزره رعایت ایتدوکی ضربه

عظیمه یی

عظیمه یی انداخت ایتمدیکی جزم بیوردقلرندن ملغالر قلیچ
و آتش ایله کنهندن استیصال اولنمش و اوجاقلری ابتدا
الغا اولونه رق بوندن بویله بو اسم ده و بو رسم مکر و حکمت
نفوذی دخی ابتدا آنهایی اولندیغی مظاهر و سلطان محمود
ثانی بو جبارلرك تسلطندن ممالك عثمانیه یی تخلیص ایدن
اشبو فعل و اثر جلیله ارباب پولتیقه نك سنك اعلاسنه
منسلك اولدیغی مستغنی بیان اولدیغندن و شوکتماب حضرتلری
اون سکز سنه مدت انواع مهالك و مخاطراتك اراسنده
ایکن اولکونه نیت خیریه نك اجراسی اسبابنك استحصالنی
ابراز ایتدوکی متانت و اقدام ایله دور رشد و رویت
و فطانتی اثبات بیورمش خلفا اسمی خاندان همایونه

تاریخنده قانون حروف یازلمش ایدی وزرات شاهانه‌لری
قلیج قوشانه‌بنی ودفعه اولیده بدملوکانه‌سنی قبضه نسنه
وضع ایتدکده سلطان سلیمک انتقامنی اخذ ایتمک خصوصنی
قسم و یمین و وعد ایدوب هم مغفورله اولان مشارالیهک
وهم انتقامنی اخذ ایتمک و اسلاف و اجدادلرینک
انتقامنی الەرق انجاز وعد ایتمش معارکک الغاسی و بوندن
بویله جزئی مدت مرورنده سپاه و سلحدار و علوفه‌لو نامیله معروف
اولوکروهک دفعی ایله شوکتماب حضرتلری مجددینک
بولنه بر سلسله سلوک ایلدیکندن کرک داخل مملکتده نظامی
وقایه و کرک خارجدن اوله‌جق هجوملری طرد و دفع
ایچون اعمال مؤخره‌سنک محو اولمق اوزره قوی

ومطیع

ومطیع بر عسکر منصوره و خاصه‌نک ترتیبی لازمه‌دن
بولنمش و مربوطیت و تسلیمیتنه اعتراض اوله‌رق و اوله
بیلمک ایچون اعتقادات باطله‌دن آزاده اولان کنج
اوغلی عسکر یازدیره‌لوب اوروپالو تعلیمجیلرک معرفتیله فن تعالی
مانوره ایله تعلیم اوله‌رق از وقتک ایچنده قبض و میدان
المش و قوانینه اوزره لوازم و قلعه تفهیم حربیه‌نک کافه
ایالات خاقانیه‌یه منتشر اولمسنه و عسکر تحریری و عسکر نظام
حسنه‌یه و خاصه خصوصلرک تسهیلنه مدار اوله بیله‌جکی امر
بی‌اشتباه ایدی لکن ملت اسلامیه‌یی شریعتا اجبا ایده‌جک
قوتک انکشافی مجاوری اولان بر ملت معلومه‌یه موروث
وسوسه اولدیغی اجلدن مذکور ملت بو انکشافی ابتدای

جوارنده منع ایتمکه صرف سعی مزید ایلدیکی هویدا اولوب یونانلرک
فساد و عصیانلرینه سفارت تاریخنده مثلی نامسطور در استانه
استانه برو جهله روسیه دولتی طرفندن اعمال اولنوب
دولت مرقومه نهایت الامر اکل و بلع مراد ایتدیکی طعمه‌نک
علیهنه اوروپانک دولتلرینی و ملتلرینی تحریک ایتمش و بونلر
و ملتلرک کیمی دین و مذهب و کیمی سربستیت ایچون جانلو شوه
ظنیله مجموعی دفعه‌لر اولمق اوزره اتفاق ایدوب
علی العمیا روسیه دولتنک منافعنه سعی و غیرت ایدرلر ایدی
فی الواقع بیک سکز یوز یکرمی یدی سنه‌ء میلادیه سی تموزینک
اون التیسندن یعنی ممالک محروسه‌ده منصوره بریجی الایلرنک
ترتیبندن بر سنه مدت مرورنده دول ثلثه مرخصلری سکز یوز
یکرمی

یکرمی التی سنه‌ء میلادیه سی تموزینک التیسی تاریخیله مورخ
اولان عهدنامه‌ء موجبنجه کندولرینه ویریلان رخصت اوزره
فرانسه و انکلتره و قلاسنک جهالت و عدم مهارتلرینک
نتیجه‌سی اولان برنجی مضبطه‌یی لوندره‌ده امضا ایتمش
و سواحلده کشت و کذار ایدن عمارت اولان توسط روسیه
مرخصلرک تکلیفیله محاصره‌یه مبدل اولنمش و هر کونه یمینی نقض
ایتمک نیتنده اولان روسیه دولتی کندوسنه مرنه ایراد اولندیسه
مجموعنه ممانعات ایدوب محاربه‌یه ابتدا ایتمک کندوسنه
لازم اولدیغندن مقصدینه نائل اولمش و فی الحقیقه اول
تاریخده تشرین اولک یکرمی بشنده محاصره نقض اولنمش
بهانه‌سیله دول ثلثه امیرالری ناوارین لیمانینه التجا ایدن دونانمای

همایون کمیلرینی احراق ایتمش و بو دام مکر و خدعه‌نک
حوادثی اوروپایه منتشر اولدقده هر طرفدن ستایش و آفرینلر
طنین انداز اولوب غزته‌لر اوراقلرنده دخی انکلتره امیرالی
قورونغتون ایکنجی نلسون و فرانسه امیرالی دورینی بر رستم
و قهرمان مثابه‌سنده روایت اولنه‌رق درج اولنمش
روسیه امیرالی ایسه و کرک فیما بعد سربست قالدیغی و دولت
علیه عسکریه‌نک نصفی ضایع اولدیغی دولتنه اخبار یعنی وقت
مطلوب حلول ایلدیکنی ایقاظ ایتمش و فی الواقع ایکی
ماه مرورنده روسیه دولتی دولت علیه علیهنه اعلان حرب
ایدوب فرانسه و انکلتره وکلاسی واله و متحیر اوله‌رق
بو عارضه‌ء غیر مأمولنک ظهوریله فعلا مبطل اولان

مضبطه

مضبطه‌ء معلومه‌یی قرائت ایدرلر ایدی دونتمای همایون
کمیلری خرابه منصرف اولمش و عسکر منتظمه تربیه‌سنه دخی
تعلیم ایتمشیکن روسیه دولتی عهدی سننک کلمک ایچون ایکی
سفر ایتمش و بوندن بشقه بلغارستان و روم ایلی اهالیسینی
تحریک ایتمکه مجبور اولمش عاقبت الامر ادرنه عهدنامه‌سی
کوریلدکده انکلتره دولتی و فرانسه وکلاسی شرمسار قالدقلرندن
بو بوغازلرک علیهنه حرکت ایتمکه جسارت ایده‌مامش روسیه
دولتینک سکز یوز یکرمی ایکی سنه‌سی ابتدا دیه‌سی شهر تموزینک
التیسنده مورخ اولان عهدنامه‌ده کندوسنه مخصوص
بر کونه منافع و نفع و فائده و تجارته بر کونه امتیاز و توسیع
ملک ادعا ایتمامکه تعهد ایتمشیکن عهدینه مخالف اوله‌رق

نهر طونه نك منبت سكلنده پارچه ولان اراضينه
الحاق و اهاليسي ولان اهل اسلامي نهرك بقيه سندن
التي ساعت مسافه يه تبعيد و چركس مماككنك كلبدي اولان
انا پايه بر قاچ قلعه لري و بو مواضع حربيه يي ضبط
ايتمش و افلاق و بغدان مملكتلرندن مسلمانلرك اخراجي و بركوك
قلعه سنك هدمني و مملكتين مذكوره تبعه اراضئ سايره
خاقانيه دن لاجل التفريق بر واتنه نك وضعني طلب
ايتمش و بو كونه مطلوبلرينه نائل اولمش و عاقبت الامر روسيه
باندره سيله سير و كذار ايدن سفاينك دائما ايتدكلري كمرك
رسومنك اكي مثني تنزيل ايتدرمش و روسيه باندره سي
هر تجارنك و تجار اولان كمسنه بارهسيله صاتنلور بر
باندره

باندره اولديغي هر كسك معلوميدر و جزئي مدت
مرورنده حنكار اسكله سي عهدنامه سي ناميله معروف
اولان عهدنامه منعقد اولدقده سك وارتيابده
اوللرك كوزيني اچمش و شوكتماب حضرتلري صلح و مسالمته
قاللمسني و افكار خيريه محمدوبني كشف ايله مشغول اولمسني
غاليبا ايله صاتون الدقدنصكره فرانسه و انكلتره دولتلري
انجام كارده كندي فائده لرينك ايجاب ايتدوكي
مسلكه سلوك ايله ذات شاهانه لريله اتفاق و روسيه نك
تسلطندن تخليص ايده جكلري مأمولنده اولديغنه بناءً
محمد علي پاشا نصايح رديه يه تبعيته دولت عليه نك عليهنه
عصيان برله شام اراضيسني غصب و عسكرك ورسعادت

91

یولنه سوق ایلدکده دولتین مرقومه نیکک امدادینی
طلب ایدهرک روسیه نک مخاطره لو دوستلیغندن
خلاص بولمغه سعی ایتمش ایسه بو دولتلر احوال دولت
علیه نک تسویه سنه قارشمقدن امتناع ایلمش و روسیه
دولتی دولتین مرقومه نیکک بو جدید خطارندن وحی و
استماع ایدوب خنکار اسکله سی عهدنامه سی ایله مکافاتی
امر معلوم در اشته سلطان محمود ثانینک زمان سلطنت زنده
علی وجه الاختصار شایسنه روقت اولان احوال و نظامات
جدیده نک وضعنی تعویق و تصویب ایدن موانع بونلر
واقعا بویله بر قوه التاثیر بر ذات عالی کرک ذاتی و کرک
ملکی ملتی احاطه ایدن مخاطراتک بحنده واجبه مأموریتنک
ایفاسنه

ایفاسنه بلا تکاسل و رخاوت سعی ایلدکلرینی مشاهده
ایتمک سزاوار و بویله بر ثبات و متانته بو قدر موانع کثیره
غالب اولمش دیکر بر ذات تواریخده دخی مسطور دکلدر
بولنیقده سانس بر ذاتک قدر وحسنی فقط وجوده کلمش
موفقیتلر ایله وزن ایدن واوراق لنمش بر ذاتک
یرده قالوب فلسفه ویره جک بشقه بنی جابایمیان
کسنه لر بو ذات مجدد و مبدعک حقنده بنا و انشا
دکل انجق تخریب ایتمک سعی ایلدوکنی طعن و جل ایتمکه
مجاسرت ایدوب سلطان محمود ثانی و فرانسه قرالی
اون برنجی لورمی حقلرنده تخریب ایتمک بنا و انشا ایتمک
اولدیغنه وباشلو حکومتنه ایراث خسار ایدن بو قدر

رقیب حکم و نفوذلرک امحاسی حل و اقوامک تارجلرنده
شایسته ٔ درج و تسطیر اوله جق بر عمل بو لیقه نک
حصولنه مدار اوله جغنه صرف ذهن اتمزلر ایدی فقط نک
بو مختصر جلندن صکره دره بکلرک دفع و رفعی و نظام سیز
ملغارک الغاسیله برابر جمیناو و عبرتنوبر عساکرک ترتیبی
مجددینک اوکلی نتیجه سی اولدیغنه و بعده بو قدر مظالمک
و تعدیاتک منبعی اولان سفاهت و مصارف زائده یه
مانع اولان قوانینک وضعنه اعتنا نظراً اولنه ذات شاهانه نک
نام و شهرتلرینی تأیید و ابقا ایدن افعال و اعمال مستحسنه
بونلر شو کتاب حضرتلرینک بو کونه مجددیت داعیه حسبی
نبرا طاعتنج اولان زوالنک عرو فه دخی ترشیح
ایلدیکی

ایلدیکی و الحالت هذه پاشالرک غصب و غارتلرینی وقف
ایلدکلری برلر پادشاهک معلومی اولدیغی و بونلرک قیدده
اوله کلدیکی تبعه و رعایای سلطنتی قیون کبی صاتوب
الوب صوبادقلری و دولت علیه نک غروش
تکلیفک تحصیلی مراد ایله فقرادن تحصیلنه مأمور اولان
ایکیکیله مدیغی معلوم اولان مواددن در شو کتاب
حضرتلرینک هر کس حکومت و محکومیتی تحت نظام و رابطه
ادخال بیورمش و کلای دولت و آلات مشیرلری و متسلم
واعیانلر مقننها هبه لر الوب مقبوضات و مصارفلری
محدود اولدقلری درکار در ایلدی خلاف جهتیله ممالک
محروسه ده وقوعه کلان تبدلاته نظراً اولنه دل امرده

ذات شاهانه‌لری محو ایدوب و اطوار نامرضیه‌
سنیه‌سنك عبرتنی ویردکدن بشقه نه‌حقلری مساعده‌
ملوکانه‌لرینه مظهر بیوردقلری بدیهی و آشکار اولوب
شویله که کرك کرد پاشا بوغلوك و کرك رواندز بکنك
عفوی بك تازه اولدیغندن مستثنی کلدیره و اشقیا
دره‌لی مصطفی پاشا بر مقاومت عقیده‌دن صکره
اخذ و گرفت اولندقده صدر اعظم پاشای موسی الیهك
سر مقطوعنی عادت قدیمه اوزره سیم طبله اوزره
وضع ایله تقدیم ایتمیوب پاشای موحی الیه الیوم
اولاد و عیالیله درسعادتده اقامت ایده‌رك
بیك غروش ماهیه ولور و بغداد والیسی محمد علی
پاشا

93

پاشانك اغواسیله عصیان و صادق افندی‌یه اعلام
ایتمش ایدیسه درعلیه‌ده سربستجه سیر و گذار ایدر
و صوفیه‌لر علی بکك دولت علیه‌یه بو قدر غوغا
ایتدکدن صکره نیجه ممالکنه التجا و بعده دولت علیه‌نك
التماسیله اوطرفدن اخراج اولنوب درسعادته
کلدکده هیچ تکدیر اولنمیه‌رق درسعادتده و بوغاز
ایچنده بر سیتمله اقامت ایدر شوکتمآب حضرتلرینك
فعلا کنوردیکی تبدلات حسنه‌نك اهمیتنی و فوق‌العاده
و نادر الظهور اولان ذات عالیلرینك بو قدر تبدیلی
فطانت و درویت ذاتیه‌سیله اختراع و اجرا ایده
بلکه حیرت ویردیکه اثبات ایتمکه بالاده مسطور اولان

احوال کافیدر لکن اعانه‌نک قدر و قیمتی حاصل ایده‌جکی
میوه‌دن تقدیر و تخمین اولنه‌بیلور ایسه نیک بیوریلان
فعل جسیمه خزانه‌یه رسیده اولدقده جمیع اقسامنده
مجدداً تولد ایدن دولت علیه‌نک اوروپاده بولنیقه
شناسلق ایله افتخار ایدنلر موجب اوله‌جق خیرت
اوله‌جق بر داده و نصابه نایل اوله‌جغی ملحوظ بر کیفیتدر
تفکر ایلدیکم اوزره مدت قلیله‌ده ایالات عثمانیه قوانه
ایالتلری مثللو دیوان همایون ایله بلا واسطه مخابره
ایده‌جک و اوامرینه مطیع اوله‌جق مأمورلردن
اداره اولنه‌جغی و تکالیفک حقانیت ایله طرحی
و مقاطعاته دایر نظامانک کرکی کبی اجراسی فقرانک

تحقیقنه

تحقیقنه و وزرانک سعی و غیرتلرینک تشویقنه مدار کلی
اوله‌جغی امور مأمول ندر عسکر بحریه شایان دقت
بر صورتده تنزاید و تعلیم ایلکده اولوب واربن لیمانینک
وقوعه بولان حادثه، خارانک اثری ایله کوریلدیکی
واضحاندر باشارک عصیانی سونمش کوستکیدر
اسکی اصولک طرفدارلری اختیار اولنوب بونلرک
بریسنه مستقبله امتحان نظر ایدن کسنه ایکی روپا و شاه عالم
تبار حضرتلرینک حکومت بدطولاسنده ور اراضی
شام کون بکون محمد علیدن منفک اولور و عرب
فلاحلری صیمان اوسنده جیلاف قلدقلری محمد علینک
و قانندن اقدم باعث فقر و فاقه‌لری اولان

بو واحد تربیلردن تشکل ایده جکلری امور ملحوظه دندر
اوغلو ابراهیم پاشانک مصردن و کرک شامده
مکروه و منفور اولمغله باباسنک وفاتندن صکره
اول طرفده حکومتی لایقیله تأسیس ایده میه جکندن
بشقه طوررز عباس پاشا بلا غوغا و نزاع حکومتی ابراهیم
پاشایه ترک و فراغت ایتمیه جکی حتی دولت علیه مومی الیه
عباس پاشانک اصل و نسبنه و قدر و رتبه سنه لایق بر مکافات
عرض ایله عباس پاشا دولت علیه نک ثبات و تدبیرینک
ابقاسنه معاونت ایتمسی بعید از عقل بر حال اولدیغی
درکاردر دولت علیه مثلی ملل سائره مثللو اولا باقی
صاحبی اولدیغی و بعض بو تبعه اوراقده هر نه که
دنمش

دینمش و بیلسون عثمانلولر جهانده اولدقلری مظاهردر
حتی امر بالعکس اوله رق دولت علیه دن غیری زیاده
مستعد دیگر بر سلسله بو قدر بیوک بر زور و بیرا صورک
تربیه ایدوکی مسفوکولرینک دولت علیه قدر قدری
بو غیلری عثمانلو ادراک و روبینی و محسنات طبیعیه لری
مقابله اولنه جق دیگر ملتلرک محسناتنه فائقدر و تربیه
و تهذیب اخلاق خصوصنک اکسکمش ملتلرک قطع
ایدکلری بوله هنوز سلوک ایدنلردن قطع امید ایتدکلری
جایزدر و کلدر عثمانلولردن بعض اعتقادات باطله نک
استیصال و اقعالازمدر و بو بابده اوروپا ملتلرینک
اثنای فالدقلری اعتراف اولنه کرکدر بناء علیه اهل

96

اسلامی اوروپادن تبعید و یرلرینه شیشین صوباتله
ازاق دکزنده اولان قزاقلری وضع ایتمکدن ایسه
وورا ایتمندانه ملاحظه ایده‌لم و تهذیب و تربیهٔ
اخلاق گهوارهسنه وضع قدم ایدن دنیانک
نصفنی مضمحل ایتمیه‌لم دیو مسطوردر

حافظ احمد پاشا حضرتلری سعادتلو پادشاه عالمپناه
حضرتلرینک حضورینه کوندردیکی صورتدر

ابو الفتح والنصر سعادتلو وعزتلو پادشاهم رکاب
همایونکز رخصت واجازت شریف بیورلیور ایسه
خاکپای شریفلرینه بروجه گستاخ دین ودولته متعلق
بعض احوال عرض اولنور اولا بو مبارک سنه ده
سفر خصوصنده مراد شریفلری نه اولدیغی هنوز معلوم
بنده کز اولمامشدر مرادم بامر الله تعالی دشمن لکدر
دیو بیورلر ایسه سعادتلو پادشاهم ایش ایشدن کچدی
دولتکزی قاپرک بن فقیر نعم ایله کیجه وکوندز دولتکز
ایچون اغلارم مرحمت ایدوب کوزم یاشنی سیل بولدم

اوچ درت یوز بیک عسکر ایله طغسان ده کوجله
فتح اولنان یانق قلعه‌سن کافر ساعتده الوب
ویوودین بکلربکی سنه علی التعجیل قرالک قلعه‌سن ویر
ویاخود قراله تابع اول بو خسته جملکزی قتل عام ایده‌رم
دیدکلری ظاهردر که خاکپای همایونه عرض اولنمشدر
فی الواقع بو دونک احوالی مکدردر ولی پاشا کبی
یرار ونامدار ومصلحت کذار قولکز قیش زخیره‌سین
تدارک ایدوب بودنده قشلامغی مقرر ایلورکن بودندن
چیقاروب غیری یره کوندرمک مناسب دکل
ایدی بویله سوء تدبیر ایله ممالک محروسه بو شکله کیرمجک
ایلانی درست اولان نیچون قان اغلمز. بعده قولکری

ودین سرحدینه کوندردوکوزو بو سرحد همان استا
نبول قپوسیدر کافر کوپرو قوروب التی بیك
ملاعین یکوردکدنصکره الله صقلیه استانبوله وارنجه
دکین قلعه وغیریدن حایل اولور برشی یوقدر والله ثم
والله ملعونك فکری وتدارکلری بودر بلدم دیو بیورلمیه
بو دفعه خراج نامنه میخالك کوندردیکی برقاج یوك
اقچه سی همان حیله ایلمیچ قرالی واردل طرفندن وریلمش
اقچه در ابرام والحاح ایله نه حال ایله الکتوروب
خاك عزتلری طرفنه کوندرلمشدر ولیکن اعتماد بیورلمزایسه
چوق پشیمانلق چکیلور صکره دن خیفا که بیلدم دیو بیورلمسون
بنم سعادتلو پادشاهم وبجزین سنجاغین ومیخال اوغلو

علی بك

علی بك اقنجلری ایله طونه یالیلربکك متفرقه وچاوشان
وکتاب دیوانی بوجانبه تعیین اولنوب وکفایت
ایتمیوب زیاده عسکر حاجتسنده ایکن بونلردخی الوب
بلغراد طرفنه تعیین اولنوب واولندقده علم شریفلری
وارایه بامرالله تعالی کوپری قورلوب فرمان اولنان
یری کوکی قلعه سنك تعمیری وطونه یالیلربکك محافظه سی
مراد شریفلری اولمق فهم اولنور اکر بونه سوزدر نیچون
مرادم دکلدر دیو بیورلورایسه مراد اولنان خصوص
بویله کوزدن صاولمز، ترسانه عسکری یکرمی اوتوز پاره
قرغه وباروت وفتیل وطوب ضرب زن کمه وشیمن
ایله بامرالله تعالی مقابله ومقاتله ایتمکه کفایت مقداری

عسکر و خزینه دیو یکرمی دفعه درکه عرض ایده بورز
اصلا بریک اثری ظاهر اولمق ایله مراد شریفلری
اولمق فهم اولنور ینم پادشاهم بن اولوب بیتیه ین
واکر سعادتلو پادشاهم و اکرام المؤمنین والده سلطان
حضرتلری اکر سائر اعیان و اکابر کاغدلریزی اوقومقدن
عاجز اولدیلر اوچ ییلدرکه سرور مؤمنین و عسکر مسلمین
نامنده بیم کفادونج قرار ایله بامر الله تعالی بالدفعات
واقع اولان محاربه و مقاتله مزده بیک بک زاده
و صاحب قلاع و مملکت کبیر اولان ملاعینلردن ماعدا
مالاکلام اون بنبیک نفوس ضایع و مشرکلر قتل و هلاک
اولمشدر دولتلو سفر نصرت اثره توجهلری زماننده

صحرای

صحرای نبشده اعدانک طبل و علملری و ایکیوز بیلدن
بروکوزلر کورمش دکل اوتوز اون زیاده دشمن بیرقلری
وایکی بیک مقداری کافرکله‌سی بکزاده و سائر نامدار
و برادرلر کوندروب الحمد لله که اندن صکره سعادتلو پادشاهم
حضرتلرینه فتح و نصرت دعولرلر اولمش ایدی بوندن
ماعدا بوسنه و بوزون و طمشوار و ودین و سائر طونه
یالیلری سرحدلرندن و ثغور اسلامیه‌دن یکرمیدن
متجاوز قلاع اسلامیه‌دن کیمین تجدید و کیمین استحکام
اوزره تعمیر تهدید اولنمشدر بهای حمد بن اولوب بیتیه ین
بن استندکلرین و بررودین ممالک محروسه ملک
مالی هوایه منقلب اولمشدر احوالی اکله یوب دولتلی

نه اچیمز بس دیو بیوردیلور ایسه احوال شریفکز
بیلدیکدن اچیمق دکل جانم حیفه یوردولکری قاپو یپوب
اچیمیان کافردر والله العظیم دولکری اچیمغیله یورهم
پاره لنمشدر دولکری اچیمیان بو قدر احمد ضعیفک
اچیسی بر قورک اچینه بکرمز اما پادشاهم اجازتکز
ایله بر سوز دخی سویلیه یم کنند وکنزه ایتدکلرینی کمسه
ایتمش دکلدر جمله دن بنم پادشاهم حسرت الملوک
بر مصریکز وار ایدی نه شکله کیردی خبریکز وارمیدر
بو بنده کز زمانده بر خزینه ضایع وتلف اولدیغنه
علم شریفکز محیطدر اما بنلر بم حق تعالی طمعکاره بلا
ویرسون دیو بیوردیلور ایسه خیر پادشاهم کمسنه یه
بدعا

بدعا ایلمه یوب حفظدن بیلک والله ثم والله پادشاهیمی
آجید وغمدن سویلرم دولتو پادشاه آل عثمان افلاق
وبغدان کبی ولایتلردن چیقاردی وابو خدمت
ایتدی دیو وزارت ویردیکز الحمد لله بو بنده کز مصره
درت ییل حاکم اولوب مصرک لوازمک تمام
کوردکدن صکره پایکز استانه یه یکرمی درت خزینه
فلوری کوندردم بعضی کمسنه لر قولکز ایچون ینه مصره
طالبدر دیو پرسشده پادشاهمدن غیری الله دیاین نامرد
اولسون اشته پادشاهلیکک واشته پاشنم نیجا مصر
حکومتی کرکمز اتابک زماننده مصره عزت وقاریله وارمش
ایدی دولکده حقارتله کیتمک واقع اولدی بو سلطنت

دنیا پادشاهنه امانتدر مستقیم کمسنه لره ویرمک
کرک نا اهله ویردیکز ایچون مسئول اولورسیز ظالم
کرک باشی التنیجه عالم اصلاح اولمز دشمن احوالمزه
واقف اولدیغی عسکرمزده مرتد اولدیغندندر
عسکرک سفرده وارمغه قدرتی اولمدیغندن
قلعه ضعیف وارایه انی کوندررلر بویله
تدبیرلر ایله ممالک محروسه حفظ اولنمز اول دخی
رعایا ارقه سندن کچوب محل مأموره کلمز و کلنلر
دخی جنک احوالنی بیلمیوب ضایع اولورلر بویله
اولدقلری ایچون سعادتلو پادشاهم ایله کلدکلرنده
انی ماهر ایدیلر هم پادشاه هم دولت ایچون مدار

ایدوب

ایدوب بو دولت عظمایه فنایه ویرمیه سبب اولدیغی
بر کز اجازت اولوب وارروب کستاخانه نیجه
جرئت ایدوب خیرخواهلق خدمتن یرینه کتوردیم باقی
امر مرحمتلو پادشاهمکدر   مراد بک اوغلو محمد بک
قره حمزه بکه کوندردیکی مکتوبک صورتیدر
جناب شقاوت شعار قباحت دثار مردود و مردا
بدخواه و خونخواه و خونخوار گمراه بی عار منبع الا
شرار مخزن الانکار خنزیر و حمار مستحق عذاب نار بد اصل
و بی ادب نسل یزید ابو لهب مرید ابلیس مزور تلبیس
و تعبیس هادم قواعد الشرایع والاحکام سادّ طریق الدین
والاسلام سید المنافقین و سند المعاندین

بی مذهب و بی دین اعنی حمزهٔ بی دین و یوزی
قاره لعین لعنة الله علیه و علی انصاره و اولاده
و اتباعه اجمعین الحالة هذه بو جانبه مکتوب بر عیوب
کوندروب اوصاف نامرغوبڭ کبی الکلام صفة المتکلم
مضمونىنجه صورتده لایق هرزوات و جهالات یازلمش
قضاء مبرم کبی کلدی ایرشدی بهی معرّض ترّهات
غیر مرتبطه و هذیانات غیر منضبطه یازوب کوندرمکی
ناهنجاری صانورسن مصرع ناسزا ایدم صانور عیبن
بمور در :: بکا و ارکان سعادته کوندردیکڭ
مکاتبات کلیاً خبط و غلط و سهو و سقط اولوب
اولندن آخرینه دکین مطالعه اولنسه اخباری نامعلوم

وبطریق

وبطریق العکس قرائت اولنسه اسراری نامعلوم
و نامفهوم در بهی دیوث سن و کابتڭ ولدجی معکوس
اوقودوغکز عبارات اکلهمز و یازدیغکز اصطلاحاتی
بیلمز جاهل و ابتر حاقده جیفه دن کمتر اولدوغکز اشبو
کوندردیککز مکتوبدن ظاهر و باهردر کنده وخباثت شانکه
و ذوات و دنائت نشأتکه لایق مذهبڭ کبی مشوش
و مختل الفاظ ایله هجو ایدوب مضمون ناکاڭ قبایح
و فضایحکی متضمندر اوغوك و کوتك و ارایه اشبو
مکتوبی دکند و مکتوبك بر اهل کمسنه یه اوقودوب معنا
و فحواڭ تقریر ایتدکده نه باد کار اولدوغك بیلورسن
ای ملحد کیج فؤاد و ای رافضی بد اعتقاد بو طرفده

سکا او آب امرا او وزرایه مکتوب کوندرلمش ایکن بی
ادبانه خبر کوندرمک املا و انشایه هوس ایتمک
نه حدکدر ای ن لارض واین السما سلمان ایله کافرک
مرتبه‌سی نیجه ایسه اکابر دین وسالکان راه یقین
یانلرنده بنم ایله سنک تمییزک اویله در و یاخود حضرت
موسی علیه السلام ایله فرعون حکایه سیدر اما سردار
ملاحدهٔ بدکردار و سرچشمهٔ فسقهٔ ضلالت آثار
آیین باطلک اوزره بر موسانک بر فرعونی اولور
دیدوکک کندوکی فرعون ملعونه تشبیه ایتمک ایمش
نعوذ بالله ان اکون من الجاهلین ایا یزیدی دین
وسواس شیطان اللعین کلمات لاف وکذاف

ودعوی

ودعوای بی انصاف ایله نصوح بیلورین دیو هر
خصوصده راه ضلالته دوشوب مذبذبین بین ذالک
فهوا اسنجه و فهوا سنه ما صدق دوشوب بعلم الله جای
مذهب دن بیمش ایکی ملتدن خارج اولدرملو برخواج
اولدوغک قضاة السلام بلکه جمهٔ انام علم الیقین بیلوب
وعین الیقین مشاهده قلمشلردر حاشا ثم حاشا ثم حاشا
سر ملحدین بی دین و رئیس مفسدین بدآیین انا مرید دعواسین
ایدوب معارف شیطانیه یه عوارف یزدانیه ملاحظه
سیله جنتده شراب طهور دیدکلری بو شرابدر و کوثر
صوی دیدکلری کندک کبی مردود اولان دابسیز مهمل
بیزه و سنک مصاحبت جبلته سیدر و اشبو دنیا

صفره ء حقدر جميع نعم الهی بونده موجوددر كوزمين
مكونات وماسوا آنی تن فی نفس الامر اعتبار ايدر
حرام ديدك حرام اولدی حلال ديدك حلال اولدی
امور آخرت علماء رسوم ايندكلری كبی دكلدر صنمكوزكه
بو صفحه ء مينا فنا بولەجقدر ائمه ء مختار اهل شرع
اسرار الهيانه واقف دكلردر جنتدن محروملردر
ولدان وغلمان ديدكلری بنم خزينه مده اولان غلاملردر
وعقد نكاح باينده احمقاندر بندهجی ايامده برنماز
قلدیغم وغسل ايدبكم طعن زياده سرابرده ايچوندر اوت كبی
بندك اوت كبی بيته رز نه جنت ونه جهنم واردر
ديو سويله ديكك هزليات وجهلات وفسقيات

وكفريات

كفريات ايله سهو وعدول يكن فلكده ء حدات اولنان
مسجد ايچون كرا طلب ايتمك شرعی دكلدر اعتقاد فاسدك
سؤال مذكوره اوزره ولمغين ديمك وايتمك بوعكس
مسجد ياپمق نه روادر سنجلين زنديغك كلب ده
دخی يری بوقدر وبونده اولان كاه جوار خانك ايچون
زاويه ديو هله باری انشا ايله عجوبكی افشا قيلوب مسجد
اطلاقی مجرد شدت جهل وحماقتلك امارتندندر خلاصه ء
كلام ونتيجه ء مرام بودر كه طعن آميز مكتوبك ايله كيمی
تخفيف ايدلكك بيله سن وبونجه زماندن بروشان
ناشايسته كه هرزه ربوب وترك جنيوب ديدن
خارج محررات كوندروب كلب بوخ يمك ايله دريا

مردار اولمزدی بو مقید اولمیوب اهمال ایده رک شیمدیکه دک
وقتکه حاضر اولوب بیلدم و بیلدم دیمیه سن غیرت
رب العالمین و حمیت سید المرسلین غلبه ایتمشدرکه
سنک کبی زندیقی غرور پندارکدن بیدار و شراب
غفلتکدن هشیار ایتمک تمامن بن ضعیفه دکل بلکه
جمله امت محمد صلی الله علیه و سلمه جمله‌ء واجباتدن اولدیغی
اجلدن احوال و اقوالک تقریر و تفهیم مفتی الدوران
و قاضی عسکر الزمان افندیلر حضرتلرینه و سائر موالیء
عظامه مکتوبلر یازوب جواب شافی کلدکده آصف
صائب تدبیر و دستور عطارد تدبیر و داور کشورگشا
اعنی حضرت رستم پاشا یسر الله ما یرید و پاشا حضرتلرینک
خاکپای

خاکپای توتیا خاصیتلرینه کوندریلوب و امرا زماندن
کفر و الحادی بو مرتبه ده متواتر اولمغین اویله اوسه
شرع متین موجبنجه حارس سنن سید المرسلین
اولان پادشاه روی زمین حضرتلرینه و جمله سیاست
اولنوب قتل اولمغی ایجاب ایدر دیو درکاه معدلت
پناهه عرض ایدیرلکه حسبةً لله اقدام و اهتمام ایده رم
و امراء سابق حضرتلرینک آتلری و آوجلری طوروغی
آخوردن سنجلابن کاو طبع آخریان کرا طلب ایتمک ایله
اجرتمی الورین دیو فکر ایدرسن بیت ایکن مهمل ایکن
هر دو آر ایکن نادان آخریان سن :: خداوند دیرم که اول
اونوردیغک آخریان سن :: بو خصوصده دخی فتوا اولنمشدر

انشاء الله زاویه دیو زوایاسو بلدیلک اولری زیر
وزبر وکندوکی جنتدن دورو ردّ اولنمش کوررسن
وشیطان ایله برابر اولنوب برک فی النار وفی السقر
اولملق مقرردر اون اون بشن اقچه کراج وبدرمان
مرادم سن بی دین ایله شرع شریف مصطفوی علیه
افضل الصلوات واکمل التحیات مجاسنه مرافعه اولنوب
انوک اجدبعک کبی کونک طوتیلوب مراسم شریعتده
غزا ولوازم حقیقتده کلمة العلیا ایله وجودنا پاککی دایره
مسجد وعرصهء اسلامدن سایر ارباب کفر وضلال
منعدم اولدیغی کبی تیغ تیز شریعت وخنجر خونریز حقیقت
ایله بوغ ایدوب وجود ناپاککندن عالمی پاک قلوب

قیامته

قیامته دکین جان جنابنکه حمزه لق نامی قوندیغک
معنای تحقیقی عند العرفا ظاهر وپیدا اوبامیره ماهو
دادر اولا لفظ ح اولدیغی حماقت ودنائت
وکمال سفاهت وغباوتکه دلیلدر وثانیا م حرفی
اولدیغی مار صفت وصوسمار صورت اولوب
سرموقدر الکدن ایش کلدوکی ایما ایدر وثالثا
ز حرفی اولملق زوال دولتک ومالکیتک
نعوذ
اشراب ایدر بالله عنقریب واقع اولور ورابعاً
دخی نزکه وصوک حرفی ه اولدیغی صوک دخی
عالم خلقی هی هی اوروب رسوای تام وسیر لعنت
خاص وعام اولوب جذام رنجنه اوغرایوب رنجوره

اوله جقك استماع ایده جكز در وچندی بم دیو جند شیطاندن

یحتوب اغاج متراق هواسی ایله شقراق اولدیغك

عالم صبا ونكده اغز اغزه اغاجلیه دوكك اجلدن

الكدن قوموزسك نعوذ بالله

مرحوم سلطان سلیم خان حضرتلری شاه اسمعیل ایله چالدران

اواسنده محاربه ایدوب شاه هزیمت واقع اولدقده

فتحنامه اسلوبنده اوغلو سلیمان شاه حضرتلرینه كوندردیكی

مكتوبك صورتیدر

فرزند ارجمند واسعد نور حدیقه سلطنت وكشور

كشای ونور حدیقه خلافت وفرمان روای الموصوف

بصنوف لطایف عواطف عضد الدولت والدنیا

والدین

والدین وعلوم سلیمان شاه طال بقاه ونال مناه

توقیع رفیع جهان مطاع وحكم شریعت واجب الانقیاد

والاتباع واصل ولیحق معلوم اوله كه اردبیل خانه

نامنه اولان مفسد وزندیق وفتنه وفسادی شعار

وكفر والحادی دثار وتقویت عبادی سرمایه افتخار

وتخریب بلادی پیرایه روزكار ایدوندیكی سببدن

محضا عنایت ملهوفین واعانت مظلومین واحیای

مراسم دین وابقای مواسم شرع متین ایتمك

ایچون حق سبحانه وتعالی یه توكل وسید كاینات

علیه السلام والصلوات معجزه كثیرة البركاتنه توسل

ایدوب لشكر تازی سوار وخصم شكار ایله اتك

قصدینه دیار شرفه توجه ایتمش ایدم دریادن عبور
اولندیغی زمانده حکم شریف گوندروب همانک
برده و اسلام ایدیلدیگی حد تواتره منسوب
علماء شیوخ باسرهم کفرکه حکم ایدوب قتلکه فتوا ویردی
ویردکلری اجلدن نقطهٔ وجودک اظفار تیغ ابدار ایله
صفحهٔ روزگاردن حک ایتمک همت علیهٔ شاهانه
و خدمت سنیهٔ خسروانه‌یه واجب و لازم اولمشیدی
اما چونکه قبل السیف تکلیف اسلام و شریعت خیر الانام
علیه الصلوة والسلام اولاکلدوکی جهتدن بو حکم شرعی
سکا گوندردم آگاه اوله‌سن اگر تعدی‌یه دک
ایدوکک افعال قبیحه‌یه صمیم دلدن نادم اولوب

مسلمان

مسلمان اولورسک و سابقا الغز اباغی بصدوغ
بصدوغی نواحی و اراضی ممالک محمیهٔ عثمانیه‌یه
اضافت ایدرسک دولت سنک ثواب کامیاب
مآب سعادت‌نصابمدن عنایت و شفقتدن غیری
گورمیه‌سن و اگر تبدیل اخلاق ذمیمه ایلیوب احوال
قبیحه اوزره استقرار گوسترر ایسک امر الکل
بتعقیب جهتدن تحت تصرفده اولان مملکت مخیم اور
دوی همایونم اولیجق اراسک میدانه گله‌سن و
ارادهٔ الله‌یه متعلق اولور ایسه ظهور بوله دیو بویوش
ایدم یمن اقبالله دیار آذربایجان شرف ظل ظلیل
رایات فتح آیاتمله مشرف اولیجق ایکی دفعه دخی حکم

کوندروب قتاله دقت اولندی قطعا مقابله و مقاتله
ایدر بر وضع صادر اولمیوب اخر الامر شهر
بنیرزه قریب نواحیه دولت و اجلال ایله نزول
واقع اولدیغی مبارک رجب ایک ایکنجی کونی
جالدران نام صحراده کلوب عساکر نصرت مآثر ایله
مقابله و مقاتله و مقاومت ایتمکده وکندوسنده
مکنت و قدرت اولمدوغنه جزم ایمیوب جمله لشکرین
باشندن اباغه قدر آتین و بولاده غرق ایدیوب
ودخی برمقدارینه اوستاجلو محمدی باش دیکوب
صاغ قوله برابر کوندردی باقی لشکریله کندوسی
صول قوله کلوب جانبلدن جنک و آشوب
اولاشدی

اولاشدی اوستاجلو محمدی صفوفده پلنک
قله هیجا و نهنک محیط وغا اناطولی بکلربکیسی سنان
پاشا طرفة العین ایچنده خاک ایله یکسان ایدوب
باشن الدیو صول قوله اسمعیل مخذول کلوب
هجوم ایدیجک روم ایلی سرورلری وجمله غازی
و دلاورلری براوغوردن حمله ایدوب نوایر
قتال تمام مرتبه اشتغال بولدیغی مدت مدید طرفیندن
قوشیمه و دوندرشمه اولوب هرطرفدن نیجه بکلر و بکلر
بکیکر مجروح اولوب و کیمی مقتول اولوب امیر الامرا
الکرام روم ایلی بکلربکیسی حسن پاشا زخم سهمناک ایرشوب
دشمن جانبندن جرائت فهم اولندیغی اول قولده اولان

غزا ایله زمرهٔ علوفجیان انده یاردم کوندریلوب
ویکیچری قوللرمدن دخی طوب توفنک جرخی
وزنبرک ایله اعدای دینه حواله اولدیلر دشمن نابکار
بوحالی کورنجک ایرق قراره مجاللری قالمیوب
فراری اختیار ایدکلرنده لشکر ظفر رهبر عقبنجه واروب
سنجاقلرین معکوس ومنکوس وسردارلرین مقید
ومحبوس کتوروب هدف تیر بلا وشمشیر عنا ایلدیلر
کندوسی دخی زحمدار اولدیغی محقق ایلدیلر شمدیکی حالده
عنان عزیمت تبریز جانبنه منعطف ومنصرفدر
ان شاء الله العزیز فتوحات کلی حاصل اوله الحمد لله الذی
هدانا لهذا فحوا سنجه بو فتح جلیل القدرک بشارتیله

سنی

سنی مسرور وشادان ومبتهج وخندان قیلمق ایچون
فخر الاماثل والاقران قولم جاشنکیر بهرام ارسال
اولندی کرکدرکه ورودنده شرف ملاقاتکله مشرف
اولیجق حق سبحانه وتعالی جانبنه بو موهبهٔ عظیمه مقابله
سنده حمد نامحدود وثناء نامعدود ایدوب شکر
وشادیلقلر ایلیه سن وشویله بیله سن وعلامت شریفه
اعتماد قیلاسن تحریرا فی اواسط رجب المرجب

سنه ٩٢٠

صوفیه ده متمکن اولان شیخ بابا افندی الفاص ایله
طهماس حقنده وزیر اعظم حضرتلرینه کوندردوکی نصیحت
نامه صورتیدر بسم الله الرحمن الرحیم اوغلوم پاشا

113

حضرتلری کامیاب خنکار حضرتلرینه حق جل و علا چوق
ییللر عمرلر ویرسون دنیاده و آخرتده عزتلر و کرامتلر میسّر
ایلسون دیمه بنز کیم بو نوع امراد اولدی خنکار حضرتلرینک
مرادی حاصل اولدی و علما و صلحانک دعالری قبول
اولدی و قرآن عظیمک تأثیری ظاهر اولدی جواب
بودر که دعاجیان طائفه اوچدرلر عابدلری
خاصدرلری اخص درعانک دعاسی بودر که
خنکار حضرتلرینک هرنه وجهله ایسه سن انک عینن میسّر
ایله یاربّ دیو دعا ایدرلر بو طائفه محجوبلردر و بونک
کبی امورلرده حقک رضاسنه نظر ایلمک شانلری
دکل اما خاص خنکار حضرتلرینک مقصودی نه وجهله ایدر
بیلدیلر

بیلدیلر ولیکن احتمال ویردیلر که بو وجهله اولان
مقصودک حصولندن جایزدر که حقک
رضاسی و مطلوب صوکنده فساده مؤدی اولا
ناکاه دعامز حقک رضاسنه موافق اولمیه
عاصی اوله وزدیو اول دعادن احسن دعادیه
عدول ایلدیلر و دیدیلر که یاربّ بو بابده پادشاهمزه
هرنه که خیرلو درسن انی میسّر ایله زیرا خواصک
معناولرینک مقتضاسی بودر که هر امورده حقک
رضاسن طلب ایده لر اما اخصک شانلری بودر که
خنکار حضرتلری جانبندن دعا امر اولنیجق نظر ایلدیلر
و توجه تامه ایله توجه ایلدیلر کشف ایله و علم لدنیله

بو امر نیجه اولسه گرکدر بیلدیرانک موجبنجه دعایه
مشغول اولدیلر ایدی شویله معلوم اولاکه اخص
اولان طایفه اولیانک علماسیدر دعالری [مقبولدر]
وخواص دخی اولیادر دعالری مقبولدر ایدی بو
اوچ بلوك طایفه جمله سی خنکار حضرتلرینک مرادینک
حصولنه دعا ایدرلر وشک یوقدر که دعالری [مقبول]
اولدی وشک یوقدر که قرآن عظیمک تأثیر اولمیه
اما دعا مقبول اولمقده حق تعالینک امر الهیه سی
وسنّتی درت قسمدر بری بودرکه آینده دعا عقبنجه
[واقع] اولور وبری دخی بودرکه بر مقدار تأخیر اولور و
وبری دخی بودرکه عینی واقع اولور وبری بودرکه

خیرلوسی

خیرلوسی واقع اولورسکز بو قدر که بو اوچ
بلوك طایفه نك دعالری شبهه سز واقع اولدی
وقرآن شریفك تأثیری ظاهر اولدی الحاصل
وجودی دار اسلامده ضرر عظیم ایکن رفع اولدی
وطهماسب حقنده تأثیری اولدی مقصود بو ایدی
واو مملکتدن طهماسبک وجودی گوتورلسه شرع محمدیه
اجرا اولنه اول دخی مرجودر که عنقریب حاصل اوله
وخنکار حضرتلرینک جمله مرادی حاصل اوله بوندنصکره
بو اولاد شومک حقنده بر خبر نقل ایده لم صحیح
خبردر جماعت کثیره وثقه دن اشتدیکمز خبردر شیخ
صافی بو طایفه شومک دده لریدر مشایخ سلسله [سندن در]

وبو عاجزك بونده اییر اولان سلسله لرده كوردكمز
سیّد در دیو قید اولنماش بعض مرشدلر قید اولنمش
دیرلر یا سید اوله یا اولمیه اعتبار دین اسلامه در
بهر حال مشهور بودر كه شیخ صافی مرشد كاملدر
واهل الله دندر وشبهه یوقدر وواقع حال بویله در
كلملم شمدی اول خبرك بیاننه شیخ صافی مرشد
معتبر مریدلرندن بعضیسن خلوتنه دعوت ایلدی كلدیلر
ایچرو كیردیلر شیخی اغلر كوردیلر یا مولانا نیچون اغلرسن
دیدیلر وانلر بیوردیلر كه بر زمانده بر دوش كورمش
ایدم كه بومدن كوپك آوازین ایشتدم چاغرشرلر
ایدی هیچ قابرمدم غیری معنایه حمل ایتمش ایدم

اولاجق

15

اولاجق وار ایمش شمدی بیلدم ظاهره متعلق ایمش دیدی
اغلادی وحضرت معاویه كبی كمسنه نك بلندن یزید
كلدی بنم كبی كوپكك بلندن كوپك كلسه عجب دكلدر
دیو اغلادی واول بلومده آواز ایدن كوپكلر بودركه
نسلمدن بویله ظالم طایفه ظاهر اوله لركه شرع
محمدیه اصلندن كوتورسه كلر حق تعالی انلری وانلره
تابع اولانلری هلاك ایلسون دیو بیوردیلر زیرا بونلر
بر طایفه در كه علما وصلحا ومؤمنلری قهر ایدر قلج ایله
وانواع عذاب ایله ایلسه كركدر ایدی بنم اوغلوم
بو دعانك بو دعانك مقتضاسی وموجبی بودركه
بو طایفه نك صبیانندن غیریسنی اولوسنی وكچیسنی

ارنی وعورتنی جمله سنی قلنج ایله قیروب قهرله هلاک
ایلسون دیدی وهلاک واجدر چاره یوقدر
بو طایفه لطفله واحسان ایله اصلاحه کلمک
میسر دکلدر بنه مقصود بزه باشلیه لم حکیمکم شیخ
صافی مونه قریب اولدی احباسنی جمع ایلدی
بیوردیلر که جمله کز اتفاق ایدن واراکزدن بریکزی
اختیار ایدک مقامیمه قائم اولسون بنم او علوم
بریمه مستحق دکلدر وارسون کمال تحصیل ایلسون بر غیری
برده اوتورسون اوجاغمده اوتورمسون بنم بریمه
لایق دکلدر دیدی وآخرته انتقال ایلدی محمد شاه
دیرلر براولادی وار ایدی صوفیلر ایکی بلوک اولدیلر
انلرکه

انلرکه اهل هوادر و هوادار اناایله برجانبه اولوب
محمد شاهی یرینه کچوردیلر جمله دن دعوادن برچوق
کمسنه لر تابع اولدیلر و بربلوک طایفه که اهل حقدر
قبول ایلمدیلر زیرا شیخک امرینه مخالفدر دیدیلر و هربری
بر مملکته باشلرین الوب کیتدیلر و کندو حاللرینه مشغول
اولوب شریعتله عامل اولدیلر محمد شاه باباسی
مقامنده قرار ایلدی اما حال شویله اولدیکه واردقجه
اهل هوا روفض طایفه سی مجلسندن اعراض ایلدی
جهلانک بو وجهله جمعیتندن محمد شاهه غزا خاطره سی
دوشدی بو سودا ایله برقج دفعه غزا ایلدی محمد شاه
فوت اولدی اوغلو جنید یرینه کچدی محمد شاهه

محبّ اولنلر جنیدک باشنه چوق بر جنید دخی غزا هواسیله
برقاچ دفعه اشدی یورندی غزاسی راست کلمکله بو
بانلو قانه کثرتله جمع اولدی عجمدن کچوب کورجیه
غزا ایتمکه دستور دیه دیلر پادشاه دستور ویردی
وزرادن بریسی راضی اولدی پادشاه هم بو طائفه
نک جمعیتی خلق دیلنده ایو ادایله سویلنمزین قورقک
وارەیین برکورەیین نه طائفەدر پادشاه امریله وا
واروب کوردی و اول طائفەیی تمام ضلالت اوزره
بولدی کلوب پادشاهه خبر ویردی بونیجه شیخلک
ویا نیجه درویشلک اولور ایچلرنده علما و صلحادن
کمسنه یوقدر جملەسی اهل فساددر و اهل هوادر

بو جمعیتی

بو جمعیتی طاغتمق واجبدر دیدی اکسوزین هجوم ایدنلرک
اولورسه بر بونلری دفع ایدنجه چون زیان اولور
دیدی اویله اولسه پادشاه امر ایلدی اجازت
یوقدر وارسونلر یرلو یرینه کیتسونلر دیدی پادشاهک
امرینی طوتمیوب عناد ایلدیلر نیجه اولورسه بو غزادن
رجوع ایتمزز دیدیلر پادشاه جانبندن بر بلوک
طائفه که کوندرلدی زیاده قتال اولدی شیخ
جنیدک اوغلو حیدری پادشاهه کتوردیلر علما قتلنه فتوا
ویردیلر بعضیلر پادشاهی منع ایلدیلر بابا عصیانیله اوغل
اخذ اولنمز دیدیلر اردبیلده قومیوب تبریزده
حبس طریقیله قودیلر چاره اولدی و علمه مشغول

اولمیوب صوفا قلرده سرخوش طنبوره سن چالدی

یوریدی و اول زمانده سلطان اولان کمسنه نک

برطول قز قرنداشی وار ایدی ایوجه آدایله کلمز

ایدی اتفاق بری برینه باشلری خوش اولمش

قزک حملی ظاهر اولدی جمله عالم بیلدی بو فعل بو اوغلانکدر

جمله اکابر و اعیانه عار لاحق اولدی ضروری نکاح

ایدوب تعظیم و تکریم ایتدیلر عورتیله اردبیله کوندردیلر

سهل زمان کچدی مدتدن اکسک اسماعیل طوغدی

رافضی طایفه سی کرامتدر دیدیلر علما ولد زنادر

دیو اسماعیلک اوزرینه یوریدیلر و حکم ایتدیلر بو نقط

اول دیارده اشتهار بولدیقچه کم اسماعیل اولولادی

و بو سوزی

بو سوزی قولاغنه دکوردیلر بنم اوزریمه بوزی

کیم چیقاردی دیدی سنیلرک علماسی چیقردی دیدیلر

اسماعیل اکر فرصت اولورسه علمایی انواع عذاب

ایله قتل ایده رم اندن سنیلرک کوکنی کسم بربینه

مذهب شیعه یی یوروده یوب بابام ددم اوجنی

الایم دیدی کلدک ایلدی حیدرک حکاینه نه وقتکه

اردبیله واردی باباسی مقامنه کچدی جمله جهله و اهل سوا

و رافضیلر باشنه چوقدیلر اولدخی غزا یولن طوتدی

برقاچ دفعه غزا ایلدی چوق کمسنه یه قادر اولدی

و بو دفعه ده زیاده یراق کوردیلر کورجیه غزا ایلمک

طریقیله یوریدیلر امانیتلری بو ایدیکم فرصتله باصقون

ایدوب عجم تختن اله ایرکسنه کلدی بونلرک سترنی
بادشاهه خبر ویردی حاضر اولدیلر کلوب کمرکین بادشاهک
جمع اولمش خلقی اوزرلرینه واردیلر بو طائفهٔ شوم
مخالفت ایلدیلر چوق قتال اولدی شیخ حیدرک باشنی
کسلدی طائفه سی قیرلدی ماکیه لرنده بشبوز جبه بولندی
شیخ حیدرک مریدلرندن بریسی اوجکده بیه المش
بو فقیره خبر ویردی عقبلنده بولندق جبه لر ازرقده خرز
بولنمدی یوخسه بز اول عجم طائفه سنک اولوقتده
قیدک کوررک دیدی اسمعیل اوغلان ایدی بیله
بولنوب الوب قاچدیلر اردبیله باباسی مقامنده
قالدی غزا طریقندن فارغ جمله احباسنه امر ایلدی
سرایه

سرایه یراق جمع ایدوب در محزن ایلدی وقتده
ظهور ایتمدیکی مقرر ایلدی وقتا که عجم ولایتنده فسادات
اولدی اول زمان ظهور ایلدی ومعلوم درکه نلر ایلدی
ایلدی هم او غلوم مملکت عجم اول طائفهٔ خبیثه یه سلدیلر
غنایم ایتدیلر وفا بولمدیلر بالقاصه یادخی بر بینه
عزیز واجانب ایدوب نه وفا بوله وز بو نه ضلالت
تخمی وجهنم اودینک فعیلجم لیدر نه یره قونلمه یدی
فات ریمی کجوب اصلنه فاو شور بونلرک اولوسی
ودیریسی دار اسلامده واقع اولمش اولمق ضرر
کلید ربعید اولمق سعادتدر بو کلمات تسوید اولنوب

حضرتکزه ارسال اولندی تا که طائفهٔ شومک

احوالی تفصیلاً بیزلره معلوم اوله

باقی والسلام

صورت فتوای شریف

ای رئیس ائمهٔ علما :: شیخ الاسلام مقتدای انام

بزه بو مسئله جوابنده :: سویله قول اصح نه ایسه مرام

بر قولن عالم صبا وندن :: بسلسه روز و شب شه اسلام

ویرسه اکا مناصب علیا :: جمله دن ارتق ایلسه اکرام

عین جنکده جدالده نیجه لر :: منهزم اولسه عسکر اسلام

اولسه سرحد سپاهیان حالی :: عسکره کمکه احتیاج تمام

ایشدوب اول قول بو احوالی :: فرض ایکن دفع دشمنه اقدام

زعما و سپاهیدن

زعما و سپاهیدن نیجه سن :: اودمده ردیوایدوب ابرام

مانع اولسه سفردن ایلقوسه :: هر برینی رعایت ایلسه تمام

سفره کلمیان سپاهینک :: دیرلکی اولسه بیرینه تمام

اودمم دیرلکینی الدی بو :: اول مسلمانه ایلسه دشنام

شرعله بونلره نه لازم اولور :: ایله قول تغییری اعلام

الجواب

ای سؤال ایلین بو مسئله دن :: بو جوابی صحیحی دکله تمام

ایلسه چون هجوم دشمن دین :: اوله مغلوب عسکر اسلام

اوله مانده نفیر عام ایتمک :: فرض عین اولور جهاده قیام

عذر شرعیسی اولمیانلر کیمسه :: قالمغه کیمکه ایلسه اقدام

امر مولایه اولمیوب مؤمن :: اولور اهل نفاق اول بدنام

گر شفاعت حلال ایدر دیرسه :: کافر اولوب حلالی اوله حرام

حکم شرعیه اوله عزل بد :: اهل منصب ایسه او بد فرجام

شول سفردن قچن مخنّث خود :: پادشه دیرلکی خود حرام

دیرلکن الوب ازقتل ایدهنک :: قلیچی عرشه اصله مدام

انی الان کیشی یه شتم ایدهنک :: لعنتی اوله بغنه ورمی کلام

بویله بازر بونی اصول فروع

بویله درامر عالم و علّام

برای تمشیجی حسن پاشا

حمد الله که خدا عالمه احسان ایتدی :: ویردی اسلامه شرف اهلنی شادان ایتدی

ابر ظلمک کوتروب ظلمتنی باد کرم :: پرتو مهر هدا دهری فروزان ایتدی

ای شوب نفخهٔ بخشش بهار احسان :: غنچهٔ معدلتی گل گبی خندان ایتدی

بعضی

بعضی بابانه ایروب دوریجی تمشیجی حسنک :: میوهٔ لطفنی حق عالمه ارزان ایتدی

گرچه نامی حسن اما که عجبدر ز قبیح :: دولت ابتهسنی قبحی نمایان ایتدی

ابو سعیدی تمشیک چونکه طوکوز یردیرلر :: میوهٔ جاه و صفاسنی او حیوان ایتدی

نحس المش قلبی مکر اول حسن بی حسنک :: خلقه مانند زحل جور روا ایتدی

حسنک عزلی حسن قتلی دخی مستحسن

دوشنبه تاریخی بوله قتل تمشیجی احسن

سنه ١٠١٧

اخبار پادشاهان پیشین

اول پادشاه دنیاده کیومرث اولدی یدی یوز ییل عمر
سوردی و بعضیلر بیک ییل دیدیلر بو پادشاهلر ایکی
صنفدر بری حضرت رسولدن اول کلندردر انلره
صنف جاهلی دیرلر صنفی حضرت رسولدن صکره
کلندردر انلره صنف اسلامی دیرلر پس حضرت
رسولدن اول کلندر درت طبقه در اولکیسنه
دارانیان دیرلر کیومرث نسلیدر انلرک اولی هو
شنک بن سیامک ابن مهلان بن کیومرثدر
ایکنجی طبقه سنه کیانیان دیرلر جمشید نسلندن
کیقباد بن زوبن بن طهماسب بن منوچهر بن فریدوندر

اوچنجی

اوچنجی طبقه سنه اشکانیان دیرلر جمشید اصلیدر
اولری اشک بن دارا وآن بن کیقباد بن طوس بن
سلیم بن فریدون در دردنجی سنه ساسانیان دارا
ابن کیقباد اولور و اول صنف اسلامی که حضرت
رسولدن نصکره مغلوب حکم ایدنلردر اون طبقه در
اوتکی سنه مروانیان دیرلر حکومتلری طقسان
بش ییل اولدی ایکنجی سنه عباسیان دیرلر
اوتوز یدی نفردر مدت حکومتلری بشیوز یکرمی
اوچ ییلدر اوچنجی سنه ساسانیان دیرلر حکومتلری
یوز یمش اوچ ییلدر دردنجی سنه آل بویه دیرلر
اون بش نفردر حکومتلری ایکیوز اون یدی ییلدر دردنجی

دردنجی سنه کاتیان دورلر اون نفردر حکومتلری
یوز یتمش اوچ ییلدر التنجی سنه خوارزمیان
دورلر سلطان سنجر بکلرندندر یدی نفردر مدتلری یوز
اوتوز ایکی ییلدر یدنجی سنه سلجوقیان دورلر اون
درت نفردر خلافتلری یوز التمش اوچ ییلدر و
سکزنجی سنه ملاکت دورلر حکومتلری یوز سکسان
ییلدر و سکز نفردر وطقوزنجی سنه جنکیز دورلر
ترکستاندر اطراف ممالکه حکم ایدرلر اونجی سنه
عثمانیان دورلر ابد الله خلافتهم والدهم الی یوم القیام

تواریخ ال عثمان

ارطغرل ال سلجوق ایله ترکستاندن خروج ایدوب

سلطان

سلطان علاء الدین زماننه کلدکلرندنصکره وفات
ایدوب یرینه اوغلی عثمانجق بک اولوب و سلطان
علاء الدین وفاتندنصکره عثمانجق مستقل پادشاه
اولوب و ابتداسی نوح پیغمبر نسلندندر

الله اعلم

تاریخ جلوس عثمان خان غازی رحمه الله
سلطنت ٢٧ سنه ٦٩٩ عمر ٦٩

تاریخ جلوس سلطان اورخان غازی
سلطنت ٣٥ سنه ٧٢٦ عمر ٨٥

تاریخ جلوس سلطان مراد خان غازی
سلطنت ٣١ سنه ٧٦١ عمر ٦٨

تاریخ جلوس سلطان ییلدرم بایزید خان رحمه الله
سلطنت ١٦ سنه ٧٩١ عمر ٦٨

تاریخ جلوس سلطان محمد خان غازی رحمه الله
سلطنت ٢٢ سنه ٨٠٨ عمر ٤٨ شهور ١٠

تاریخ جلوس سلطان مراد خان ثانی رحمه الله
سلطنت سنه ۸۲۵ عمر ۲۹

تاریخ جلوس ابو الفتح سلطان محمد خان غازی
سلطنت سنه ۸۵۶ عمر

تاریخ جلوس سلطان بایزید خان غازی رحمه الله
سلطنت سنه ۸۸۱ عمر

تاریخ جلوس سلطان سلیم خان غازی رحمه الله
سلطنت سنه ۹۱۸ عمر

تاریخ جلوس سلطان سلیمان خان غازی رحمه الله
سلطنت سنه ۹۲۶ عمر

تاریخ جلوس سلطان مراد خان غازی رحمه الله
سلطنت سنه ۹۸۲ عمر ۴۹

تاریخ جلوس سلطان محمد خان غازی
سلطنت سنه ۱۰۰۳ عمر ۴۰

تاریخ جلوس سلطان احمد خان ابن سلطان محمد خان
سلطنت سنه ۱۰۱۲ عمر ۲۸

تاریخ جلوس سلطان مصطفی ابن سلطان محمد خان
سلطنت سنه ۱۰۲۶

تاریخ جلوس سلطان عثمان خان بن سلطان احمد خان
سلطنت سنه ۱۰۲۷ عمر ۱۹

تاریخ

تاریخ دفعهٔ ثانیه جلوس سلطان مصطفی خان
سلطنت سنه ۱۰۳۱ شهر

تاریخ جلوس سلطان مراد بن سلطان احمد خان
سلطنت سنه ۱۰۳۲ عمر ۳۱

تاریخ جلوس سلطان ابراهیم خان بن سلطان احمد خان
سلطنت سنه ۱۰۴۹ عمر

تاریخ جلوس سلطان محمد خان
سلطنت سنه ۱۰۵۸

مرحوم سلطان بایزید ویلینک عبد الله اولو بر شهزاده سی
وفات ایتدکده احمد پاشا مرحوم علی الفور تسلیه ایچون
بو قطعهٔ مرغوبه یی بطریق التعزیه یازوب ارسال بیورمشلر

قطعه بودر

اکر برج سعادتدن غروب ایتدیسه بر کوکب
جهانه فروبرن خورشید دولت پایدار اولسون

ویرسنک حوادثدن شکست اولدیسه بر لؤلؤ

بر اصداف لآلی کوش بر دُرّ بر قرار اولسون

م م